

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

● LAVII IOSEPHI ●

ANTIQUITATVM IVDAICARVM

libri xx, ad uetera exemplaria diligenter recogniti.

DE BELLO IVDAICO libri vii, ex collatione Græcorum codi-
cum castigatiores quàm unquam ante redditi.

CONTRA APIONEM libri ii, pro corruptis. antea, iam ex Græ-
co itidem non solum emendati, sed etiam suppleti.

DE IMPERIO RATIONIS siue DE MACHABÆIS liber
unus à DES. BRASMO Roterodamo recognitus.

Cum Indice copiosissimo.

Mr D nsonig & cognomine Gero Labris / Monasterii Lœnsis

Religiosus

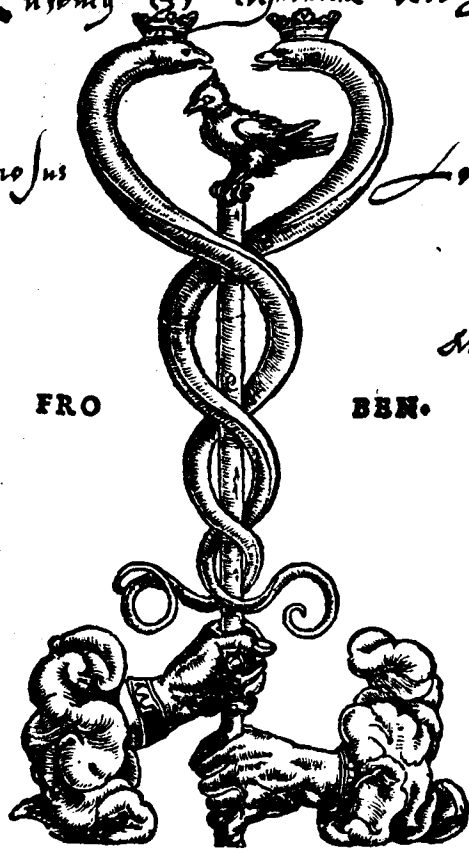
Lœnsis

*Sv ipse diffamet. et
amorem & respectum.*

fide deo.

FRO

BEN.

BASILEAE IN OFFICINA FROBENIANA
AN. M D XXXIIII

Cum gratia & privilegio Cæsareo in annos IIII

REVERENDO PATRI AC DOMINO

D. AEGIDIO REMO, EPISCOPO CHIEMENSI, SIGISMVN/

us Gelenius S. P. D.

AMDVDM anxius fui ornatissime pater, ne forte diuturnum hoc meum silentium suspectum esset, tuacq; perbenigna erga me beneficentia ob ingratitude opinionem indignus fuisse iudicaret. Sed ut hic scrupulus eximeretur, querenti nulla ad hoc temporis sese obtulit occasio: partim quod nudis tantummodo literis ac vulgari salutatioe optime meritum patronum compellere, leuius q̃ pro mea erga te deuotione officium ducere: partim etiam, quod ex quo primum te hanc dignitatem, cuius ipse mutuum es ornamentum, re-rens adeptum intellexi, adeo nihil per locorum distantiam mihi de rebus tuis cognoscere contigit, ut iam de incolumitate quoq; tua sollicitus esse inciperem. At postq̃ nunc tandem summa cum animi uoluptate fausta tibi ac secunda, ita ut optabam, accepi omnia: quum commodum literarum laboris nonnihil exantlassent, uisum est oportunitate tempus ut grati animi significationem saltem aliquam darem: quandoquidem ne in solidum referenda gratia par sim, meritorum tuorum magnitudo effecit. Nam cum praesens FLAVII IOSEPHI instrueretur editio, conferendi ac recognoscendi onus impositum eo facilius passus sum, quod semper cum auctoris fidem eximiam atq; eruditionem, tum operis ipsius utilitatem, plurimi fecerim. Homo enim, si quis alter, in aliena lingua disertus praeclaras quidem illas gentis suae res, quae tum sola in terris unius ueri dei cultum renuebat, ex diuinis Hebraeorum prophetarum literis Graece transcripsit: quae uero deinceps usq; ad suam aetatem non ita uetusta memoria celebrata sunt, accurate conquisita prodidit, ac postremum bello Iudaico gesta, quum illis non interfuisset solum, sed bona quoq; ex parte praefuisset, hac parte uel ipsi Thucydidi praefendus. Vicerit ille sane nostrum hunc eloquentia, nimirum in patria lingua, certe non pari felicitate res gessit ac gestas scripsit. At IOSEPHVS ut Atticissimo scriptori concedat, nemini tamen Asiaticorum stili elegantia secundus est: quod uero ad belli decora attinet, nullius eius temporis Iudaeorum tot exstant stratagemata, tam fortia facinora, tam multa deniq; praeciosa consilia: quibus Romanos uictores primo quidem pro sua in patriam pietate diu remotus est, mox ineluctabilem factorum ordinem praefagiens, eosdem iam captus adiunxit etiam, ne parum gratus erga spectatissimae uirtutis suae, diuiniq; cuiusdam animi, admiratores haberetur. & quod inter praecipua ducendum est, quam praecclare de IESU domino ac seruatore nostro eiusq; discipulis senserit, monumentis suis satis testatum reliquit: unde in Christianorum scriptorum catalogum à D. Hieronymo cooptari meruit. Aliud agentem me admiratio uiri incomparabilis in laudes eius transuersum abripuit, alioqui notiores q̃ ut praconis opus habeat, maiores quam ut hic pro dignitate referri queant. Igitur Antiquitatum interpretationem ad uetera exemplaria Latina duntaxat, ob Graecorum inopiam contulimus: coperimusq; ut minus mendarum (fortassis ob argumentum uulgatius) q̃ in belli Iudaici historia: ita stilum interpretis tanto inelegantiorē, ut haudquaquam credam ab eodem utrunq; opus latinitate donatum: uel hac coniectura, quod in concionibus, quum Iosephus ubiq; sui similis sit, quoties in opere Antiquitatum incidunt, miram balbutiem uidebis

debis: contra in sequentis operis orationibus interpretes, Rufinus opinor, propius Iosephum adsequitur, eiusque declamatoriam quandam facultatē longe magis quā ille alter, quisquis est, exprimit: id quod euidentius apparet in duabus: altera libro tertio, ubi dissuadet mortem sibi consciscendā: altera septimo, ubi eandem rem uerso stilo suadet: hoc ex Eleazari cuiusdam persona, illud uero ex sua. Hos autem VII libros ad duos Græcos codices, unum ab Ornatiss. præfule Georgio Arminiaco, Rutenorū episcopo, alterū ab eximie docto uiro Ioanne Croto, exhibitos, contulimus: hisque adiuti tot mendas sustulimus, ut facilius sit lectori ex utrius cuiusvis paginae collatione de ea re existimationem facere, quā mihi omnia loca restituta annumerare: quorum plurima à librarijs corrupta, quædam etiam interpretis hallucinatione non satis feliciter reddita, est ubi exemplar quoque deprauatius eum sequutum, deprehendimus. Tantundem aut aliquanto plus præstitum est in deprauatiss. antea contra Apionem libris: atque hi nunc primum, ni fallor, inoffense percurrerunt. Sermonis uero de Machabæis castigationem, unico illi non solum Germaniæ totius sed etiam sui temporis ornamento DES. ERASMO ROTERODAMO debemus. Cæterum hoc quicquid est operæ tibi potissimū præsul ampliss. dedico: uel quod ipse plurimis (ut dixi) ac maximis tuæ benignitati beneficijs deuinctus sim: uel quod te historiarum cognitione in primis delectari, atque hanc nec fide narrationis, nec rerum cognitu dignarū copia ulli cedere, certo sciam: denique multum operi commendationis accessurum uidebam, si doctiss. præsulis calculo approbatum fuerit, cuius & autoritas magna, & nomē apud omnes Musarum ac bonarum literarū mystas merito sit perquā gratiosum. Quis enim de quo tu modo aliquam eruditionis opinionem concepisses, in te amici officium desiderauit: quam tu unquam hoc genus homines demerendi occasionem prætermisisti? Et eius sanè peculiaris tuæ laudis, sicut aliarum quoque multarum exempla proferrem nonnulla, ni uerere ne in faciem hæc commemorans, adulationis specie pudorem tuum offenderem. Nec mirum si doctis & uirtuosis apud te præmiū est, quum tā opere inter utrosque præmineas. ἀεὶ γὰρ ᾧ δμοιον, ut est in ueteri prouerbio. Itaque ecclesiæ quidem tuæ, quod talis episcopus contigit, gratulor hanc felicitatē tibi uero Antistes Optime dignam tuis uirtutibus opto precorque: quandoquidē præsens inferior tuis meritis meo erga te affectui uidetur. Vale patrone unice, & nostros conatus æqui bonique consule: meque inter clientulos locum aliquem, ita ut cœpi, obtinere patere. Basilie Calendis Ianuarijs,
Anno domini M D XXXIII

INDEX EORVM

QVAE TOTO HOC
opere continentur.

Aron frater Moſis, quo
modo ſacerdotium ſu
ſceperit. 71
Aaron uirga frondēte ſa
cerdotio dignus noſcitur 87
Aaron mortuo ſucceſſit Eleazarus
filius. 88
Abaſſarus ſacrorū uſorū cuſtos 282
Abdagades dux 50
Abdemonis filius ſolutor quæſtionum
regis Hieruſalem 213
Abdenago azarias ſocius danielis 274
Abdias paſtor & Achab Heliam quæ
runt 229
Abdimus Tyrius 213
Abdolus frater Iude 287
Abdon Hilonis Iſraelitarū princeps 127
Abel occiſus à fratre 5
Abela locus ad Iordanem 522
Abelmachea ciuitas 191
Abenmerigus rex 529
Aber martyr 832
Abia filius Samuelis 137
Abia mater Ezechie 257
Abias filius Roboam patri ſuccedit 223
Abie uictoria contra Hieroboam 225
Abie mortuo ſuccedit Aſa ibidem
Abias rex Arabia 532
Abiathar filius Abimelech 156
Abiathar traducit Saul tyrannidis 157
Abiathar pontifex 184. 192
Abiathar amicus Adonie 196
Abiathar ſacerdotio priuatus in exili
um mittitur 201
Abiezer ſacerdos 134
Abigail uxor Nabal, poſtea Dauid nu
pta 160
Abigea ſoror Dauid 187
Abibel auus Saul 145
Abila ciuitas quæ & Abela 95
Abiſmatadocus qui & Amilmathacus
filius Nabuchodon. 277
Abimelech rex, riuallis Abrahæ 19
Abimelech ſœdus cum Abraham &
amicitia ibidem
Abimelech amicus primum Iſaac, dein
hoſtis 22. 23
Abiſmel. filius Gedeonis fratricida 125
Abimelech occiſus 128
Abiſmen filius Roboam moritur 224

I N D E X

Abinadas gener Salomonis 205
Abirom & Datham de tribu Ruben ui
ui abſorpti 86
Abiſag aduleſcentula Dauid ſenio fri
gidum caleſcit 196
Abiſai filius Saruie 161
Abiſai uictoria de Idumæis 178
Abiſai conuiciantem Semei interficere
uolens, prohibetur à Dauid 189
Abiſai regē Dauid à morte ptegit 192
Abiſai nongentos uno die ſolus occi
dit 193
Abiud filius Aaron igne cōcrmatuſ 73
Abnor filius Ner contra Ioab bella pa
rat 169
Abnor deficit ab Iſoſeth ad Dauid 16.
Abnor à Ioab occiſus, à Dauid luge
tur 170
Abor oppidum 351. 360
Abrabæ genealogia, uirtus, ſapientia,
proſectio, eruditio, &c. 13. uſq; 21
Abraham obedientia & fiducia erga
deum 19
Abram ciuitas 21
Abfalon filius Dauid ſororis inceſtum
ulciſci niſus 182
Abfalō fugit, & reuocatur à patre 183
Abfalonis pulchritudo ibidem
Abfalom ſegetē Ioab incendit, & cōtra
patrem conſpirat ibidem
Abfalom cōcubinas patris uiolat 186
Abfalom ex arbore pendens confodi
tur 187
Abfalom tumulus ibidem
Abfalom ſocer & patruus Ariſtobuli
Agrippe fil. à Romanis captus 367
Abfalom auxiliator Manabemi tyrann
ni occiditur 634
Abfanes princeps Iſraelitarum 127
Abuma ciuitas 266
Acanthonaulon loci nomen. 710
Acencheres regina. 789
Accaron ciuitas Paleſtinae capta à Cha
naneis. 120
Achab fil. Amarin ſuccedit patri 227
Achab increpatus ab Helia 228
Achab pœnitentiam agit 231
Achab Syros ſuperauit 233
Achab Adadam inimicum inſipienter
recipit ibidem
Achab à pseudopropheta pſuſus con
tra Syros bella iterum mouet 235
Achab ſagitta in pulmone configi
tur 236
Achab ſuccedit Ochozias filius ibid.

Achab filij ſeptuagita occiditur Hieru
iſſu 246
Achamus princeps Samarie 235
Achar ſurti reus occiditur 109
Achas Machabeus martyr 834
Achaz fil. Ioathan rex Hieroſolymor
um 255
Achaz à Phaccia uictus 256
Achaz mortuo ſuccedit Ezechias 257
Achelamas uxor Amafia, mater O
zie 253
Achias ſacerdos ex genere Eli 143
Achie prophetia ad Hieroboam 223
Achil pater Iſaphat 176
Achimaas filius Sadoch miniſter Dauid
patri ſuccedit in pont. 184. 188. 271
Achimelech Dauid fugiētē recipit 155
Achimelech occiſus à Doech 156
Achimon gigas 192
Achanomy conſiliū ad Eſdram de abdi
candis alienigenis uxoribus 291
Achinadab gener Salomes & militie
princeps 203
Achinoe uxor Dauid 161
Achis rex Geth 155
Achis parat bellū contra Hebræos 162
Achiſamath pater Obolab 65
Achitob ſacerdos 145
Achitophel conſiliarius Dauid deſecit
ad Abſalom 183
Achitophel ſe ſuſſendit 186
Acmes miniſtra Iulie epiſtole 454
Achiabus Herodē ſeipſum interficere
conantem prohibuit 458
Achiabus contra Iudeam 608
Acra mons 720
Acrabata ciuitas 650
Acratheus eunuchus 298
Actipos ciuitas 113
Acuſilaus Argiuus 784
Ada uxor Eſau, filia Elomis 2330
Adad Idumæus in Salomonem 217
Adadus filius Iſmaelis 19
Adadus rex Damafci 175
Adadus filius Adadi regis Syrie bella
mouet contra Achab 251
Adadus uictus recōciliatur Achab ibi.
Adadus uincit Achab 255
Adadus qui & Adher Helifeo inſidiat
tus, contra Ioram bella parat 244
Adad id eſt rubeus 4
Adad prauaricationis mulctatus 5
Adad uixit annos 930 7
Adad ſagitta confixit Achab regē 236
Adar menſis Hebræorum 106. 288
e 3 Adar

INDEX

Adara filius regis Thon	176	Agith uxor David	169	Albinus preses Iudae	540
Adasa uicus	549	Agla uxor David	169	Albino in Iudaea presidente, malorum	
Adasis uicus	332	Agr. maior f. Aristobuli f. Herod. 484		omnium fuit impunitas	621
Addan filius Asabel rex Syrorum, quem		Agrippa Roma suarum rerum prodigum		Alchimus q. & Ioachim, sacerdos	330
Biblia Benadab uocant	251	Hierosolyma redit aris alieni con-		Alchimi mors	332
Addaeus praefectus	293	flator	485. 486	Alcion medicus	514
Adher moriturum praedixit Helise.	243	Agrippa ob es alienum Tiberio iniussus,		Alex. Macedo Magnus cognominatus	
Adida uicus	360	iterum tamen amicus factus	486	Lydia, Ionia et Syria praedavit	302
Adonias ambit regnum preparato con-		Agrippa accusatus conijcitur in uin-		Alexander Damascum, Sidonem, Tyrum &	
uiuio	196	cula	489. 615	Gazam expugnavit	305
Adonias ueniam precatus	198	Agrippa e uinculis solutus fit tetrar-		Alexander Hierosolymis honorifice ex-	
Adonias sibi Abisag uxorem cupiens		cha	492	ceptus quid egerit pro Iudeis	305
occidit	201	Agrippa accusat Herodem quartum	493	Alexandri somnium	304
Adonizebecho regi Bezechinorum ma-		Agrippa conuiuium C. Caligulae pra-		Alexander deo sacrificat	Ibidem
nus & pedes praecisi	116	paratu	492	Alexandri benignitas in Iudeos	Ibidem
Adrazarus rex Sophene, debellatus a		Agrip. calliditas ad Senatum Ro. 519. 523		Alexandri mors	305
David	175	Agrippe nauigatio in Iudeam	523	Alexander, Epiphanes, Balais	
Adrazarus rex Syrorum cum Ammo-		Agrippa auream catenam in templo		Alexander Ptolemaida capit	335
nitis uictus	178	suspendit	523	Alexandri amicitia cum Ionatha Ab-	
Adulterium prohibitum	77	Agrip. Iudeos ab iniuria Doritarum asse-		baron.	336
Adura praefectus tributorum David	192	rit, & sacerdotes instituit	525. 524	Alexander ducit Cleopatram filiam Ptole-	
Aduram lapidatur	219	Agrippe clementia in Simonem caluniam		maei Philometoris uxorem.	339
Aegyptiorum incontinentia	14	torem, & illic eius laudes	525	Alexander Jonathan Abbaron purpu-	
Aegypti descriptio	629	Agrippe inimicitia cum Marso	526	ra induit	Ibidem
Aegypti reginae munificentia in Salo-		Agrippe agrotatio & mors	526. 527	Alexandri insidiatoris caput mittitur	
monem	115	Agrippe proles	527	ad socerum	341
Aegypto fames praenunciata	36	Agrippa Agrip. maioris fil. 484. 527		Alexandri Zebenne regnum, & amicitia	
Aegyptijs fames inualefcit	45	Agr. Roma a Cl. Cesare nutritus	527	cum Hyrcano Ioanne	358
Aegyptij quintam frugum partem solu-		Agrippa Iudeorum causas contra Sa-		Alex. occisus ab Antiocho Grypo ibi.	
uunt regibus	44	maritas Roma tutatus	535. 536	Alexander Iamneus fratri Aristor-	
Aegyptij in mari rubro cum Pharaone		Agrippa tetrarcha factus	Ibidem	bulo succedit	555. 552
ne suffocati	45	Agrip. quid Nero boni praestiterit	537	Alexander contra quos militavit	356
Aegyptiorum odij in Hebr. origo	45	Agrippe contentio contra Iudeos su-		Alex. bellum cum Antiocho & Areta	553
Aegyptiorum uaria gesta	47	per parietis cuiusdam erectione	539	Alexand. cuiusmodi inuidia laboravit	
Aegyptiorum plaga	51. 52	Agrippa Caesarem Philippi, Neronis		apud Iudeos	358
Aegyptiorum reges usque ad socerum Sa-		am nominat	541	Alexander uictus a Demetrio Euce-	
lomonis Pharaones dicti	214	Agrippa Leuitis & hymnidicis coe-		ro	359. 553
Aegyptus sub Ptolemaeo Sotere	305	dit usum lineae uestis contra legem,		Alexandri crudelitas	Ibidem
Aegypti limites	704	& templum restaurat	541	Alexander ostingentis Iudeorum cru-	
Aegyptius quidam propheta populi se-		Agrip. Hierosolymis exulat	493. 631	cisigi iussis Crucida dicitur	359
ductor Iudaici	538	Agrippe milites Iudeorum seditione co-		Alexandri morientis consilium ad Ale-	
Aemilius Regulus autor conspirationis		pressuri, cedere sunt coacti	632	xandram uxorem	360. & 361. 554
aduersus Caligulam	505	Agrippe studium de bello Iudeorum reuo-		Alexander Aristobuli, qui Iamnei,	
Aeolij olim Elisei	11	cando frustratum	639	filius Iudeam inuadit	368. 558
Aesopus seruus Alexandrae tertiae	307	Agrippa filius Felicis	536	Alexander bello contra Hyrcanum tertium	
Aethiopes laudantur	629	Agrippa filius Demetrii Alex.	536	& Antipatrum superatus	368. 558
Aethiopes olim Chusei	11	Agrippias ciuitas, olim Anthedon	357	Alexander Gabinio se tradit cum ca-	
Agag rex Amalechitarum capitur	146	Agrippina filia Germanici, mater Ne-		stellis	369. 559
Agag regis interitus	148	ronis	537	Alexander Romanos contumelia affi-	
Agar ancilla Abrahae peperit Ismael	16	Agrippium Herodis edes	580	ciens, superatur a Gabinio	370
Agar contempsit Sarā heram	Ibidem	Aichan pater Godoliae	271	Alexandri mors.	371. 560
Agar ablegata cum puero	19	Ailach ciuitas	256	Alex. ex Mariamne fil. Herodis maio-	
Agatharchides historiographus	796	Ain urbs expugnatur	110	ris Romam mittitur eruditus	415
Aggeus propheta	288	Alanorum eruptio in Mediam & Ar-		Alex. in patriam reuersus, Glaphiram fil.	
Agirae Adiabenus	732	meniam	772	regis Cappadociae duxit uxorem	421

Alexander

I N D E X

Alexander accusatus à patre respon-	Amanthias Galaadites	186	Amraphelus dux Assyriorum	15	
det & patri reconciliatur	434	Amaramaus seditiosus Iudæus	528	Amygdalon stagnum	732
Alexander comprehenditur	433	Amarin rex Israëlitarum	227	Apacharsis philosophi mors	822
Alexander patri defertur & reconcil-	434	Amasa princeps militie David occisus	191	Assyrij contra Hierosol.	ibidem
liatur	434	à Ioab	257	Ananelus sacerdos ab Herode primo	396
Alexander laqueo perimitur	441. 591	Amasias sacerdos	257	constitutus	396
Alexander halabarchus	486	Amasias filius Ioe primi, rex Hieroso-	259	Ananelus sacerdotio priuatur	397
Alexander Theodori, Iudeorum le-	377	lymorum constituitur	259	Ananelo sacerdotium restituitur	398
gatus	377	Amasias patrem ulciscitur, gloria elat-	252	Ananias socius Danielis aliàs Sidrach	352 (274)
Alexander procurator Aegypti	624	tus idololatra factus	252	Ananias filius Onie	352
Alexandri multi de progenie Herodis	484. 592	Amasias à Ioa secundo uictus occiditur,	252	Ananias doctor legis Moyses	530
Alexander Diophanes Herodem nota-	589	succendente filio Ozia	252	Ananias Nibideus pontifex	535
rins	589	Amasias princeps militie regis Phar-	256	Ananias pontifex cum fratre Ezechia	635
Alexander Dorothei, legatus Iudeo-	372	ceie	256	occisus	635
rum	372	Amasias questor Iosie	264	Ananias Sadduceus	634
Alexander Iasonis, legatus Iudeorū ib.	355	Amath filius Chanaan	12	Ananus pont. post Iozarū Boethi	475
Alexandra que & Salome uxor Ari-	355	Amathai populi	12. 113	Ananus sacerdotio priuatur	476
stobuli maioris	355	Amathi provincia	12	Ananus pontifex	535
Alexandra uxor Alexandri Iamnei re-	361	Amathi ciuitas	214	Ananus Anani fil. pontifex	540
rum Iudæe potita	361	Amatheti ciu.	845	Ananus filius Ionathæ	640
Alexandre mors	562. 555	Amathus Iudæe ciuitas	354	Anani pontificis oratio	682
Alexandra filia Hyrcani tertij, uxor	562. 555	Amathus expugnatur	357	Anani mors	690
Alexandri quinti Herodi indigna-	397	Ammaus	476. 650	Anath pater Sangar	122
ta propter sacerdotium in alienigena-	397	Amenophis rex	782	Anathoth patria Hieremie	268
nas collatum	397	Aminadab Leuita	136	Anaxagora philosophi mors	822
Alexandre & Cleopatre conspiratio	397	Aminadab filius Iesse	142	Andreas primas custodia Ptolemæi	306
in Herodem	397	Aminadab filius Saul bello interijt	166	Philadelphii	306
Alexandra patrem fugere suadet ab	405	Aminadab architectus templi	287	Andronicus Messalanus p Iudeis	339
Herode	405	Amital mater Ioachaz	265	Andromachus anticus Herodis	433
Alexandra ob temeritatē occisa	410	Ammiramis pater Mosi deum pro gen-	45	Angari	295
Alexandria laudatur	629	te Israëlitarum exorat	47	Angeli mulieribus coeuntes	6
Alexandrie reges Ptolemæi dicti	214	Ammiramis filius Caath	47	Anianus	535
Alexandrini & Antiocheni apud Ver-	313	Ammon filius Lot	18	Anilei & Asinei conspiratio contra	492
spasianum repulsam passi	313	Ammon filius David q & Ammon	168	Parthos & Babylonios	492
Alexandrinorum disceptatio cum Iu-	637	Ammon sorore Thamar stuprat	181	Anilei uictoria & mors	505
deis	637	Ammonius contra Ptolemæum Philo-	177	Anna mater Samuelis	333
Alexandrium Iudæe oppidum	366	metorem insidiatus occiditur in ba-	340	Annus Iubileus	78
Alexas maritus Salomes	442	bitu femineo	340	Annus magnus	9
Alexas captiuos Iudeos soluit	458	Ammonite Israëlitas opprimunt	127	Annus septimus	78
Alicarnassæorum decretum pro Iudeis	788 (379)	Ammonite uicti à Saul	141	Annus Sabbaticus	376
Alisfragmutosis rex	208	Ammonite contumeliosi in legatos Da-	234	Antedon expugnata	357
Altaria templi Salomonis	208	uid pœnas luunt	177	Antigonus obsidet Massadā 388 et 569	388 et 569
Amabec delator Alexandrie	410	Ammonite à Iosaphat primū uicti	234	Anni ab Adam usq; ad reparationem	206
Amacos uxor Iazatis	529	Ammonite cum Moabitis aduersus Ios-	237	templi	206
Amadathus pater Aman	292	saphat pugnatu scipos interi.	237	Annius Rufus præses Iudæe	465
Amalech filio naturalis Eliphaz	30	Ammonit. tributarij facti Ozie sec.	253	& 476	476
Amalechitis Iudæa dicta	eodem	Ammonite tributarij Ionathan	255	Anteijs senatorius uir occisus	515
Amalechitarum bellū cū Hebræis	60	Ammonite subigitur à Babylōijs	273	Antibas Iudæus à Fado occisus	528
Amalechite uicti à Saul	146	Ammonite uicti à Iuda Machabeo	327	Antigonus post Alexander Asiam ap-	305
Amalechite cæsi à David	165	Ammonitis regio	88	prehendit	305
Aman insidiatus genti Iudeorum, pati-	295. 296	Amor filius Manasse à suis occisus	263	Antigonus nauali prælio uictus à Pto-	312
bulū Mardocheo perauit	295. 296	Amorreus filius Chanaan	12	lemeo Sotere	312
Aman accusatus ab Hester patibulo su-	299	Amorreorū terra Hebræi potiu.	89	Antigonus filius Hyrcani Ioannis cap-	354. 552
spenditur	299	Amorreorum mons	224	ptus & occisus à fratre per insi-	354. 552
		Amphet ciuitas	233	dias	354. 552

INDEX

Antigoni Aristoboli filij accusatio cor- ram Cesare contra Antipatrum & Hyrcanum tertium 372	Antiochus Cyzicenus, Antiochi So- teris filius, vincitur ab Aristobulo Hyrcani Iobannis filio 351	Antipater Iasonis, legatus Iudeorum Antipatris opp. 580 (345
Antigonus e Iudea pellitur 382	Antiochus Grypus Philometor, Deme- trij Grypi contra Antiochum Cy- zicenum 351	Antipbilus ueneficij & conirationis reus contra Herodem 448
Antigoni amicitia cum Lysania 384	Antiochi mors 358	Antiphili epistola ad Antipatrum se- cundū ab Herode deprehensa 454
Antigoni expeditio contra Herodem adiuantibus Parthis 384	Antiochus filius Antiochi Cyziceni cum Antonio Pio profligauit Seleu- cum filium Antiochi Grypi & oc- cidit 358	Antonius Centurio 664
Antigonus Iosephi fratris Herodis ca- put abscedit 392. 572	Antiochus, qui & liber pater.	Antonius contra Vitellium 706
Antig. uinctus ducitur ad M. Antor- nium 394. 574	Antiochus Antiochi Grypi filius An- tiochum Cyzicenu prostrauit ibi.	Antonia uxor Drusi maioris 486
Antigonus Antiochia occisus 395. 576	Antiochus contra Iudeam nisus occi- ditur 360	Antonia dignitas 488
Antiochia Syria metropolis 313	Antipater qui prius Iamnei Antipa- Hyrcano amicus 363	Antonia filia Claudij ex Petronia 557
Antiochia olim Mygdonia 551	Antipater & Hyrcanus tertium ad A- retam regem Arabum confugiunt 364. 555	Antonia turris, arx, & castellum olim Baris 354. 579. 742
Antiochus Epiphanes dictus 281	Antipatri uictoria de Aegyptijs 372. 560	Antonia incenditur 635
Antiochus Theos fil. Alexandri Epi- phanis Seleuci Nicanoris nep. 313	Antipater tyrannidis accusatus ibidē	Antonia fundamenta diruta 742
Antiochi nuptie cum Cleopatra 315	Antipater praeses Iudae factus ibidē	Amat uicus qui & Borreos 650
Antiochi amicitia cum Iudeis 315	Antipater muros Hierosolymitanos re- struit 373	Anxioramus filius Ioram sacerdos 270
Antiochus Epiphanes fratris sui suc- cessor 320	Antipater Iudeis inuisus 374	Aoth assertor Israelitarū ab Egilon 121
Antioch. Hierosolymam deuastat 596. 321. 548	Antipater ueneno interijt per Mala- chum 381	Apama concubina Darij 285
Antiochi odium in Iud. leges 350	Antipater, filius Hero. primi 382	Apamea ciuitas 348. 402
Antiochi effrena tyrannis in Macha- beas martyres 825	Antipatri malitia 433	Apbecca ciuitas 235
Antioch. infelice Elimaide obsessa moritur, filio Antiocho Eupatori re- gnum relinquens 328 & 329. 549	Antipater omnibus inuisus, in patrem maeuolus, odij dissimulatur, uxore ducit Aristobuli fratris filiam 640. 641. 442 & 584	Apheci turris 638
Antiochi & Macedonum audacia, Ti- to Hierosolymam obsidente 732	Antipatri & Pherore conspiratio in Herodem 444. 445. 555	Aphrica unde dicta 28
Antiochus Comagenensis rex, mori- tur 526. 577	Antipatri cōiuratio prodita 445. 594	Aphthasis uicus 682
Antiochus regno pulsus 771	Antipater ueneficij accusatur à patre Antipatri excusatio 450. 598 (449	Apollinis templū Romae impensis Au- gusti fundatum 468
Antiochus Theos dictus, Alexandri E- piphanis filius Demetrium Nicanor- rem uincit 343	Antipater in uincula cōiectus, culpam reijcit in Antiphilum 454	Apollonius dux Samariae uincitur 324
Antiochus Eupator contra Iudam 329	Antipatri mors & sepultura 458	Apollonius Antiochi iudex occisus 325
Antiochus obses in templo fidem uiolat 330	Antipater fil. Salomes secundae 461	Apollonius Titus à Ionatha Abbaron uincitur 340
Antiochus occiditur 331	Antipater Gadie occisus ab Herode	Apollonius Alexandri, legatus Iudeo- rum 351
Antiochi amicitia cum Ionata 343	Antipater Samarites Antipa- trum ueneficij rerū agit 448. 595	Apio legatus Alexandrinorū Iudeos accusat 494
Antiochus à Triphone tutore suo oc- cisus 348	Antipas filius Herodis qui & Antipa- ter 443. 592	Appionis aliquot calumnie & figmen- ta de Iudeis 809
Antiochi filiorum disidium 359	Antipas tetrarcha factus Galilae 458	Aque Gennisaron 544
Antiochus Soter aliās Pius. Demetrii Nicanoris frater Cleopatram fra- triā ducit uxorem 349	Antipater contra Archelaum fratrem pro regno certat & deinceps 461	Aquila Calignulam gladio confodit 512
Antiochus Tryphonem uicit ibidem	Antipatro regio trans Iordanem cedit 470	Aquila praeses Alexandriae 522
Antiochi perfidia & ingratitude in Si- monem Matathiam ibidē 549		Aque calidae apud Amantā 675
Antiochus contra Hyrcanū Ioannem diu pugnans, tandem cum eo ami- tiam componit 349. 350		Aquileia ciuitas 425
Antioch. in bello Parthico occisus 350		Arabarchis quid significet 668
		Arabanech sacra tunica 669
		Arabes anno X111. circunciduntur 18
		Arabia felix 21
		Arabia ab Ismaëlitis culta 46
		Arabum pugna cum Iudeis 402
		Arabes Iudeorum legatos occidunt ib.
		Arabes uicti à Iudeis 402
		Aradia insula 12
		Arachus pater Adrazari 175
		Aradus ciuitas 358
		Aram frater Abrahæ 15
		Arameni nunc Syri 12
		Arandum quomodo 99
		Arbela

I N D E X

Arbela uicus	570	Aretas iniuriam filie ultus in Herode.		Aristo minister Herodis regis Chal/	
Arbores fructifera nō incidenda	104	genero	482	cidis	527
Arca dei	67	Arece ciuitas Arabia, à Grecis Pe/		Aristoteles meminit Iudeorū	794
Arca ciuitatis Hierico circumlata muri		tra	94	Arius rex Lacedemoniorum	320
conciderunt	109	Areth Machabeus martyr	834	Armenia unde instituta	15
Arca dei à Palestinis capta	135	Arietis machine descriptio	658	Arnon fl.	88
Arca Betsamis deuenit	135	Ariochis minister regis Babyl.	274	Arrius centurio	467
Arca missa Chariatbiam in domum		Arion dispensator Iosephi filij Tho/		Arsaces rex Parthorum	346
Aminadab reducta	136	bie	318	Arfanum castrum	532
Arca relata Hierosolymam	174	Aristeus Ptolemæi Philadel. amicus,		Arfinoe regina uxor Ptolemæi Phila/	
Arcam prophanis manibus attrectan/		Iudeos absolui supplicat	306	delphi	308
tes exstinguebantur	134	Aristeus descripsit conuiuium Ptole/		Arfinoe soror Cleopatæ	400
Arca tēplo Salomonis importatur	209	mei septuaginta senioribus Iudeo/		Artab. Medor. rex vincitur 477. 481	
Arca tabulæ Moysi cōditas habuit Ibid.		rum exhibitum	311. 312	Artabani amicitia cū Tiberio Cæs. 481	
Arca Noe reliquie in Carris	529	Aristobulus filius Hyrcani Ioannis, ma/		Artabanus Parthicus	529
Arcades antiquitate non esse insig/		trem & fratrē Antigoni in carcere		Artabazes f. Tigranis captus 401. 575	
nes	784	conijcit, quē postea occidit 354. 551		Artaxias rex Armenie	401
Aree ciuitas	12. 204	Aristobulus Χαλκίῳ dictus	555	Artaxerxes rex, aliās Assuerus, magni	
Arche ciuitas	113	Aristobuli mors	Ibidem. 552.	ficum conuiuium celebrauit	294
Archelais uicus	472	Aristobulus filius Alexandri. Iam/		Artaxerxes Vastim uxorem repu/	
Archelaus rex Cappa. 421. 425. 472		nei	554	diat	Ibidem
Archelaus Herodis iram in filium &		Aristobulus Alexandræ matri indigna/		Artaxerxis epistola pro Iudeis	300
fratrem mitigat	587	tus, q. potestate phariseis cōcesserit		Arthemon Iudeos lassos inuadit in bel/	
Archelai excusatio corā Herode	438	Iudeam inuadit	361. 362. 555.	lo contra Arabes	402
Archelaus filius Herodis	443	Aristobulus regnum assequutus ciecito		Arus Ptolemæi, uicus quidam	467
Archel. iniuste accusatur à fratre 424		Hyrcano fratre	363. 555	Afa filius Abie profligat Zaream re/	
Arch. legatur regnū à patre 458. 601		Aristob. obsidetur in templo 364. 557		gem	226
Archelai uerba ad populum sibi gra/		Aristobulus donis sibi conciliat Scam/		Afa mortuo succedit Iosaphat	227
tulantem	459	rum contra Hyrcanum & Aretam		Asabel filius Sarnie perimitur	186
Archelaus ad Cæsare nauigat 461. 603		regem	555. 365	Asabel rex Damasci unctus ab He/	
Archelai & Antipatri concertatio a/		Aristobulus Pompeio magno uitem au/		lla	230
pud Augustū p. regno Iudæe 453		ream dono mittit	Ibidem	Asabel Adher. regis seruus, & in reg/	
usque	464. 603	Aristobulus fugatur in Alexandrium		no Syrorum successor	243. 244
Archelaus regno dignus pronuntia/		oppidum	566. 556	Asahel uicit Israelitas	290
tur	464	Aristobulus perfidus Romam uinctus		Asah. mortuo successit Ioachaz 249	
Archelao absente Iudæa uarijs tumul/		ducitur	367. 368. 558	Asahel mortuo regnum peruenit ad fi/	
tibus affligitur	464. 605	Aristobulus à Roma fugiens cum Ro.		lium eius Addan	252
Archelaus Romæ agens à Iudeis accu/		iterū pugnans vincitur	369. 559	Asam filius Iesse	148
satur	468. 607	Aristobulus à Cæs. dimissus à Pompe/		Asamoneus proauus Matathias	322
Archelaus non rex, sed ethnarcha sa/		ianis ueneno necatur	371. 560	Asamonei	289
cus	470. 607	Aristobulus fi. Alexandræ	396	Asamoneorum pontificum in principa/	
Archelaus Glaphiram fratrem ducit		Aristob. sacerdoti ab Herode adeptus		tu terminus	394
uxorem	472. 610	matris importunitate	397	Asaph	287
Archelai exilium & somniū 472. 610		Aristobulus dolo Herodis submergi/		Asaphon locus	396
Archium publicū incensum	633	tur	398	Asar pater Ioab, maritus Sarnie	168
Arcus dei, Iris	9	Aristobulus fi. Herod. primi Romæ		Asaracoldas rex Assyriorum	262
Area Chedon loci nomen	174	mittitur erudiendus 415. 582. p. totū		Asarcha Pentecoste græce	76
Area locus ubi immolatus Isaac, pestē		Aristobulo in patriam reducto uxor		Ascalon ciuitas Palestinorum	113
deprecatus David, templum edifi/		datur	421	Ascalon capta à Chananeis	120
cauit Salomon	195	Aristob. cū fratre accusatus per patrē		Ascalonitarum pestis	134
Aretas rex inferioris Syria Alexan/		patri reconciliatur	425. 426. 427	Aschanes eunuchus	274
drum Iamneum uicit	360. 554	Aristobulus iterū accusatus, occiditur		Aserite quā terram sint sortiti	113
Aretas rex Arabum	357	laqueo	440. 441	Asia	628
Aretas auxiliatus Varo contra Iude/		Aristobulus Herodis Chalceden. regis		Asina Balaam loquitar	90
am	467	filius præses Armenie fit	557	Asinei & Anilei fratrum duorum con/	
				spiratio	

INDEX

<i>spiratio cōtra Parthos Babyl.</i>	499	<i>Azar infelix pugna Iud. prefeti</i>	328	<i>Ballas rex Sodomitarum</i>	15
<i>Asineus ueneno interijt</i>	502	<i>Azarus pontifex</i>	456	<i>Balleas rex Sodomitarum</i>	Ibidē
<i>Asiongaber locus</i>	215	<i>Azeca locus</i>	149	<i>Ballistarum uis</i>	660
<i>Asochiton, aliās Asochin, ciuitas Gad</i>	356.552	<i>Aziazus rex Emeforum</i>	536	<i>Balsami radicem regina Acthiopie pri</i>	215
<i>lilee</i>	356.552	<i>Azotus ciuitas capitur</i>	328	<i>ma Iudae intulit</i>	215
<i>Asom filius Dan</i>	43	<i>Azotorum pestis</i>	134	<i>Balsamum nasci in Hiericho</i>	401.556
<i>Asophi filius Mareoth</i>	202	<i>Azymorum festiuitas</i>	76.258.264	<i>Balthasar Daniel in Babylone uocatur</i>	274
<i>Asor campus</i>	344			<i>Baltasar qui ē Naboon rex Babylo</i>	277
<i>Asor condita à Salomone</i>	213			<i>nus</i>	277
<i>Asofra genus tube Hebrae</i>	79			<i>Baltasar captus</i>	278
<i>Assbaltitis palus</i>	15.88.237.253.698			<i>Baltasar prodigium</i>	277
<i>Asshar lacus</i>	334			<i>Banaia filius Remmon occidit Ibo</i>	172
<i>Assprene senatoris uestis malo omine</i>	510			<i>scib</i>	172
<i>cruentata</i>	510			<i>Banach princeps militiae Salom.</i>	204
<i>Assrenas occiditur</i>	512			<i>Banaia unus fortissimorū David Par</i>	194
<i>Asseneth fi. Putipharis uxor Ioseph</i>	36			<i>lestinos uicit et leonē interfecit</i>	194
<i>Assrones mensura Moisaie</i>	208			<i>Banaia refragatus ambitioni Ador</i>	197
<i>Assis rex</i>	788			<i>mie</i>	197
<i>Assuerus, uide Artaxexes</i>	294			<i>Banaia suffragatus Salomoni, in regē</i>	Ibidem
<i>Assurum filius Dadan</i>	21			<i>ungendo</i>	Ibidem
<i>Assyria unde dicta</i>	Ibidem			<i>Banaia Adoniam ē Ioab occidit</i>	202
<i>Assyrii populi</i>	12			<i>Barachias Israelita</i>	256
<i>Assyriorū bellū cū Sodomitis</i>	15			<i>Barachus dux Israelitarum</i>	122
<i>Assyriorum strages Hierosolymā obse</i>	261			<i>Barbarus Norbanus</i>	512
<i>dentium</i>	261			<i>Barbarorū infidie contra Herodē</i>	392
<i>Assyriorū defectio à Medis</i>	262			<i>Barematim ab Isaac capitur</i>	24
<i>Astabus ē Astaburas fluuij</i>	49			<i>Bardanes fil. Artabani rex Parthorum</i>	532
<i>Astarotheus deus Palestinorum</i>	166			<i>à suis occisus</i>	532
<i>Astrologie ē Geometria studiū quan</i>	9			<i>Baris mons</i>	8
<i>to tempore olim perdisci poterat</i>	9			<i>Baris castellum nunc Antonia</i>	555
<i>Athenienses Hyrcano tertio statu de</i>	373			<i>Baruch scriba ē discipulus Hierem</i>	266.278
<i>dicandam decernunt.</i>	373			<i>mie</i>	266.278
<i>Athenienses laudantur</i>	627			<i>Barzafarnes satrapa Parthum</i>	324.395
<i>Athenion dux</i>	576			<i>Basan princeps militiae Salomonis</i>	204
<i>Athenion legatus</i>	316			<i>Basemath fil. Ismaelis uxor Esau</i>	24.32
<i>Athrongeus uir ignobilis Iudaeam in</i>	466			<i>Basima filia Salomonis uxor Achinaz</i>	205
<i>uadit</i>	466			<i>dab</i>	205
<i>Atratinus</i>	568			<i>Bassus Macherunta ē Herodium ca</i>	768
<i>Anaris locus</i>	788			<i>pit</i>	768
<i>Augusti ē Agrippe litera pro lu</i>	429			<i>Bataltidis regio</i>	95
<i>deis</i>	429			<i>Batanea</i>	650
<i>Augusti calliditas</i>	471			<i>Bathania regio</i>	415
<i>Augusti imp. obitus</i>	476			<i>Bathuel filius Nachor</i>	13
<i>Aulon oppidum</i>	360			<i>Bathyllus nenum Roma afferens ap</i>	396
<i>Auranitis regio Herodi datur</i>	415			<i>prehenditur</i>	396
<i>Aurea aquila ē templo direpta</i>	455			<i>Bathyr uicus</i>	444
<i>Aurei lecti usus solis Parthis concess</i>	531			<i>Batidius senator Ro.</i>	510
<i>sus</i>	531			<i>Batus mensurae genus</i>	205
<i>Autocratoris</i>	475			<i>Bebriacum oppidum</i>	703
<i>Auxomibpsa ciuitas</i>	228			<i>Beelsephon locus</i>	54
<i>Azar. prophetie ad exercitū Asa</i>	226			<i>Begabri uicus</i>	697
<i>Azarias Oziam sacra temerantē pro</i>	254			<i>Belescius scriba Cambysis</i>	283
<i>bibuit</i>	254			<i>Beleus fl.</i>	619
<i>Azarias fil. Achimae, sacerdos</i>	271			<i>Bellorum leges</i>	104
<i>Azarias puer socius Danielis</i>	274				

Belfelida

I. N. D. E. X

Belselida ciuitas	342	Betsura à Simone Matathia expugna-	344	Cesaree magna Iudeorum & Syro-	538
Bemefelis ciuitas	535	tur	344	rum seditio	538
Beniamin ad Ioseph mittitur	38	Betsurite Antiocho Eupatori se tradūt	329.330.548	Cesarea Philippi olim Panneas	474
Beniamin quasi furti reus capitur	40			Cesarea Philippi Neronia dicta	548
Beniamin tribus quam ob causam de-		Bethbora locus	252	Cesares, Romanorū reges dicti	214
leta	117	Bethulla	534	Cesaris pugna cōtra Aegyptios adiu-	
Beniamitarum bellum contra Israeli-		Bettora uicus Iudae	524	uantibus Hyrcano Iamnei & Anti-	
tas	118.119	Bettoron ciuitas	639	patro	572.560
Beniamite uxores rapiunt	119	Betzachariae locus	549	Cesaris beneficentia in Hyrcanum ter-	
Berezal Galaadites	190	Bezethin regio	116	tium, & Antipatrum primū, eiusq;	
Berithus ciuitas	439	Bezethini populi	ibidem	filios	562.572
Beritij Varo auxiliantur	467	Bezedeil uicus	649	Cesonia uxor Caligulae occisa	517
Beroea ciuitas	359	Bezetha	515.639	Cain fraticidium	9
Beronice ciuitas, olim Elana	215	Bidaste castrum	538	Cain quae inuenerit	8
Beronice filia Salomes prima, uxor A-		Bibliorum translatio in Graecam lin-		Caine filij Enos etas	7
ristobuli quarti	421	guam	156 & deinceps	C. Antonius Consul	567
Beronices nomine plures fuisse de pro-		Bibimasin dux	305	C. Fannij decretum pro Iudeis	578
genie Herodis	484.489.522	Birzito uilla	331	C. Iulij Caesaris decreta pro Hyrcano	
Berosus Chaldeus de arca Noe	8	Bitthora urbs à Salomone condita	214	tertio, & gente Iudaea	575
Berosus meminit Abrahae	14	Blasphemiae lex & poena	97	C. Caesaris cedes	386
Berosus de rege Sennacherib	261	Bobus terra aranda, nec diuerso gene-		C. Martius Censorinus	429
Berosus de rege Nabuchodonosor	276	re seminanda	99	C. Norbani Flacci epistola pro liberta-	
Berothi ciuitas	112	Bochor uicus	86	te Iudeorum tutanda	eodem
Bersabee puteus	18	Bochorus pater Sabee	191	Caius filius Agrippae	462
Bersabee ciuitas	175.230	Boethus pater Simonis Cantharae	525	C. Caligula filius Drusi	486
Berselleus Galaadites beneficus in Da-		Booz cognatus Elimelech ducit Ruth		C. Caligul. cōmittitur tutela Agr.	486
uid	186	uxorem	151.152	C. Caligula quartus Rom. imp.	491.615
Bersellei filios Dauid moriturus, com-		Booz columna	207	C. Caligula Herodem cum Herodiade	
mendat Salomoni	200	Borceos uicus	650	exilio damnat	494.615
Beryllus Neronis pedagogus	558	Borceus legatus	658	C. Caligula Agrippā Tetrarchia Phil-	
Beseleel filius Uri	65.72	Bosfor ciuitas Arabiae	95	lippi donat	ibidem
Besemoth uicus	696	Bosphorani	628	C. Caligula Petronium contra Iudeos	
Besfor torrens	165	Bos Cornupeta	103	legat	ibidem
Betharantha ciuitas Iulia dicta	475	Boū triturantiū ora nō obliganda	99	C. Caligulae literae ad Petronium de sta-	
Bethara	715	Brachus legatus	519	tuis erigendis	497
Bethel ager, & quid significet	24	Britanni laudantur	628	C. Caligulae crudelitas & arrogantia	
Bethel ciuitas	143.220	Britannicus occisus	537		498.504
Bethela urbs capta	117	Brixellum	701	C. Caligula insidijs Cassij Cherea inter-	
Bethlehem ciuitas tribus Iudae	ibidē	Brundisium urbs	387	emptus	506 & c.
Bethlehem à Roboam structa	222	Bubo ominosus Agrippae	489.526	C. Caligula mollities	506
Bethepton toparchia	597	Bubastis flumen	788	C. Caligulae uxor occiditur cū fil.	517
Bethomis ciuitas	359	Burrus princeps militiae Claudij	537	C. Caligulae uita & eruditio	518
Bethoron uicus & ciuitas	332.334	Buzi sacerdos	134	C. Sempronius Romanus	301
Bethsabae uxor Uriae	178	Buzus, pater Simōis soceri Hero.	414	Caleph regio	119
Bethsabae pedit temeritate Adoniae	197			Caleph explorator Chananae	80
Bethsabae petitio à Salomone	201	C		Calistus libertus C. Caligulae	509
Bethsaida ciuitas Iulia dicta	475	Abrothalia locus	80	Calimander à Iudeis uictus	352
Bethzan ciuitas nunc Scythopolis	166	Cadet locus	114	Calliroe fons Iordanis	457
Betiso locus	715	Cadmus Milesius	784	Cambises Saba Meroë nominauit	49
Betsamis uicus	135	Cecilius Bassus occisor Sexti Caf.	563	Cambises Aegyptum uastauit	54
Betsamis à Graecis Scythopolis	328	Cesarea Capadociae olim Moga	11	Cambises Hierosolymam & templum	
Betsamite populi	136	Cesarea Herodis edes	570	restaurari prohibuit	283
Betsephon ciuitas in biblijs Balasor	182	Cesarea olim Stratonis pyrgus	415	Cambises Damasci defunctus	ibidem
Betsura ciuitas à Roboam structa	222		600.526.538.552	Camon ciuitas Galaadinorum	126
Betsura à Iuda Machabeo capta	327	Cesarea ab Herode extructa	427	Campus Curicus	177
		Cesarea Iudeorū cedes facta	635	Campus	

I B D E X

<i>Campus maximus, regio</i>	205. 534	<i>Cenedeus</i>	639	<i>Chodolochomortus Assyriorū dux</i>	15
<i>Cana uicus</i>	554	<i>Ceparius Qairini, senator</i>	562	<i>Cherilus poeta</i>	794
<i>Canatha</i>	576	<i>Cephalon frater Antipatri primi</i>	365. 556	<i>Chotrabi Madianus</i>	95
<i>Candelabra & cantuari templi Salo-</i>				<i>Chronica ab initio mundi usq; ad capti-</i>	
<i>monis</i>	208	<i>Cerastes pater Pausania</i>	302	<i>uitatem Babylonicam</i>	270
<i>Canidius Gallus Cos.</i>	394	<i>Cerealis Samariae expugnator</i>	663	<i>Chusus & Chusei</i>	19
<i>Capernaum fons</i>	673	<i>Cerimonia sacerdotum & pontificum</i>		<i>Chusi amicus Dauid</i>	184
<i>Capharsaba locus & campus</i>	360. 428	<i>tabernaculi</i>	74	<i>Cilicia olim Tharsus</i>	11
<i>Capharin ciuitas</i>	702	<i>Cesennius Gallus Galileā inuadit</i>	698	<i>Cinnamus princeps Parthorum</i>	531
<i>Capharsamala uicus</i>	332	<i>Cesennius Petus</i>	77	<i>Cinnira musica instrumenta</i>	208
<i>Caphartophan uicus</i>	697	<i>Cestius Gallus</i>	622. 636	<i>Cinthares ponderis genus</i>	68
<i>Caphedon Samaritarum seductor</i>	480	<i>Cestius Iudeam explorat per Neapoli-</i>		<i>Circumcisionis origo</i>	17. 223
<i>Caphetra ciuitas</i>	702	<i>litaniū</i>	626	<i>Circumcisio Iudeorum & Arabum</i>	18
<i>Capiron locus</i>	365	<i>Cestius Iudeam populatur</i>	637	<i>Cis pater Saul, filius Abihel</i>	138
<i>Capito Gessij Flori centurio</i>	625	<i>Cestij exercitus casus</i>	640	<i>Ciuilis dux Germ.</i>	764
<i>Capitolium Romae Iouis templum</i>	504	<i>Cestius Hierosolymam obsidet</i>	639	<i>Ciuitas prima</i>	6
<i>Capadoces olim Moschini</i>	11	<i>Cethus filius Chanaan</i>	12	<i>Ciuitas fugitiuorum</i>	96
<i>Caprea insula</i>	486	<i>Cethim filius Iani</i>	11	<i>Clasicus dux Germanorum</i>	764
<i>Captiuorum mos supplicandi</i>	235	<i>Cethima insula, nunc Cyprus</i>	eodē	<i>Claudius C. Caligula patruus</i>	509
<i>Captiuorum & peremptorū numerus</i>		<i>Cetura uxor Abrahae</i>	20	<i>Claudius quomodo imperium suscep-</i>	
<i>Tito Hierosolymam obtinente</i>	759	<i>Chabulan terra</i>	215	<i>rit</i>	515
<i>Carmelus mons</i>	204. 238	<i>Chacad Hebraeorum sapiens</i>	204	<i>Claudius à militibus imperator electus</i>	
<i>Carran locus</i>	24	<i>Chadam</i>	178		516. 617
<i>Carrorum prouincia amomi serax, &</i>		<i>Cherea insidie in C. Caligulam</i>	506	<i>Claudij beneficentia in Agrippam ma-</i>	
<i>reliquijs arce Noë celebris</i>	529	<i>Chereas impetit Caligulā gladio</i>	511	<i>iorem & edicta pro Iudeis</i>	522
<i>Carthago à Tyrijs condita</i>	790	<i>Chereas Claudio inimic. occiditur</i>	521	<i>Claudius stolam conseruare Iudeis con-</i>	
<i>Carthaginenses laudantur</i>	629	<i>Chalcis ciuitas</i>	365. 571	<i>cedit, & Herodi Chalcidis regi pon-</i>	
<i>Carus phariseus occiditur</i>	445	<i>Chaldei olim Arphaxadei</i>	12	<i>tifices & sacerdotes instituendi auctoritatem donat</i>	528. 529
<i>Cassie pyle</i>	481	<i>Chaldei insurgunt contra Abraham</i>	15	<i>Claudij obitus</i>	557. 619
<i>Cassander rex Macedoniae post Al.</i>	305	<i>Cham filij & ex eis gentes</i>	11. 12	<i>Claudij tempore fames facta</i>	81
<i>Cassius Longinus praeses Syriae post</i>		<i>Chananeus filius Cham</i>	12	<i>Clearchus philosophus Iudae gentis</i>	
<i>Vitellium</i>	419. 528	<i>Chananea regio</i>	12. 16	<i>meminit</i>	794
<i>Cassius Chereas Claudio inimicus mor-</i>		<i>Chananea fame pressa</i>	14	<i>Clemens complex coniurationis in C.</i>	
<i>te multatur. uide Chereas</i>		<i>Chananei inimici Isaac</i>	24	<i>Caligulam</i>	507. 508
<i>Cassius praeses Syriae post Crassum</i>		<i>Chananeorum exercitus in Gabaon</i>	111	<i>Cleodemus propheta</i>	22
	571. 569	<i>Chananeos occidendos</i>	104	<i>Cleopatra filia Ptolemæi Philometoris</i>	
<i>Cassius Iudeam uarijs malis affecit</i>	581	<i>Chananeorum terrae natura</i>	113	<i>iungitur matrimonio Alexandro</i>	
<i>Castomachi à Iuda Mach. uastatur</i>	327	<i>Chananei à Iosue diuisti</i>	Eodem	<i>Epiph.</i>	339
<i>Castor Iudeus</i>	724	<i>Chananei ab Israelitis deuisti</i>	119	<i>Cleopatra uxor Ptolemæ Epiph.</i>	316
<i>Castra regio</i>	167	<i>Chananei rursus occupat Hebr.</i>	120	<i>Cleopatra filia Ptolemæi Epiphanis</i>	
<i>Catalogus pontificum à tempore Salo-</i>		<i>Charanacha Ammonitarum metropo-</i>		<i>nubit</i>	315
<i>monis usq; ad captiuitatem Babyloni-</i>		<i>lis</i>	175	<i>Cleopatra Ptolemæi Philometoris fi-</i>	
<i>nicam</i>	271	<i>Chariathiarim ciuitas</i>	136	<i>lia spondetur Alexandro Epipha-</i>	
<i>Catullus Libye praeses punitus</i>	782	<i>Charra ciuitas</i>	15	<i>ni</i>	339
<i>Caule locus</i>	273	<i>Chebron fons</i>	273	<i>Cleopatra Alexandro erepta nuptum</i>	
<i>Cedeffa ciuitas</i>	544	<i>Chebron ciuitas uastata</i>	328. 700. 702	<i>datur Demetrio Nicanori</i>	541
<i>Cedron uallis</i>	710	<i>Chefrite populus</i>	111	<i>Cleopatra uidua Antiochum Soterem</i>	
<i>Ceila prouincia</i>	107	<i>Chelion filius Elimelech</i>	131	<i>leuirum ad nuptias & ad imperium</i>	
<i>Ceilani & Ceilitae prouinciales</i>	eodē	<i>Cherubimfigurationes arce Mosi</i>	67	<i>inuitat</i>	548
<i>Celeb filius Dauid</i>	168	<i>Cherubim templi Salomonis</i>	207	<i>Cleopatra insidiata Ptolemæo Lathy-</i>	
<i>Celenderis ciuitas Ciliciae</i>	486	<i>Chetomene, uestis sacra</i>	68	<i>ro filio</i>	557
<i>Celer millenarius disceptus</i>	536	<i>Cheton lineum sacrum</i>	eodem	<i>Cleopatra Selene regina Syriae</i>	362
<i>Cenez Israelitas ab Assyrijs asseruit</i>		<i>Chiatemeritae populus</i>	111	<i>Cleopatra Alexandram tertiam cum</i>	
<i>Cendebeus dux Antiochi Soteris (121</i>		<i>Chira aurarius Salomonis</i>	207	<i>filio fugere inuitat ad Aegyptū</i>	597
<i>à Simone Matathiae uictus 349. 549</i>				<i>Cleopatra</i>	

INDEX

Cleopatra ac Antonij amor	575	Cumanus à Iudæis accusatus, in exiliū mittitur	536. 618	Daphne suburbii Antiochie	392
Cleopatra M. Antonij animum incitat in Herodem	576	Cusardus rex Assyriorum	120	Darda sapiens Hebræorum	204
Cleopatra militie	400. 575	Cuspius Fadus Syrie præses	429	Darius Medorum rex contra Babyloniā	277
Cleopatra cum Antonio nicta ab Aug. gusto	408	Cuspius Fadus in Iudeam missus	527	Darius Persarum regnum assecutus, donat Hebr. libertate & munerib. ad restaurationē urbis et tēpli	285. 285
Cleopatra Hierosolymitis, uxor Herodis maioris	443	Custobarus ab Herode affine suo occisus	411	Darij questiones cubicularijs propositæ	284
Cleopatra uxor Gesij Flori	543	Custobarus	541	Darij promissio ad Zorobabel, & munificentiā in Iudeos	385
Clitus læne suæ manus abscisor	644	Custobarus Iudeorum legatus	632	Darij epistole ad præfectos Syrie & Phœnicie & ad Samaritas	288
Claudius R. n. vir consularis	510	Cutha fl.	259	Darius ab Alexandro uictus, ad Persas fugiens remeavit	303
Cœle Syria	575. 794	Cuthi & Cuthæorum transmigratio	258. 259	Dario mortuo Xerxes fr. successit	289
Cænopolis locus	639	Cuthæi qui & Samaritæ	259. 351	Darius filius Artabani regis, obses datur Tiberio Cesari	481
Colchi	628	Cuthæorū insidie contra Iudeos	287	Darius præfectus equitū Agrippæ	632
Colobium quid	181	Cynarus rex Cypri	511	Daten & Abirom uini absorpti	86
Columnæ templi Salomonis	207	Cypri uxor Antipatri, Herodis maioris filia	484. 560	Dathema castellum	227
Cos insula	357	Cyprus insula, olim Cethima	11	David filius Iesse pastor ouium in regem eligitur & ungitur	148
Concisio locus	174	Cyprus ciuitas	580	David assumitur in citharædum & arumigerum à Saul	149
Consilium sapientū Palestinorum pro arca dei	135	Cyprus capitur	636	David pugna cum Goliath.	150
Conuallis benedictionis	237	Cyprianus maritus Cypri filie Phæseli	484	David Goliath funda prostermit	Ibidē
Conuallis gigantum	173	Cyrene ciuitas	370	David cōcitatur inuidia apud Saul	151
Cophinum fl.	13	Cyrenæi laudantur	629	David fuga ad Samuelem	153
Coponius cum Cyrenio missus ad censendum populum Iudeorū	610. 473	Cyrenius præses Syrie populum Iudeorum censet	473	David & Ionathan insurandum faciunt	154
Egypton ciuitas	204	Cyrus Persarum rex contra regem Babylonium	277	David fugit hinc inde ad uarios	155
Corban quid significet	87	Cyrus Iud. captiuitatē relaxat	282	David furiosum se simulans, liberatur de terra Geth	eodem
Corduba Iberie ciuitas	505	Cyro ignorāte Hierosolyma & templum restaurari prohibentur	283	David Palestinos inuadit	157
Core filius Esau	30	Cyrus filius Xerxis aliās Artaxerxis uel Assueri	294	David proditur à Zipheis	158. 160
Core contra Moysen seditio	83	Cyzicus ciuitas	351	David pietas erga Saul dominum licet hostem	158
Core cum 250. uiris exustus	86	D		David contra Nabal arma mouet	159
Corea ciuitas	366. 556	Dace Parthos inuadunt		David Abigail ducit uxorem	160
Cornelius Leo. tabellio Claudij	529	Dagon deus Palest.	134. 728	David castra dormientis Saul ingressus lanceam surripit	161
Cornelius Faustus Sylle fr. maros Hierosolymorū primus cōscendit Pompeio ciuitatē obsidēte	367. 557	Dagonis templū in Azoto	340	David Serritarum & Ammonitarum prouincias deuastat	162
Cornelius Sabinus	511. 512	Dagon castellū Hiericuntis	349	David factionis suspectus prelio abstinere iubetur	164
Cornelij Sabini mors	522	Dalila Samsonis meretrix	130	David consulto deo, insequitur Amalechitas	165
Corona pontificis in tabernaculo	70	Dalmatæ populus	628	David mortem Saul dolet	167
Corona aurea templi Salomonis	208	Damascus unde instituta	13	David filij	168
Correon locus	137	Damascus subditur David	175	David scripsit epitaphium Saul & Ionathæ	Ibidem
Corus quid	414	Damascus ab Assyrijs capta	256	David fit rex tribus Iuda	Ibidem
Cotys rex minoris Armenie	526	Damascus capta ab Alexandro Magno	303	David Michol uxorem suam recuperat	169
Coza Idumæorum deus	410	Damascenorū ingens clades	175	B David	
Cozabiscortum Samarie	94	Dan fons Iordanis	15		
Crassus præses Syrie post Gabinū pecunias tēpli Hie. depredatus	370. 560	Dan filius Iacob	26		
Crassus apud Parthos occisus	371	Danite quā terrā sint sortiti	113		
Cratera templi Salomonis	208	Danite in montana fugati	120		
Cremona ciuitas	706	Dan ciuitas conditur	120		
Creon occidit Baasan	227	Dan uastatur ab Asa	227		
Cretci Iouis templum	321	Danielis historia	273. & deinceps usq. ad initium lib. 11. Antiquitatum		
Culmen loci nomen	237				
Cumanus præses Iudæe post Tiberium Alexandrum	533. 534. 618				

I N D E X

David filij	168	tiocum Eupatorem & Lysiam in-	Diglath	4	
David dolet ob mortem Abner	170	terficit	331	Diluvium	7
David occisores Abner execratus	170	Demetrii insidie aduersus Iudā	331.332	Diluuij qui scriptores meminerūt	8
David mortem Ithobeth ultus	Ibidem	Demetrii cum Ionatha Abaron ami-		Dine stuprum à fratribus vindica-	
David omnem principatum Israel con-		citia	336	tum	29
secutus	172	Demetrius in praelio contra Alexan-		Dinasus pontifex	542
David uxores & filij	173	drum Epiphanem occiditur	337	Dineas qui & Aretas, Obode succes-	
David primus Hierosolymam nuncu-		Demetrius Nicanor Grypus Demetrii		for	436
pauit	Ibidem	filius cōtra Alexandrū Epiph.	340	Dineas Sileum ueneficij traducit apud	
David Palestinos uicit Hierosol.	173	Demetrio uxor Alexandri Epiphanis		Cesarem	436
David fœdus cum Thon rege	176	nubit	341	Dineus pater Eleazari latronis	537
David iterum bella infert Palest.	175	Demetrius Ionathæ Abaron sacerdo-		Diocles de rege Babylonio	277
David iniuriam ultus in Ammonit.	177	tium confirmat	342	Diogenes quidam à Phariseis occis-	
David amore Bethsabæ cap:us	178	Demetrius in Ionathan ingratus à Try-		phus	361.554
David adulterij arguitur à Nathā	179	phone Apameno superatur & ca-		Diodorus legatus Iudeorum	351
David reconciliatur deo	180	pitur ibidem & deinceps		Diodorus Apamenus qui & Tryphon	
David reuocat Absalom	183	Demetrius rex contra Hyrcanum Io-		uide in dictione Tryphon.	
David à fil. Absalō r' gno pellitur	184	annem	351	Dion ciuitas	360
David exercitu contra filium instructo		Demetrius ab Alexandro Zebenna su-		Dionysius Tripolitanus	365
uictoria potitur.	187	peratus, ad Cleopatram uxorem su-		Diophantus pseudographus	437.589
David filij sui Absalō mortē luget	188	giens, non recipitur, tandem interijt		Dius hist. de rege Hira	213.790
David regnum recipit	189	occisus ab Antiocho Cyziceno Ibi.		Drimi nomen loci	384
David inimicos in gratiā recipit	Ibidem	Demet. Eucerus rex constituitur	358	Distrus mensis Macedonum	288
David rursus contra Palestinos bella		Demetrius Eucerus Alexandrum Iam		Diortij lex	102
gerit	192	ncum uincit	359	Dius ciuitas Macedonum	340
David fortes	193	Demetrii contra Philippum fratrem		Dochis princeps militia Salom.	205
David ab Achimath impetitus per Abi-		bella	Ibidem	Dodorus filius Herculis	22
sai defenditur	192	Demetrius Pōpeij libertus Gadarenis		Dodus pater Eleazar	193
David uario metrorum genere cantica		præficitur	368	Doech Syrus famulus Saul	155.156
& hymnos componit	193	Demetrius Andromachi filius	433	Doech proditor beneficiorum Achis	
David mandati dei oblitus in censendo		Demetrius Alexandrinus	537	melech in David, sacerdotes iussu	
populo	194	Demetrius Phalereus bibliothecæ		Saul interficit	156
David impensas ad opus templi pa-		Ptolemæi Philadel. præfectus	506	Domitianus	606
rat	195.198	Demetrii epistola ad Ptolemæum pro		Domitiani expeditio in Germanos &	
David Salomoni filio mandat edificati-		transcribendis libris Iudaicis	307	Gallos	564
onem templi	196.199	Demoteles tabellio Darij regis	520	Domitius Acnobarbus pater nero.	537
David Sacerdotes & Leuitas ordi-		Desius mensis	379	Domitius Nero	537
nat	198.199	Dei opificia	2.4	Domitius Sabinus	664.725
David morituri uerba ad Salo.	199.200	Dei sententia super hominem	4	Dora ciuitas & castellū Idumææ	348
David post annos septuaginta moritur		Dei ira super Israelitas	81	Doritarum facinus in Iudeos	524
& ingentes thesauros reliquit	200	Deuteronomij historia	96	Dorensis regio	208
Davidis sepulchri dinitie	350	Dei præceptum ad Saul ut Amalechi-		Doris ciuitas	118
Debora Israelitarum prophetissa	122	tas penitus deleat	145	Doris uxor Herodis	382
Decem præcepta legis	64	Deus irascitur Saul ob inobedienti-		Dorotheus minister Ptolemæi	312
Decimæ leuitis dandæ	87	am	146	Doron ciuitas	115
Decimarum lex	97	Deus obedientia non sacrificijs dele-		Dortus Iudeus	535
Decreta aliquot Romanorum pro Hyr-		atur	147	Dosithei perfidia in Hyrcanum tertio-	
cano & Iudeis	374	Deus loquitur ad Nathan de structura		-um	405
Dedicatio templi à filiis transmigrati-		templi	174	Dositheus ab Herode occisus	420
onis celebrata	289	Deus carpit Salomonem, per prophe-		Dotan urbs	240
Deliorum decretum pro Iudeis	378	tam	218	Draconis leges	784
Delon ciuitas	366	Dei indignatio cōtra Achab	231	Droma concubina Gedeonis	124
Delta locus	402	Diagoras Melius	822	Drusilla Agrippæ maioris filia, uxor	
Demenetus orator	355	Dicaarchia ciuitas	504	Antiochi Comagen. regis	527
Demetrius Seleuci filius rex factus, An-		Digestio structurae templi Salom.	206	Drusilla Felici nu pta.	536
				Drusus	

INDEX

Drusus maior Tiberij frater Antonia
maritus 584

Drusus Tiberij filius 486

Drusum turris 415.508

Due tantum tribus à captiuitate Hier/
osolymam redierunt 290

E

Ebal mons 112

Ebifar ciuitas 160

Ebron ciuitas 13

Ebuius Decadarchus 676

Ecceus hystoriograph. meminit Abra/
ham 14

Echibene uxor Ezechie, mater Ma/
nasse 262

Edom cognomentum Esau 50

Egbatana locus 280.288

Egassarius rex Babylonius 277

Eglon Moabitarum rex Israelitas ser/
uitute affligens ab Aoth interimi/
tur 121

Eleon mons 714.734

Elam filius Sem 12

Elamite Ibidem

Eleazarus pontifex 1

Eleazarus Mosi filius 51

Eleazarus filius Aaron, patri successor
in sacerdotio 88

Eleazarus moritur 116

Eleazar filius Dodi uir fortis 193

Eleazarus frater Simonis Iusti sacerdo
tium adeptus 308

Eleazari & Ptolemæ Philadelphi al/
terne epistole 308

Eleazaro mortuo Manasses patruus
succesit 315

Eleazarus Apphus uel Mauro filius
Matathie 325

Elea. ab elephâte opprimitur. 330.549

Eleazarus seditiosus phariseus 353

Eleazarus Crassum redimit pro spolia
tione templi 370

Eleazarus pontifex post Iozarum Bo/
ethi 472

Eleazarus filius Anne pontificis in sa/
cerdotium succesit post Ismaelum
Iabi 476

Eleazarus cuiusdam Iudeorum factio/
nis autor mulctatur à Fado 528

Elea. Dinei princeps latronū 535.620

Eleazarus latro à Felice captus 537

Eleazarus quidam conspirationis Iude
orum contra Romanos autor 631

Eleazarus filius Iairi 634

Eleazarus Simonis 642.686

Eleazarus Ananie scriba capitur 540

Eleazarus Samæi 659

Eleazarus sicariorum princeps 772

Eleazari cuiusdam magnanimitas &
laudata constantia pro conseruatio/
ne legis ad Antiochū Epiph. 830

Eleon mons 734

Elephantine oppidum 704

Eleusa ciuitas nunc Sebaste 427

Eleutherus fl. 449.575

Eleutheri equites 566

Eli filius Ithamar sacerdos & Israeli/
tarum preses, lapsus de sella defun/
ctus est 131.134

Eli filiorum uita & mores 132

Eli filij bello cadunt 133

Eli pater Semeie 193

Eli filius Samaris Babylonij 444

Eliab filius Iesse 148

Eliasib sacerdos post patrem suum Io/
achim 292

Eliasibo mortuo Iudas si. succesit 301

Elia princeps militie tribus Iuda 256

Elia maior 495

Elidenfes 581

Elimelech migratio in Moabitidē 131

Elioneus Canthare pontifex 526

Elisas, Elisei 11

Elom socer Esau 23

Elon filius Zabulon 43

Elon princeps Israelitarum 127

Elon ciuitas uastatur 227

Emachoes locus circa Iordanem 466

Emmaus ciuitas 325

Enabris locus 669

Endelechismus 286

Enfron ciuitas à Iuda Machabeo ca/
pta 328

Engadda 158.650

Epaphroditus Iosephum ad historias
scribendas inuitauit 1

Ephan cognatus David 193

Ephesina ciuitas 377

Ephesiorum decretum pro Iudeis 379

Ephot uestimenti genus 69

Ephraim filius Ioseph 86

Ephraim tribus leuitarū prefectus 79

Ephrata locus 29

Ephron agrum suum uendidit Abra/
hæ 20

Epicrates Iudeis Scythopolim prodit
dit 352

Epicurei refutati 201

Epiphania 12

Erebinthonicus uicus 734

Eroge locus 254

Esau patris benedictio præripitur 25

Esau cum Iacob habitacula partitus,
primatum uendidit 29.30

Esau cur & quādo uocatus sit edom 30

Esau filij Ibidem

Eschon puteus 25

Esdræ historia 181

Esdras scriba acceptis à Xerxe literis
Hierosolymam proficiscitur 290

Esdras consulto Achanomio abdicat
alienigenas sacerdotum & leuita/
rum uxores 291

Esdras moritur 292

Eserimoth locus 97

Essenorum hæresis de animabus & cor
poribus 345.417.474.610.613

Esim quid significet 69

Eteron mons 113

Ethicus 521

Ethan habitaculum Samson 129

Etheus princeps militie David 187

Eua quid significet 4

Eua quomodo inducta & rursum ex/
pulsa sit paradiso 4

Euaetus delator filiorū hero.436.590

Euchi populi ab Hira uicti 215

Eui rex Madianitarum 941

Euila & Euilai 12

Euodus libertus Tiberij Caesaris 490

Eupator Ptolemæus 513

Euphrates fl. Paradisi 4

Eupolemius filius Ioannis Gaddis 532

Euripus id est piscina 320

Euricles delator filiorū Hero.436.588

Eutychus fur et delator Agr.487.488

Euxinus pontus in quo Ionas à ceto est
euomitur 253

Exercitus instruendi ratio 78

Exodi historia 45

Ezechias filius Achaz rex Hierosoly/
morum 257

Ezechias sacrificia diu intermissa re/
uocat Ibidem

Ezechia oppressio ab Assyrijs 260

Ezechias solatur ab Esaia proph. 261

Ezechie languor eiusq; uite prolons
gatio Ibidem

Ezechie succedit fil. Manasses 262

Ezechias princeps latronum ab Hero/
de occisus 373.562

Ezechiel propheta adhuc puer cū alijs
in Babyl. captiuus abducitur. 267

Ezechiel in Chaldaea prophetans non
auditur 267

INDEX

Ezechielis prophetia de Sedechia	270	Gabathon opp. Palaſtinorum	225	Geraſa	635.650.698
Ezi mater Iofie regis	263	Gaber militia princeps	204	Gerareth ciuitas	226
Erica tutor regni Iſrael	256	Gabiar princeps militiae Salomon.	203	Geraritidis regio	226
F					
Fabatus à Syleo occiſus	446.593	Gabinus praefes Syr.	368.369.370.556	Germani milites mortem Caligulae	512
Fabius centurio Hieroſolymorum		Gab. praef. Syriae geſta	366.368.369.370	Germani ab ira reuocati	114
muros aſcendit Pompeio urbem obſidente	367	Gad filius Iacob	26	Germani laudati	629
Fabius Damafci rector	382	Gad propheta Dauid	194	German. pater Caligulae occiditur	512
Fames ſub Claudio imp.	381	Gadara opp. expugnatum	360	Germanici laus	49
Fames tempore Dauid	192	Gadara reſtauratur	268	Germanicus pater Agrippinae	557
Fannius M. fil. Cos.	352	Gadara expugnatur à Veſpaſi.	654	German. ueneno interijt à Piſone	477
Fauftus Cornelius	557	Gadare deditio	695	Germani milites Caligulae	512
Felix Malachi frater à Phaeſelo fratre		Gaddi oppidum	237	Germani milites Romanorum opes praedantur	403
Hero. ſupatus dimittitur	382.564	Galaad mons	28	Germani augurium de Agrip. maio.	489
Felix praefes Iud. poſt C. C. C. C. C.	536.620	Galaaditis regio	28.203	Geſſaban fil. Ioe rex Iſrael	258
Felice praefide Iudaeae latronibus & ſeducitoribus populi reſerta	557. & inde	Galata oppidum	364	Geſſus filius Moſi	58
	620	Galata olim Gomeritae	11	Geſſus Florus praefes Iudaeae poſt Albinum	541.622
Felix à Iudeis accuſatur; ſuccedente Portio Feſto	539	Galba imperator	699	Geſſij genus & malitia	543
Ferreus mons	697	Galba mors	701	Geſſur regio	168
Fefum luminarium	326	Galboa loci nomen	155	Getha fl.	4
Ficula uicus	316	Galgalat loci nomen	110.139.	Geth urbs et regio Paleſt.	113.155. 253
Filiorum Iſrael eduſtio de Aegypto	51	Galilea ſub ditione Herodis	389.571	Getho urbs Paleſtinorum	135
Filij pro parentibus non puniendi, & contra	103	Galilee deſcriptio & fertilitas	649	Getuli olim Euilai	12
Filius à matre coſtus	748	Galilea inuaditur à Veſpaſi.	654	Gezerenna ciuitas	173
Flaccus rector Syriae	485	Galilei deſiciunt ab Herode	392	Gezonat princeps milit. Iofaphat	234
Flauius Silua expugnat Maſſada	772	Gallus centurio	676	Gigantum genus	116
Flumina paradifi	4	Galli	628	Gigantum conuallie	173
Fluuius aque, ſanguineus	52	Galmon regio, quae Gilon in biblijs	186	Gimon, ppheta mittitur ad Baſan	226
Fœdus putei	18	Gamala oppidum	360.642	Ginanis uicus	534
Fonteiſ Agrippa occiditur	765	Gamale ſitus, obſidio; & excidium à Tito factum	674. & inde	Ginea	750
Fornicariae mulieris merces	97	Gamalitica	650	Gifcala oppidum	642
Fortunatus libertus Agrip. maio.	493	Gargaxus	305	Gifcala à Tito capitur	678
Frætris deſuncti ſemen excitandum	101	Gaulalim oppidum	95	Gifon id eſt cancellus	208
Fronto Iudeorum iudex	750.759	Galanitis	203.635.650	Glaphira filia Archelai regis Cappad.	585
Fullonis monumentum	715	Gaulanitis regio	360	uxor Alex. filij Herod.	585
Fulvia à profugo Iudeo ſeduſta	480	Gaza capta ab Alexandro	303	Glaphire arrogantia	585
Furius centurio	367	Eadem capta à Iudeis	357	Glaphira marito mortuo redit ad patrem	479
Furti lex	102	Gazarim oppidum	192	Glaphire nuptiae cum Archelao affert, & meſtitia ſuper marito, eiusque ſomnium & interitum	610.471.473
G					
Gaal princeps Sichimitarum	125	Gebonitis oppidum	635	Gnidus loci nomen	358
Gabaa oppidum	117.227	Gechegleth cognomen Rahuelis	50	Gobolitis, Idumaea	30
Gabaa etymologia	148	Gedeon liberauit Iſrael de Amalec.	123	Goboth loci nomen	60
Gabaa uſtatur ab Iſraelitis	119	Gedeonis uiſto	123	Godolias praefes conſtituitur Hieroſolymis	278
Gaba oppidum Galilee	412	Gedeon 70. liberorum pater, & unius naturalis	124	Godolias interimitur per Iſmaele	272
Gabala oppidum	360	Gedeonis hoſtes, ſui interfectores facti	1bidem	Goliath Paleſtini proceritas	149
Gabao	639	Gelboe mons	162	Goliath proſternitur à Dauid	150
Gabaonite	111	Gellius Marci Antonij libidinis miniſter	396	Gophna	580.950
Gabaonite callide ſoederati cum Ieſu	111	Gemellus ex aula Hero. exclusus	433	Gophnitica Toparchia	549
Gabaonite liberantur	1bidem	Genafar lacus	475.542	Gorgias ſuperatur à Iuda Macha.	325
Gabaonitarum puniſtio	192	Genath porta	715	Gorion occiſus	692
Gabatba loci nomen	139	Gerara locus Paleſtinae	18	Gorion	
		Gera pater Semci	184		
		Gera pater Aethi.	121		

INDEX

Gorion Iosephi fil.	682	Helias filium uidue Sareptane resuscit	um Iudæa expellit	382
Gorion Nicodemi fil.	634	tat	Ibidem, & 229	
Gotarzes rex Parthorum	532	Helias pseudopropheta Baal occidi	Herodes Iudæa tetrarcha	384. 569
Gotholia filia Achab, uxor Ioram, regi		iubet, & fugit Iezabel	Herodis fuga in Idumæam	385
na Hierosolymorum	234. 244	Helias inungit reges, futuros ultores	Herodes in ius uocatus bellum Hyrcan	
Gotholia studet exterminare genus		Achab	no mouere tentauit	374. 375. 562
David	Ibidem	Helias mittitur ad Achab propter Na	Herodes Syriæ præficitur	381. 563
Gotholia perimitur	248	both iniuste occisum	Herodes Romam pergit	386. 568
Gracchus Sabino auxiliatur contra Iu		Helias inuasores suos ulciscitur	Herodes accusatur apud M. Antoniu	um
deos	465	Helias occurrit Achab	Herodis bellum cum Parthis	384. 563
Græci laudati	628	Heli. & Henoch mortem nemo uidit	Herodes à senatu Ro. rex Iudæa pro	nunciatur
Græcorum impudens arrogantia	10	Helias habitus	Herodes Roma rediens Antigonum &	Hierosolyma obsidet
Græcorum omnia esse noua Iosephus	783	Helias precib. pluuia suspensa redijt	Herodes Galilæa potitus, latrones de	let
Græcorum antiquissimi Chaldeis præ		Heliachim tutor regni Ezechie	Herodis pugna cum Arabibus.	401. 577
ceptoribus usi	783	Heliachim pontifex custos thesauro	Herodes Hyrcanum interficit	405
Græci cur ut plurimum inter se dissen		rum Iosue	Herodes mandat uxore occidi	406
tiunt	784	Helim	Herodes honorifice à Cesare excipi	tur, & splendide donatur
Granicum flumen	502	Heliopolis leonum ciuitas	Herodis auaritia	395
Grana ciuitas à Iuda Mach. capta	527	Heliseus propheta efficitur	Herodis edificia	411. usq; 419. 579
Grapte cognata Sire regis	702	Helisai propheta	Herodes propter occisam uxorem mor	bo correptus
Gratus miles	518	Heliseus hostes obcecatos ad Ioram	Herodis sauitia in amicos & liberos	Babe
Guta oppidum	392	traducit, ubi de eo plura	Herodes theatra & quinquennalia in	stituit Hierosolymis
Gyon fl. paradysi	4	Heliseus moritur	Herodes oppida & templa cõstruit in	honorem Augusti Caesaris
Gyon Græcis dicitur Nilus	eodem	Heliseus post mortem miraculis cla	Herodes Antoniam condidit	481
		ruit	Herodis beneficentia erga populum,	tempore famis
		Helisai sepulchri natura	Herodis profectio ad M. Antonium, &	pericula
		Helisai fons	Herodi uarie insidie structæ	392. 393
		Hellanicus historiographus	Herodes obsidet Hierosolyma	393. 569
		Helladici populi à Iano orti	Herodis nuptiæ cum Mariamne	393
		Hellepontus Lysimacho post Alexan	Herodis instantia apud M. Antonium	pro morte Antigoni
		drum cecit	Herodes sacerdotium Ananelo dat ali	enigene
		Helpis una ex uxoribus Herodis pri	Herodes tradit sacerdotium Aristobu	lo
		mi	Herodis dolo Aristobulus submergi	tur
		Heman unus ex sapientibus Hebreo	Herodi diadema imponit Anton.	578
		rum	Herodes amore uxoris insanit	399. 582
		Hemath ciuitas	Herodes Cleopatram occidere molies,	deducit Aegyptum
		Hemathenus rex cum David foedus	Herodes uenator, bellator, & sagitta	rum insignis librator
		iniit	Herodes sacerdotis filiam ducit uxo	rem, delubraq; & statuas erigit con
		Hemor rex		
		Hemfanea sacra tunica		
		Heniochi laudati		
		Henoch		
		Henochia prima ciuitas mundi		
		Henoch et Helie mortem nemo uidit		
		Henoch uixit 365 annos		
		Heraclea ciuitas		
		Hercules auxiliatus filijs Abrahæ, du		
		xit uxore filiam Iaphram		
		Herennius Capito creditor Agrip		
		pæ		
		Herodes 15. annorum præficitur Ga		
		lilæ		
		Herodes maior accusatus sisti iubetur		
		apud Hyrcanum		
		Herodes Antigonum Aristobuli fili		

INDEX

tra legem	414.415	Herod. moriturus mandat ut se mortuo	Hieroboam adducens pop. in idololatri
Herodis solertia erga populum cōpes-		Iudeo. primores interficiātur 457	am. increpatur à Iadon proph. 220
cendum	416	Herod. semet interficere conatus 458	Hieroboam contra Abiam mouet bel-
Herodes struxit transitum subterrane-		Herodis testamentum, mors, & tempus	lum 224
um in templum	420	regni eius Ibidem	Heroboā et generis eius extinctio 225
Herodis lex noua in fures	420	Hero. pōpa funebris & sepultura 459	Hieroboam filius Ioē rex Israel qua-
Herodes filios suos Romam mittit 415		Herodis regni diuisio 470	lis 255
Herodes filios Roma reductos, in ma-		Herodis uniuersa prosapia 484.592	Hieroboam mortuo successit filius Za-
trimonium despondit 421		Herodes secundus, filius Herodis ma-	charias 255
Herodes Agrippæ occurrit in Asia &		ioris ex Mariamne pontificis 592	Hieron Hebræa lingua munitio 175
Ionia, & eius munificētia in eū ibi.		Herodes filius maioris Herodis ex	Hierosolyma Beniamitis tributaria 176
Herodis cū Iud. cōtrouersia 422.425		Cleopatra 443	Hierosolyma sub Abraham Solyma di-
Herodis controuersia & reconciliatio		Herodes ciuitates quasdā condit 476	cta 172
cum filiis 424. usq; 427.585		Herodes Antipas 601	Hierosolymorum reges quot & quan-
Herodes iterum quinquennale certa-		Herodes Artabanū & Vitellium con-	diu regnauerint 270
men celebrat 427		uiuio excipit 481	Hierosolymitarū 3000 ducuntur in Ba-
Herodis liberalitas erga Rhodios 428		Herodis amor in Herodiadem, & eius	byloniam 265
Herodes agonothea dictus Ibidem		bellum cum Areta 482	Hierosolyma obfessa à Suffacho 222
Herodes gloriæ cupidissimus, inq; suos		Herodis obitus eiusq; filij 554	Hierosolyma obsidetur & capitur à
sauissimus Ibidem		Herodias filia Aristobuli, soror Agrip-	Babylonijs 268.269
Herodes sepulchrum Dauid infelicer		pæ maioris Ibidem	Hierosolymorum muri reparantur sub
aperit 430		Herodes Agrippæ inopiam imprope-	imperio Xerxis 295
Herodes amoris in nurum falso accusa-		rat 525	Hierosoly. à Ptolomæo est capta 314
tus, irascitur fratri 431		Herodes exilio damnatus, Herodiade	Hierosolymorum excidiū & direptio
Herode ab eunuchis ueritatem odij ex-		cum comitante 494.615	tēpli sub Antiocho Epiph. 321.548
torquente, amici eius inuicem se ac-		Herodes frater Agrippæ maioris rex	Hierosolyma capta per Pompeiū Ma-
cusant 432		Chalcidis 526	gnum 367
Herodes Alexandrum filium in uincul-		Herodi confertur potestas instituendi	Hierosolyma exponitur fiscalibus Ro-
la coniicit 433.590		pontific. & sacerd. 529	manorum 368
Herode apud Casarem absente defici-		Herodianus insidiatus Antiocho Gry-	Hierosolyma obfessa ab Herode 388. &
unt Trachonite ab eo 435		po 358	deinceps 570
Herodes Nacebum Arabum ducem oc-		Herodium castellum 580.650.580	Hierosolymorum mœnia locupletius
cidit prælio 435		Herodion oppidum 567.386.667.	extructa 525
Herodes traducitur à Syleo apud Ce-		Hierodij situs & munitio 421	Hierosolymam primus Dauid nuncu-
sarem propter casos Arabes 436		Herodotus Halicarnas. 214.223.792	pauit 172
Herodes Nicolaum Damascenum legat		Heroum ciuitas 43	Hierusalem obsidetur à Dauid Ibidem
ad Casarem, per quem ei reconcili-		Hester historia 294	Hierosolym. oppressio sub Floro 625
atur 436. usq; 439		Hierem. Elegidion Iosie descripsit 265	Hierosol. conspiratio facta, belli cū Ro-
Herodes quo pacto in filiorum necem		Hieremias spernitur, prophetas nō au-	manis seminarium 631
anhelauerit 436. usq; 440.591		ditur, prædicat Hierosolymā expu-	Hierosol. obfessa à Cestio 639
Herodis uxores & liberi 445.592		pugnātū iri, uinctus abducitur, &	Hierosol. excidij initium 680
Herodes Bathaneam regionē dat Za-		luto immergitur 266.267.268.269	Hierosol. descriptio 714
mari Iudeo Babylonio 444		Hieremie prophetia de Sedechia 269	Hierosol. dira fame oppressi 730.734
Herodes accusat fratrem Pherorā eiusq;		Hieremiam Nabuzardan soluit è uin-	Hierosol. muro & castellis à Tito cir-
uxorē conspirationis delatos 446		culis 271	cundata 734
Herodi produntur per mortē Pheroræ		Hieremias Aegypti subuersionem &	Hierosol. excidij mira præsentia 752
ueneficia in eum parata 447.594		trāsmigrationē Israel prædicat 275	Hierosol. capta à Romanis 826
Herodes Antipatrum subitarie Roma		Hiericho capitur à Iudeis 109	Hierosolyma quoties & à quibus cap-
reuocatum, reum agit ueneficij co-		Hiericus 650	ta, deq; primis eius conditoribus,
ram Varo 449.596		Hiericus à Romanis diripitur 389	& quomodo nouissime funditus est
Herodes Antipatro in uincula cōiecto,		Hiericuntis descriptio 696	deleta 282
legationem mittit ad Casarē 454		Hieroboam filius Nabath contra Salo-	Hierosolymitanorū decem ciuium con-
Herodes morbo iam obnoxius quid e-		monem insurgit 218	spiratio in Herodem 412
gerit, & morbus eius immedica-		Hieroboam fugit ad Suffachum Ibidē	Hicis propheta arguit Iosaphat 236
bilis 456		Hieroboam decem tribuū rex fit 219	Hicem rex iungitur ab Helia 250
			Hicis

I N D E X

B 4 Iebusei

INDEX

Iebusei Hierosolymis pulsi	175	Ioab princeps militia constituitur	172	Ioan. princeps militia Iosaphat	154
Iechabath ciuitas	265	Ioab industria contra hostes	177	Ioannes filius Zarij princeps profugo-	
Iephte Galaadini Israelitarum princi-		Ioab persequitur Sabee	191	rum in exilio Babylonico	278
pis temerarium uotum	127	Ioab Amasam interemit	ibidem	Ioannes populum captiuum redemit de	
Ieresis mater Ioathan	255	Ioab ciuitatem quam Sabee intraue-		manibus Ismaelis	270
Iesobos unus fortissimorum Dauid	193	rat, obsedit	ibidem	Ioannes fratri Iudae succedit	309
Iesse filius Obed, pater Dauid	132	Ioab obsidionem soluit, misso Sabee ca-		Ioannes Iesum fratrem ob sacerdotium	
Iesua & Iesui filij Aser	45	pite per murum	192	in templo interemit	ibid.
Iesus Naue filius	61.80	Ioab occiditur in templo	202	Ioannes filius Simeonis pater Mata-	
Iesus prophetat	105	Ioachaz patris sui Iosiae successor uin-		thiae	322
Iesus euerit Hiericho	107 & c.	ctus abducitur in Aegyptum	265	Ioannes Gaddis filius Matathiae occi-	
Iesus foedus iniit cum Gabaonitis	111	Ioachaz rex Syrorum	249	ditur	322. 334 & 549
Iesus Chananeos exterminari iubet	115	Ioachas filius Hieu rex Israel	250	Ioannis mortem fratres uli	335
Iesu mors eiusq; etas	116	Ioachim qui prius Eliachim rex Hiero-		Ioannes Hyrcanus Simonis Matathiae	
Iesus filius Iosedech sacerdotum prin-		solymorum constituitur	266	filius	349
ceps	286	Ioachim tributarius Nabuchodonosor		IOANNIS Baptiste doctrina &	
Iesus filius Elisab à fratre Ioanne in		occiditur, surrogaturq; Ioachim		mors	483
templo occisus	301	filius	266. 267	Ioannes Iouis panis, tabellio	529
Iesum Iaso, filium Simonis frater Onie, sa-		Ioachim seipsum cum matre & cognat-		Ioannes zelotes	718
cerdotio praeficitur & priuatur	321	tis tradit regi Babylonio, surrogato		Ioannes Esseus	642
Iesu contra Oniā Menelauseditio ibi.		Sedechia	267	Ioannes Ananiae	eodem
Iesus filius See pontifex	472	Ioachim filius Iesu princeps sacerdo-		Ioannes Giscalaus insidiator Iosephi	
IESU CHRISTI preconium	478	tum	289	Ioannes Giscala captus, Hieroso-	
Iesus Boethi sacerdotio priuatur	414	Ioachim mors & successio	292	lymam fugit	678
Iesus Dannei filius pontifex	540	Ioachim alius, qui & Alchimus, prin-		Ioannes Hierosolymitas in Romanos	
Iesus Gamalielis filius pontifex	541	ceps sacerdotum	330	incitat	681
Iethan Hebraeorum sapiens	204	Ioachim sacerdotis interitus	332	Ioannes à Romanis capitur	760
Iethus pater Amase	167	Ioas filius Oziae infantulus septem an-		Ioannes Galileorum dux	702
Ietro alias Rahuel socer Mosi	49	norum clam nutritus in regem un-		Ioannes Idumaeorum dux occisus	722
	62.116	gitur	248	Iobel filius Samuelis	137
Iezabel uxor Achab, templum Baal		Ioas templum Hierosolymitanum re-		Ioboiades pater Banaie	137
construit	228	parat	249	Ioiadas pontifex maritus Iosabeth Hie-	
Iezabel occidit prophetas	229	Ioas post mortem Ioiadae legum praeu-		rosolymis sepultus	250
Iezabel interminata mortē Heliae	230	ricator factus, occiditur succedente		Ione prophetae historia	255
Iezabel de turri praecipitata à canibus		filio Amasia	250	Ionas Annae pontifex post Simonem	
deuoratur	246	Ioas Zachariam prophetam in templo		Cantharam	524
Iezara fons Samariae	236	occidit	ibidem	Ionij populi à Iano descendunt	11
Iezoniae princeps profugorum in exi-		Ioas uastationem Hierosolymorum ab		Ionadab peruersum consilium	189
lio Babylonico	271	Asabel donarijs templi redemit ibi.		Ionadab filius Sammae solatur Dauid	
Israel ciuitas	230. 245	Ioas fil. Ioachae successor in regno	250	Ionathas filius Abiathar mini	(182-
Israelite populi	247	Ioas tribus prelijs iuxta prophetiam		ster Dauid	198
Illyrici laudantur	628	Helisei uincens Syros moritur	251	Ionathas qui & Abaron, filius Mata-	
Immolatio porcorum illegitima	347	Ioae regis parabola ad Amasiam	252	thiae	325
Immunda quae sunt	76	Ioas Amasiam uincit	ibidem	Ionathas eligitur in locū Iud. 334. 540	
Imperia in manu dei esse	491	Ioas mater Ioachim secundi	267	Ionathas ulciscitur Ioannem fratrem,	
Indathis dux Parthorum	350	Ioathabalus rex Tyrriorum	277	& pugna ac foedus cū Bachide	335
Inuenta esse restituenda	102	Ioathan diuinat	125	Ionathas recipit Hierosolymam	536
Inuentores rerum caelestium	6	Ioathan filius Hili sacerdos	271	Ionathas factus summus sacerdos ibidē	
Ioas à commentarijs Ezechiae	260	Ioathan filij Oziae regnum, gesta &		Ionathas purpura indutus ab Alexan-	
Ioas scriba monumentorum	264	mors	255	dro Epiphane	339
Ioab cum abner belligeratur	168	Ioathan Athar succedit	253	Ionathas capit Ioppen & Azotum	
Ioab Afer & Saruie princeps militiae		Iochobel mater Mosi	49. 63		319. 349
Dauid	168	Iocundus delator filiorū Herodis	589	Ionathae uictoria de Apollonio Tito	
Ioab traducit Abner apud Dauid &		Iodabar ciuitas	176 (437		340
traductum dolose occidit	167. 168	Iodas princeps de tribu Leui	172	Ionathas cum Antiocho Theo amici-	
				tiam	

INDEX

nam init, à quo donatur munificen- tissime 343	Iosebeth uxor Ioadi furatur Ioam in/ fantulum 248	Iosephus militaris disciplina peritum 642
Ionathas Demetrio Nicanore uicto, mittit epistolas ad Romanos & Spartiatas 344	Iosedech sacerdos in Babyloniam ca/ ptiuus 271	Iosephus quatuor urbium principatum amisit & Iosephi gesta 646 et deim.
Ionathas Nabathæos expugnat 345	Ioseph filij Iacob somnia, eorumq; in/ terpretatio 30.34	Iosephus à Tito missus Iudeos ad dedi/ tionem Hierosolymorum adhorta/ turum 726.742
Ionathas capitur 346.549	Ioseph per Ruben seruatur 31	Iosephus lapide uulneratus 736
Ionathæ mors & sepultura 345.549	Ioseph in lacum ponitur 32	Iosephus ex uariarum gentium histo/ rijs Iudaicæ gentis antiquitatem ostendit 787
Ionathas Absalomi amicus Simonis Matathie 347	Ioseph Ismaelitis uenditus 35	Iosæ filij Amon regis laus 263
Ionathas Sadduceus Hyrcani Ioannis amicus 353	Ioseph continentia, ac fides erga he/ rum 32.33	Iosias festiuitatem azymorum agit 265
Ionathas Onie legatus Iudeorum 377	Ioseph à carcerario lenius tractatur, pincerne & pistoris somnia expo/ nit. postea Pharaonis somnia inter/ pretatus, Aegypto præficitur 34. 35.36	Iosæ mors & successor ibidem
Ionathas pontifex occiditur 337	Ioseph uxor & filij 36	Iosippus Herodis patruus, mulieribus Herodis iussa prodit 399
Ionathas Iudeus 746	Ioseph super Benjamin compungitur, & fratres furti infamas 39	Iosippus ab Herode occisus 410.582
Ionathas Gyneciarum Ro. exustus 782	Ioseph fratribus innotuit 42	Iosippus fratruelis Herodis, eiusq; ge/ ner 445
Ionathas filius Saul Palestinos dormi/ entes aggressus perturbauit 144	Ioseph frumenta uendidit 43	Iosephus filius Antipatri, frater Hero/ dis, in Iudæa cadit 392 & 572
Ionathas ignoranter maledicti reus fa/ ctus à patre morti destinatur 140	Ioseph ætas mors, & ossa 44	Iosue succedit Moyse 94
Ionathæ oratio ad Saul pro Dauid 152	Ioseph filius Chami pontifex post Elia/ neum Canthare 592	Iotapate obsidio & excidium per Ver/ spasianum 655. 633
Ionate iuramentum ad Dauid 154	Ioseph Hierosolymites pontifici insi/ diatur 538	Iotapatenorum technæ aduersus Ro/ manos hostes 661
Ionathas bello cecidit 166	Iosephus Caiphas pontifex 476.481	Iozarus Boethi dponitur à pontifica/ tu 472
Ionathas fil. Anna post Caiaphan 481	Iosephus filius Tobie Onie sacerdotis nepos 315	Iozarus Boethi persuadet Iudæis cen/ sum admittendum 474
Ioppe 650	Iosephi concio, & amicitia cum Ptole/ meo Epiphane 316.317	Iozarus pontificatu priuatur 475
Ioppe capta à Ionatha Abaron 339	Iosephi mors & laus 320	Isaac immolatio & constantia 20
Ioppe capta per Vespasianum 668	Ioseph Gaddis pontifex 540	Isaac coniugium cum Rebecca 28
Ioram patri Iosaphat succedit 240	Ioseph Zachariæ præficitur Iudæis, Iu/ da Machabeo persequente Timo/ them 328	Isaac repromittitur Abrabe 161
Ioram Hierosolymorum rex, parrici/ da & idololatra factus 244	Iosephus Iudæ mandato non parens, in/ feliciter pugnat ibidē	Isaac nascitur 18
Ioram mortuo uxores & filij occidun/ tur præter Oziam ibidē	Ioseph Elimi dici unius sacerdos 456	Isaac in Aegyptum profectio 22
Ioram filius Achab Ochozia fratri suc/ cedit 238	Iosephus Caiaphas pontifex 476	Isaac expulsus ab Abimelech 23
Iora Achab filij & regis Idumæe bel/ lum contra Moabitas 239	Iosephus Thobie filius 315 & c.	Isaac oratio super Iacob ibidem
Ioram regis Israel gesta & pericula Samarie facta 243	Iosephus Gorionis filius 641	Isaac ætas & mors in Hebron 29
Ioram ab Hiëu occiditur 246	Iosephus filius Simonis 642	Isachar tribus sortita Carmelum 113
Ioram filius Azarie sacerdos 271	Iosephus Matathie	Isacham Samaritis uxor Manassis sa/ cerdotis 302
Iordanis decreuit Israelitis transuen/ tibus 102	Iosephus quibus causis ad historiã scri/ bendam incitatus 1	Isebeth filius Saul rex Manalim con/ stituitur 167
Iordanis fontes 579.672	Iosephus Iudaicum bellum scribit ante historiam Antiquitatum 17	Isebeth disidium cum Abner propter concubinam 169
Iosaphat historicus Dauid 176.192	Iosephus sacerdotem se dicit ex genere Machabeorum 430	Isebeth occiditur 171
Iosaphat filius Asa patri succedit 227	Iosephi cruditio & ætas, dum Antiqui/ tatum libros scriberet 542	Ischaboth filius Phinees 134
Iosaphat bellum cum Ammonitis 236	Iosephus Mathathie filius rector utri/ usque Galilæe 642	Isidis templum Romæ destructum pro/ pter stuprum Pauline 480
Iosaphat filio Ioram accepit uxorem 234		Ismael etymologia 16
Iosaphat impetum Syrorũ euadit 235		Ismaelis genealogia 16
Iosaphat increpatur ab Hico pro/ pheta 236 & 237		Ismael uxorem Aegyptiam duxit ibi. Ismael
Iosaphat Moabitas & Amonitas do/ mino pugnante uicit 284		
Iosaphat succedit Ioram filius 240		

INDEX

Ismael filius Iabi pontifex	476 et 540	Iudeorum Hierosolymam repetentiū	286	Iudea uarijs tumultibus quassata, Ar/	
Ismaelis cuiusdam malicia in Godoliam	272	numerus	286	chelao ad Caesarem profectio	466.607
Ismael populū Masphat ducit ca/		Iude. & Samaritanorū disceptatio	338	Iudea tumultus sedat Varus	467.606
ptium	ibidem	Iudeorum studium in reparando tem/		Iudea mala preside Felice	637.538
Israel uocatur Iacob et etymologia	28	plo	ibidem	Iudea à sicarijs deuastata	537
Israel filiorū oppressio in Aegypto	45	Iudei quando primum dicti	292	Iudea descriptio, eiusq; undecim sor/	
Israelite cur neruo lato non uescantur	eodem	Iudei subingati à Naas	140	tes	650
Israelitarum multa milia occisa à Beni		Iudei multos inimicos trucidant	301	Iudea uenum exposita	770
amitis	119	Iudeorum seditio Hierosolymis	302	Iudeorum ingens clades tempore	429
Israelite uastantes Gabaa	ibidem	Iud. status post Alexandrum	305	morum facta	534
Israelite Beniamitarum miserti, despon		Iud. in Aegyptum ducuntur	305	Iudeorū seditio contra Samaritas	535
dent eis uirgines Iabitas	120	Iudei absoluntur	307	Iudeorum contentio contra Syros	
Israelite opprimuntur à Cusardo rege		Iudeis beneficentia exhibita ab Asiæ	315		538.539
Asiriorum	120	Iudei infestationes passi à Samaritanis	315.322	Iudeorum & Caesariensiu seditio	622
Israelite opprimuntur à Moabitis, Cha		Iudei coguntur abnegare legem	322	Iudei Hierosolymis occisi à Floro	624
naneis, à Labin & Amalechitis	121. 122. 123	Iudeorum multi in spelunca exusti ibi.		Iudeorum uarie clades & calamita/	
Israelite iterum liberati per Deborah		Iudeis amicitia cum Romanis	332	tes	602 & deinceps
& Barachum	122	Iudeorum hereses	345.474	Iudeorum studium circa ueritatem hie/	
Israelite uincunt Amalechitas & spo/		Iudeorum inuidia contra Hyrcanum		storiarum	785
liant	60	Ioannem	358	Iudeorum cur pauci scriptores memi/	
Israelitarum trecenti aquam manibus		Iudeorum ostingenti crucifixi	359	nerint	787
biberunt	125	Iudei que oppida possederint regnan/		Iudeus quidam impostor que simulabat	
Israelite liberati ab Amalechitis Ge/		te Alexandro Iamneo	361	Alexandrum Herodis filium	470
dcone principe	ibidem	Iudei Rom. quando primū subditi	368	Iudeorum castra, loci nomen	560
Israelite ab Ammonitis oppressi	127.	Iudei Herode eos animante, bellum cō		Iudas Machabeus filius Mattheie	
Israelite egrediuntur ex Aegypto	55	tra Arabas capeffunt	402		327
Israelite tributarij facti Palestinis	128	Iudeorū seditio contra Herodem	412	Iude uictoria de Apollonio & Scron	
Israelitarum clades à Palestinis in/		Iudeorum oratio ad Agrippam pro tu		ducibus Antiochi	324
flicta	135	enda libertate	422	Iude uictoria de Lysia & Gorgia	525
Israelitarum decem tribus transferun/		Iudeorum afflictio per Asiam & Li/		Iudas Hierosolymam occupat, templū	
tur in Mediam ex Persida	258	byam	428	& sacrificia renouat	526
Istob rex	177	Iudeorum permissum, plures habere		Iude uictoria de Idumæis & Ammoni/	
Ithaburius mons à Placido occupatus		uxores	443	tis & de Timotheo	526. 527
	559.677	Iudeorum quadraginta, fortitudo pro		Iude clara uictoria contra Nicano/	
Itham locus circa Hierosolymam	216	lege	455.456	rem	532
Itham ciuitas à Roboam structa	222	Iudei ab Herode morti destinati, libe/		Iudas summus sacerdos factus cum Ro/	
Ithamar filius Aaron	71.134	rantur è carcere	458	amicitias iungit	ibidem
Ithobaal rex pater Iezabel focer A/		Iudeorum tria milia caduntur in tem/		Iudas nouissimo contra Bachidem præ	
chab	228.247	plo per milites Archelai filij H.	462	lio interit	535. 549
Iturei subacti ab Aristobulo filio Hyr		Iudeorum seditio contra Sabinū	464	Iudas Capsei, dux exercitus Ionathæ	
cani Ioannis	355	usque	468	Abaron	344
Iurius amicus Herodis	406	Iudeorum accusatio in Archelaum		Iudas Esseus propheta	554.555
Iuba Maurorum rex	475		661.468.607	Iudas Arisfi legis interpret	455
Iubal musicam coluit primus	6	Iudei à Pilato casti	478.614	Iudas Exechie latronis filius	466
Iubileus annus	78	Iudei Roma excedere coguntur	480	Iudas Gaulonites concitator seditionis	
Iudei Hebrei	85	Iudeorum constantia ad Petroniū pro		& autor quartæ scēte Iudeorum	474.475
Iudei circunciduntur octauo die	180	conseruatione legis	495.616	Iudas Ionathæ	634
Iudeorū captiui relaxati à Cyro	282	Iudeorum ingens cades Seleucie far		Iudas Iude	755
Iudeorū resp. qualis ante captiuitatē,		cta	504	Iudas Mertonis	742
& qualis post fuerit	288	Iudeorum libertas sub Claudio Cesa/		Iudas Machabeus martyr	838
Iudeorum reditus ad Hierusalem sub		re	522.566	Iudas Eliasibi sacerdos	508
Neemia & Esdra	290	Iudeorum disidium cum Philadelphi/		Iuda defuncto succedit frater eius Io/	
		nis	529	annis	ibidem
				Iudicium	

I N D E X

Iudicum historia	116	Lot genuit ex filiabus.	18	Machon ciuitas uastata à David	ibidē
Iulia uxor Augusti Caesaris	427.443	Lucilius Bassus	768	Macro pretorij praefectus	488
Iulia Augusti filia, & duarum ciuitatū		L. Valerius, Lucij filius Cos.	372	Macrones pop.	794
nomen	475	L. Manlius L. Memmij filius	361	Madianite populi	90
Iulia soror Caligulae	520	L. Copinius Collina filius	372	Madianite uicerunt Israëlitas	123
Iuliani militis Romani fortitudo	741	L. Antonij decretum pro Iudeis	378	Madian ciuitas	49
Iusurandum Iudaicum	21	L. Lentuli consulis decretum pro Hyr		Madianitarū & Arabum strages	124
Izatis fil. Helene sit Iudeus	530	cano & gente Iudae	378	Madianitarum exercitus	94
Izatis mors & gesta	531	Luctus triginta dierū pro mortuis	101	Mageddon loci nomen	246
L		Lucullus	362.55	Magedon ciuitas à Salomone condita	
Laban despondet filias suas Iacob	25.26	Lud. Iudae populi	13	Magnus campus	697 (213)
Labenna prouincia	244	Lugdunum oppidum Galliae	494	Magog Magogas instituit	11
Laban insequentis generum suum Ia-		Lupus tribunus Cesoniam Caligulae		Magus quidam seductor populi à Por-	
cob somnium	27	uxorem occidit	517	tio Festo occisus	539
Laban fraudulentia	ibidem	Lupus morte multatus	421	Malichus Arabs nutriticus Antiochi	
Labofardarchus	277	Lupus rector Alexandriae	718	q Theos cognominabatur 342.563	
Lacedemonij laudantur	628	Lusitani laudantur	629	Malichi insidiae contra Antipatrum	
Lacbi oppidum	222	Luzza regio	16		380.563
Lagus pater Ptolemai Soteris	305	Lycus fluuius	350	Malichus interficitur	381.564
Lais parens Phaltis	160	Lycurgus legislator	814	Malachus rex Arabum Herodem fru-	
Lamech filij & uxores.	6	Lydda	650	stratus	387
Laodiceusum decretū pro Iudeis	368	Lydi populi olim Iudae	13	Malathoēs ciuitas	489
Largius Lepidus	749	Lysanias filius Ptolemai Minei	384	Malchus qui & Cleodemus ppheta	21
Lasthenes Cretensis	339	Lysias Antiocho ad Persida profecto,		Malachias	742
Lazarus gigas Iudeus	482	relinquitur ad deuastandam Iu-		Malthace Samaritis	592
Legum praenicatoris pena	100	deam	329	Mambre conuallis in qua requieuit A-	
Leonum ciuitas Heliopolis	738	Lysias superatur à Iuda Machabeo		bram	17
Lepidus à C. Caligula occisus	505	Lysias occiditur	331 (330)	Maaachasim genus Hebrae uestis	63
Leuias Hierosolymita	681	Lysias oppidum	365	Manachemi Esseni diuinitio de He-	
Leui filius Iacob ex Lia	26	Lysimachus Hellestontum obtinet	300	rode	417
Leuitici historia	74	Lysimachus fratrem Aretam regem A-		Manaben Sellum perimens seipsum re-	
Leuitarū principes & numerus	78.79	rabum interfecit	357	gem Israel constituit	254
Leuitarū trib. à militia segregatur	87	Lysimachus occisus ab Herode	410	Manahen defunctus in Samaria	255
Leuitis decimas dari iussit Moses eodē		Lysimachus Pausania, legatus Iudeo-		Manahen succedit Phaceias filius	254
Leges Moisaicae uariae	74.75. & 97	rum ad Romanos	377	Manabemus rhetor principatum Hie-	
ac deinceps		M		rosolymis usurpauit, & interfi-	
Lex noua Herodis in fures	420	M Aacha filia Thamar uxor Ro-		tur	633.634
Libanus mons	112.203	boam	222.225	Manalim regio	162
Liberius Maximus Iudeam uenum ex-		Madeba rex	177	Manna quid	59
ponit	771	Mabortha quae & Neapolis	697	Manasses filius Ioseph	36.45
Liberi ancillas non ducant	100	Macedones populi	12	Manasses & Ephraim praefecti	79
Libes olim Phuti	12	Macedones laudantur	628	Manasses filius Ezechiae impietate in-	
Libyas	364	Machabeorum historia	321	signis	262
Libyam Phut instituit	12	Machabeorum martyrum libellus	825	Manassis captiuitas & mors	263
Linum Hebraice cheton	68	Machabeus martyr	832	Manasses feliciter moritur	263
Litus ciuitas	54	Machamis filia Ptolemai, uxor David		Manasses filius Ioannis sacerdotis fra-	
Liua mater Tiberij Neronis	476	Machera Herodi uenit au-	(169)	ter Iaddi duxit uxorem Isacham Sa-	
Lollius	365	xilio	391.578	maritidem	302
Longi Romanis fortis animus	647	Macherae in solentia	572	Manasses ob connubiū alienigenae pro-	
Lot frater Sarae adoptatus ab Abra-		Machir Machabeus martyr	833	hibetur accedere altare	ibidē
ham	13	Machir princeps Galaaditidis	186	Manasses Eleazari patruus sacerdotiū	
Lot separatus ab Abraham	15	Macherus à seditiosis Iud. capta	636	suscipit	316
Loth captus & redemptus	eodē	Macherus à Basso capta	768	Manasseas Damascenus de arca Noē &	
Lot hospitatur angelos	17	Macherus castellum Iudae	362	Manethon Aegyptius historiogra-	
		Machir nutriticus Miphiboseb	176	phus	788
				Manethon	

INDEX

Macthon restituitur à Iosepho	797	Mardochei decreta super diebus festis		Matathias filius Absalomi dux exercitus	
Manuë pater Samsonis	128	Iudeorum	301	Ionathe Abaron	544
Maon desertum	159	Mare Pamphylicum diuisum	56	Matthias Cargalothi legis interpres	455
Maon ciuitas	159	Mareon ciuitas à Græcis Samaria	227	Matthias Theophili Hierosolymites	
Mar amaritudo dicitur	57	Mare encum templi Salomonis	207	sacerdos per Herodem	456
Mala interpretatur dolor	131	Marcon filius Ionathan	202	Matthias seditiosus sacerdotio priuatur	456
Marcellus tutor Indæ constituitur		Maria soror Moysi moritur	38	Matthias Anne frater Ione pontifex	524
Pilato Romanus profecto	480	Marion Tyrionum tyrannus ab Herode superatus	382	Matthias Theophili pontifex, sub quo bellum Romanorum contra Iudeos sumpsit initium	542
M. Tullius Cicero consul, Cn. Pompeio Hierosolymam & templum capiente	567	Maria uxor Archelai filij Herodis	473	Matthias locus	168
M. Agrippæ beneficia in Iudeos	313	Maria filia Agrippæ maioris desponsa Archelao Chelcæ filio	527	Matuse princeps Babylonius	270
M. Agrippa cum Herode amicitias componit	415	Maria nupta Demetrio Alexandrino	ibidem	Mausoleum à Daniele constructum	280
M. Agrippa Iudeorum libertates à Romanis concessas confirmat & tueretur	425	Mariamne filia Hyrcani & Alexandræ coniunx Herodis	396. 484	Mausoleum Mathie & filiorum	545
M. Antonij epistola ad Hyrcanum tertium	382	Mariamne traducitur uiolati matrimonij	400. 582	Maxilla loci nomen	150
M. Antonij decreta & edictum pro Iudeis	383	Mariamne audito Herodis mandato de se occidenda maritum odio prosequitur	407	Maxillus	492
M. Antonius accusatores Herodis occidi iubet	584. 565	Mariamne accusatur ueneficij apud Herodem	408. 595	Meas uicus	520
M. Antonij & Cleopatra amor	575	Mariamne occiditur	409	Meander flumens	310
M. Antonius Antigoni Aristobuli interficit	595. 575	Maris rubri diuisio	56	Medaba ciuitas	335. 350
M. Antonius libidinis notatur	396. 575	Marisa ciuitas	328. 351	Media	288. 277
M. Antonius uictus à Cesare in bello Actiaco	402	Marissa à Roboam structa	222	Medi populi à Mædeo orti	11
M. Antonius belli Romanorum dux cū Gabinio contra Iudeos	368	Marisim	352	Medis ciuitas	265
M. Antonij & P. Dolobelle decreta pro Hyrcano tertio, & gente Iudaica	577	Marmaridæ laudantur	629	Mege oppidum	360
M. Agrippa Iudeorum ius tutatus	422	Marsus preses Syriæ post P. Petronium	524	Megarum Babylonius princeps	270
M. Agrippæ cum Herode amicitia	415 & 425	Marsus Agrippæ maiori inimicus	525. 526	Megasarus	732
M. Publij decretum pro Iudeis	578	Marsus libertus Agrippæ	492. 486	Melchibeneoth bases	208
Marcus nepos Herodis	522	Martyr quis sit	825	Melchizedech id est, rex iustus	16
Marcus preses Iudææ post Copiniam	476	Masnaëmphtis pileum sacrum	69	Melchizedech iustus rex, Hierosolymorum primus conditor	760
M. Minutianus coniunx sororis C. Caligule	511. 520	Maspha ciuitas structa ab Asa	227	Melchis occisus in bello	166
M. Minutianus conspirator in mortem C. Caligule	505	Masphat ciuitas	127. 140. 271	Melazarus legis peritus	530
M. Antonius Iulianus procurator Syriæ	749	Masphat interpretatur deorsum inspicere	136	Melite ciuitas	761
Mardocheus auunculus Hester pandit regi insidias eunuchorum	295	Massada expugnata per Fl. Syluam	772	Mella ciuitas à Iuda Mach. capta	355
Mardochei iustus de edicta contra Iudeos clade	296	Massada ciuitas	382	Melum ciuitas	471
Mardochei oratio ad deum	296	Massada oppidum	386	Memphis ciuitas	48
Mardocheus purpura indutus circumducitur per Aman inimicum	299	Maselmis mater Amon regis	263	Memphis ciuitas à Mineo condita	214
Mardocheus exaltatur à rege. eodem		Mathan sacerdos Baal perimitur	249	Menander de obsessione Tyrionum	259
		Matathias Bacchidem occidit	548	Menander transfudit antiquitates Sidorum ex Phœnicia lingua in Græcam	215
		Matathias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	323. 548	Mendesius tractus	707
		Matathias idololatram Iudeum confodit simul & Apollonium	323	Menedemus philosophus	512
		Matathias primus persuasit, etiam sabato pugnam non esse detractandam	ibidem	Mennius regulus	505
		Matathie morituri testamentum	ibidem	Memnonis sepulchrum	615
				Mensa propositiois quomodo constructa	67
				Mensa aurea templi Salomonis	208
				Mense Ptolemæi Philadelphi admodum pretiose deo oblate descriptio	615
				Mensis hyperuerethæus	75. 209
				Mensis Arthemisius	208
				Mensis septimi ratio	75
				Mensurarum	

INDEX

Mensurarum inuentio	6	Missilis ciuitas	602	Mosis oratio ad populum Israel	Ibidē
Meotici laudantur	628	Mitra pontificis	69	Mosis oratio ad deum	Ibidē
Mephramuthesis, & Mephres	789	Mithridates reuexit sacra uasa templi		Moses educit Israelitas in Sina mōtē	57
Merari filius Levi	43	ablata	281	Moses uirga aquā ē petra elicit	59
Mercedem non esse fraudandam	103	Mithridates Synaces praefectus Par-		Mose manus extendēte Hebræi uincūt	
Meroe ciuitas Aethiopiæ	48	thorum	359	Amalechitas	60
Mes filius Aram	13	Mithridates Parthorū perfuga dimit-		Moses excepit Rabuel socerum suū ue-	
Mesanaei populi	Ibidem	titur à Gabinio	370	nientem ad Sina	62
Mesopotamite insurgūt in Abrabā	14	Mithridates Pergamenus Cesari au-		Moses paruit monitis soceri	Ibidem
Mesopotamitarum strages	177.178	xiliatus contra Aegyptios	371	Mosis tabule	64.65
Mesopotamiæ difficultas	21	Mithridates gener Artabani regis Par-		Moses quadraginta dies nullo cibo hu-	
Mesrim hoc est Aegyptus	12	thorum	502	mano participatus	Ibidem
Mesraei Aegyptij	Ibidem	Mithridates mouet arma cōtra Ani-		Mosis tabernaculum	65
Mesabasan uestis sacra	69	leum	503	Mosis arca	67
Messala	568	Mithridates superatur ab Anileo	502	Mosis orō super sacerdotio Aaron	71
Messalinā Claudius maritus necat	557	Mithridates uicissim superat & occi-		Moses bellicosos recensuit	78
Metellus Teostam ciuitatem cepit	365	dit Anileum	503	Moses coturnicibus magnum exercitiū	
Metilius Rom. praefectus	634	Moabitarum terram depopulantur Io-		satiat	79
Metbir sacra Hebr. uestis	69	ram, Iosaphat, & rex Idumææ	239	Mosen iterum populus seditione adori-	
Metbri cognatio de tribu beniamin for-		Moabitarum rex immolat filium	240	tur	79
tem regni accepit	140	Moabita à Babylonij subugati	273	Moses populo ad Chananeorum termi-	
Michæe presagium aduersus Achab,		Moab filius Loth ex filia seniore	18	nos ducto, loquitur	80
& alia gesta	233.234.235	Moabita populi	Ibidem	Moses explorari suadet Chanan.	80
Michol fil. Saul desponsatur Dauid	152	Moabita uincūt à Iosaphat	234.237	Mosen iterum Hebræi occidere adori-	
Michol astutia	155	Moabitis regio	88	ti	80.86
Michol post Dauid desponsatur Phal-		Moabita superati à Saul	141	Mosis autoritas, legumq; eius reueren-	
ti	160	Moabitas debellat Dauid	175	tia	81
Michol Dauid iterum remittitur per		Modin uicus	322.548	Moses iterū seditionē passus	83.86
Abner	169	Monobazus	639	Moses ad Core seditiosum	84
Michol Dauid ludentem cithara ante		Monobazus Bazeus rex Adiabenorū		Moses inuitat Datan & Abyrom	Ibid.
arcam ridet	174	frater & maritus Helena	529	Moses à rege Idumæorum repulsam	
Michol ex Dauid non concepit	Ibidem	Monobazus filius Monobazi Bazei		passus	87
Milas legatus Archelai regis Cappa-		ex Helena	Ibidem	Moses cū filiis Israel uicit Seon, & Og	
docum ad Herodem	438	Monobazus iudaismum subit	532	reges Amorreorum	89
Milesius proditor	359	Monsingon ciuitas	364	Moses castrametatur ad Iordanē	89
Militis cuiusdā impudentia, magne cla-		Mopsuestia ciuitas Cilicie	559	Moses Iosue successorem facit	94
dis Iud. causa & origo	534	Moram mons, in quo immolatus Isa-		Mosis constitutio de hereditate filia-	
Mina quid sit	370	ac	19	rum	97
Mineus rex Aegypti conditor Mem-		Moses trium mensium exponitur	46	Mosis oratio ante mortem & constitu-	
phios	214	Mosis sapientia	2	tiones	95
Miniada	9	Mosis educatio eiusq; nominis etymo-		Moses populo legem scriptā dedit	96
Minutianus conspirator in mortem C.		logia	47	Moses conuocat ecclesiam & prophe-	
Caligule	505.508	Moses diadema Pharaōis cōculcat	Ibi.	tizat	105
Miphiboseth filius Ionathæ queritur à		Moses dux Aegyptiorum	48	Mosis mors & sublatio	106
Dauid & datur	176	Moses Tharbin filiam regis Aethio-		Mosis laus & collatio ad alios legisla-	
Miphiboseth ambitionis delatus ex hæ-		pia duxit uxorem	49	tores	814
redatur	184	Moses regē Aegypti latenter fugit	49	Mosaica legis liber intra thesauros tē-	
Miphiboseth falso delatus excusat se		Moses uidēs rubum ardentem, iubetur		pli inuentus	264
apud regem	190	educere filios Israel de aegypto	50	Mulierum testimonium	98
Mis rex Moabitarum	239	Mosis prodigia	52.53	Mulier à uiro Leuita membratim secta	
Misach nomen Misaelis pueri apud Na-		Mosis uirga magorum uirgas consum-		in singulas tribus mittitur	118
buchodonosor	274	psit	52	Mundi creatio	3
Misael puer socius Danielis, à Babylo-		Mosen lapidare uoluerunt Hebr.	55.58	Mundi adolescentis dolosum stuprum	
nij Misach dictus	Ibid.	Mosis confidentia	55	cum Paulina	479

INDEX

Muri Hierosolymorum tres	714	Namafus pater Hieu	230.245	Nicopolis ciuitas	707
Murium multitudo Azotorum prouin-		Narbatha regio	623	Niger Pereites	642
ciam deustaui	134	Nathan filius Dauid	173	Niger occisus	692
Musca idolum Accaron	238	Nathan alius propheta narrat Dauid		Nilus fl.	49
Mutianus praefectus Syriae Iudeorum		deo placere structuram templi	174	Nilus in sanguinem uersus	63
statuta tutatus	313	Nathan fil. Dauid arguit patrem	179	Niniue ciuitas	261
Mygdonia, nunc Antiochia	531	Nathan Adoniam regno pellit, & un-		Ninus ciuitas	12
Myrrha filia Cynare regis	551	git Salomonem	197	Nisan primus mensis	54
N		Nathanael filius Iesse	148	Nisibis oppidum	498
Naama mater Roboam	219	Naufragium Ione prophetae	253	Nisibis terra	531
Naarus	636	Naum prophetia	255	Nobe ciuitas	155
Naas rex Ammonitarum Israelitis ca-		Nazarei Corban offerunt	87	Nocheus repudiū Vastis suafit	294
ptis oculos dextros eruebat	141	Neemias Iud. pincerna Xerxis	292	Noc seruatus	7
Naas occisus à Saul	141	Neemie oratio ad populū muros Hie-		Noe anno etatis sexcentesimo diluuiū	
Nabal uir stultus & crudelis	159	rosolymorum reparaturi Ibidem		est factum	codem
Nabal interpretatur demens	160	Neemie cura & labor de reparandis		Noe preces, & pactum cum deo	8.9
Nabal moritur	Ibidem	muris Hierusalem	293	Noe etas, mors, & filij	9
Nabalota ciuitas	364	Neemias moritur	294	Noe graece Noebus	18
Nabathæa prouincia	19	Neerda ciuitas	498	Noe plantator uineæ, inebriatus	12
Nabath pater Hieroboam	219	Nemrod filius Chusi	12	Noe arca ubi seruentur reliquiae	529
Nabathæi	327	Nemrod filius Cham cōtempтор dei	10	Noemis uxor Elimelech	131
Nabathæi Arabiae gens	334	Neptalim filius Iacob ex Bala	26.43	Noemis interpretatur felicitas	Ibidem
Nabathæi expugnantur à Ionatha A-		Neptalite quam terram sortiti	113	Norbanus occisus	512
barom	345	Ner patruus Saul	145	Noua loci nomen	157
Nabla musicum instrumentum	208.193	Nergella princeps Babyloniorum con-		Numerus hostiarum, quas Salomon in	
Naboth iniuste lapidatus aſtu Iezar-		tra Hierosolymam	270	templo obtulit	211
bel	231	Nerias filius Vrie sacerdos	271	Numenius Antiochi legatus Ionathæ	
Nabuchodonosor primus rex Babylo-		Neriae pater Baruch discipulus Hiero-		Abaron ad Ro. & ad Spartiat.	345
niorum regem Aegypti & omnem		mie	Ibidem	Numidius Quad. praefes Syriae	535
Syriam subiugat &c.	266	Nero fil. Domitij	537.619	O	
Nabuchodonosor omnes Iudeorum no-		Neronis crudelitas	Ibidem	Obededom Leuita per arcam dei	
biles caſtrat, & literis instituendos		Nero Vespasianum contra Iudæā mit-		ditatus	174
curat, ubi multa alia de eo	274	tit	647.648	Obeth dispensator Achab	240
Nabuchodonosor secundus, filius supe-		Neruis cur Iudæi abstineant	28	Oblationū deuotio in tabernaculo	71
rioris & ſucceſſor	276.277	Nicanor praefectus hoſpitiū Ptolemæi		Obeus pater Michea prophetae	235
Nabuchodonosor ſucceſſores	277	regis Philadelphi	311	Obodas rex Arabum	438
Nabuthæi ager	246	Nicanor praefectus Sichimitarum	322	Ocona ciuitas Iudææ	334
Nabuzardan princeps Babyloniorum		Nicanor Demetrii amicus, in bello occi-		Octauia filia Claudij ex Meſſalina uxo-	
contra Hierosolymam	270	ſus contra Iudam Machabeum	332	re Neronis	537
Nabuzardan templum ſpolijs & incen-		Nicanoris Seleuci beneficentia in Iu-		Ochozias filius Achab patri ſuccedit	
dijs, ciuitatem excidijs, populū exi-		deos	313	in regno	236
lio afficit	270	Nicaula regina Aegypti & Aethio-		Ochozia ſclerati regis caſus	238
Nacebus dux latronum ab Herode ui-		pie	214	Ochozia ſuccedit Ioram	Ibidem
ctus	435	Nicolaus Damascenus Iudæis patrocini-		Ochozias filius Ioram (mendose hunc	
Nachor fratris Abrahæ genealog.	14	natur	313	legis uocatum Oziam)	244.245
Nadab fil. Aaron igne coſumptus	73	Nicolai pro Iudæis oratio ad Agrip-		Odidas propheta	256
Nadab filius Hieroboam patri ſucceſſit		pam	422	Odolla ciuitas	155
in regno	225	Nicolaus Damascenus legatus Hero-		Odolla à Roboam edificata	222
Nadab & omnis generis Hieroboam		dis ad Caſarem placandum	436	Ofellius Hierosolymita	385
interitus	Ibidem	Nicolaus Damascenus pro Archelao		Og rex Galadine & Galanitidis peri-	
Nadab mortuo, Baſa occiſor eius re-		uerba facit	469	mitur	89
gno potitus	Ibidem	Nicolaus Archelaum expurgat	469	Og regis lectus ex ferro factus	codem
Naema filia Tubalcain	6	Nicomedeſ Gabinium & Scaurum ac-		Ogys regio	16
Naida locus quem Cain incoluit	5	cuſat	365	Ohad filius Simeonis	43
				Olda	

INDEX

22 Phariseorū

I N D E X

Pharise. heresis	345. 417. 445. 474	Philip. quas ciuitates condiderit	475	Scaurū ad Syriam mittit	365. 455
Phariseorum & Sadduceorum contro- uersia	353	Philippus absq; liberis mortuus	482	Pompeij contra Aristobulum Iamnei gesta	366. & 367
Phariseis administratio regni concessa	361	Philippus Iachimi fil. dux	641	Pompeius Hierosolyma & templo pos- titus eiusq; modestia	367
Pharisei quidam conspirationis in He- rodem consci occiduntur	445	Philo legatus Iudeorum contra Apo- nem	494	Pompeio aurea uitis mittitur ab Ari- stobulo	365
Pharus insula	704	Philistim filius Nemrod	12	Pompeius Sylluanus consul	529
Phaselus maio. Hero. frater. 374. 484		Philistim prouincia	eadem	Pompidius senator	507
Phaselus Felicem superat	382	Philistus	784	Ponderum inuentio	6
Phaselus tetrarcha Iudae	565	Philostephanus	356	Pontificum insolentia erga sacerdo- tes	341
Phaselus Hierosol. praeficitur	562	Philostratus de rege Babylo. 277. 790		Pontificū Hierosolyma catalogus	271
Phaselus moritur captus à Parthis, ca- put saxo illidens	386. 567	Phinees filius Eli à Palestinis occidi- tur	332	Pontificum & sacerdotum pugna Hier- osolymis facta	539
Phaselus & phaselis turris & oppidi nomen	428. 580	Rhinees fil. Eleazari nepos Aaron	115	Pontificum ab Aaron usq; ad Hierosol- ymorum excidium catalogus	542
Phaselus secundus si. Herodis	592. 443	Rhinees Zamariam interfecit	94	Pontificia stola à quibus solita conscri- uari	419
Pherecydes Syrius	784	Phinees dux Israelitarum contra Ma- dianitas	1bidem	Pontius Pilatus praefes Iudae & eius regimen	476
Pherora filius Anipatri frater Hero- dis	371	Phinees prophetizat	116	Poppea uxor Neronis	543
Pherora Iosippi fratris sui caput redem- mit	392	Phiscon Ptolemus	320	Portius Festus praefes Iudae post Fer- licem	539
Pheroras pro ultione fratris caput Pap- po praecidit	393. 575	Phison fl. paradisi	4	Portus Alexandrinus	704
Pherora odiū in filios Mariānes	424	Phoebus legatus	639	Prefagia Hierosolymitani excidij	752
Pheroras desert Herodē amoris in Gla- phiram nurū apud eius filium	430	Phiolaus rex Assyriorū contra Syros pugnaturus munerib. placatur	255	Primitiarū ex frugibus immolatio	76
Pheroras Herodī conciliatus	454. 588	Phraates parthorum principis humani- tas in Hyrcanum	395	Principes sint in unaquaque ciuitate septem	98
Pherora cōspiratio in Hero. 445. 592		Phraates princeps Parthorum à filio occisus	396. 476	Principes militie Salomonis	105
Pheroras moritur	447. 594	Phryges olim Tigranei dicti	11	Priscus Centurio	746
Phiala lacus	672	Phus filius Cham	12	Procella uehemens Iudeorum crudeli- tatem ulciscens de Onia quinto	364
Phicolus dux Abimelech	23	Phut fl. Phuti populi. prouincia	1bidem	Procymia quid	580
Phideas sacerdos templi	271	Pini natura	216	Proculus Vitellius centurio	524
Phideas Atheniensis	505	Piso legatus Pompeij	567. 557	Protagoras	822
Philadelphia	555	Piso German. nenenno interimit	477	Prothanis ciuitas	15
Philadelphinorum disidiū cū m Iu- deis	528	Pistoris Pharaonis somnium	35	Psephinos turris	714
Philarchus amicus Sylei cōprehens- ditur ab Herode	446	Pitholaus dux Hierosolymorum	369	Pseudopphetarum diuinitio de bello Achab contra Adadum	234
Philetyr	355	Pitholaus captus	371. 560	Psomphthosia iron	36
Philippion Minai Ptolemæi filius occi- sus à patre	371. 560	Placidus Itaburio mōte potitus	559	Ptolemæis ciuitas Galilee	327. 356
Philippus rex Macedonum Pausania interemptus	302	Placidus dux Vespasiani militum	650	Ptolemæis populi	1bidem
Philippus tutor regni Antiochi	329	Placidus inuadit Iotapatam	653	Ptolemæus rex Gessur	368
Philippus Antiochi regnum inuadens, nactusq; occiditur	330	Planctus nomen syluæ	173	Ptolemæi reges Alexandria dicti	214
Philippus Antiochi Grypi filius	359	Platane nicus	440. 590	Ptolemæus Soter si. Lagi rex Aegy- pti post Alexandrum	305
Philippus fil. Herodis	443	Plintine	704	Ptolemæus Soter cepit Hierosoly- mam	1bidem
Philippo quid legatum sit à patre	458	Pluuia suspenditur sub Achab	228	Ptolemæus captos Iudeos ducit in Aeg- yptum	1bidem
Philippus Iudeam gubernat absente Archelao fratre	461	Pluuia redijt precibus Helie	200	Ptolemæus Philadel. prioris successe- sor. rex Aegypti librorum conquis- rendorum studiosissimus	1. & 306
Philippo pars Iudae datur à Cesa- re	470	Poetarum, pictorum, & opificum licen- tia, multarum gentium stulticia in- troducita	821	Ptole-	

INDEX

Ptolemæus instinctu Demetrii Phale/	Ptolemæi uarij	806.807	Rebecca sepulta in Hebron	29
rei Iudeorum leges in graciam lin/	P.Dolobellæ et M. Anton. decreta pro		Reblata ciuitas	270
guam transferri curauit	Hyrcono tertio & gente Iud.	377	Recem rex Madianitarum	94
Ptol. liberalitas in captiuos Iudeos	P.Seruilij decretū pro Iudeis	378	Recha fil. Remnon occidit Isboseth	171
Ptolemæi epistola & dona ad ponti/	P.Petronij iniuriam Doritarum in Iu		Regum historia	132
ficem Eleazarum	deos ultus	423	Rbegini populi olim dicti Ascbene/	
Ptolemæus preciosa munera deo offe/	Pudens Romanus	746	zci	11
renda misit	Pueri primū leges discere iubentur	98	Remnon pater Banae & Reche	171
Ptolemæus L X X seniores Iudeorum	Puerperarum leges	77	Respha concubina Saul cum Abner con	
magnifice exceperit, & præ gaudio	Putiphares Aegyptius emit Ioseph	32	cubuit	167
in lachrymas prorupit	Putiphares Heliopolitanorū sacerd.	36	Rex fil. Phaleg quando genitus	15
Ptolemæus Eupator ab Antiocho	Pythagoras philos.	417. 784. 793	Rex quomodo eligendus	99
nictus			Ribdalusa ciuitas	364
Ptolemæus Epiphanes			Rhinocolura oppidum & locus	360
Ptol. Epiph. Onie infensus reconcilia/			Risa uicus	386
tur per Iosephū fil. Tob.			Roas petra	119
Ptolemæi mors			Roboam fil. Salomonis	185
Ptolemæus Dorimemis			Roboam duarum tantum tribuum rex	
Ptol. Philometor annuit Onie edifica/			factus patre mortuo	219
tionem templi in Aegypto			Roboam quomodo defectionem tribuū	
Ptol. Philometor locat Cleopatram filiā			passus est	Ibidem
Alexandro Epiphanis			Roboam moliri bella in Hieroboā pro/	
Ptolemæus insidias passus à genero A/			hibetur à deo	Ibidem
lexandro			Roboā quas urbes cōdiderit	222. 224
Ptolemæus Alexandro Epiph. iratus,			Rob. infertur bellū à Susacho	222
filiam matrimonio iūgit Demetrio			Roboā repulsam patitur à deo per Ser/	
Nicanori			meiam	223
Ptolemæo mittitur caput Alexandri			Roboā mortuo succedit Abias fil.	223
Balaïs uel Epiph.			Roboth puteus	23
Ptol. Simonem Matathiam socerum su/			Rom. prima amicitia cū Iudeis	332. 333
um interimit			Ro. Iudeis libertatem auferunt	368
Ptolemæus ab Hyrcano Simonis filio			Romanorum uictoria de Iudeis M. An	
obsessus, & occisis Hyrcani matre			tonio & Gabinio ducibus	368
& fratribus, fugit ad Zenonem Co/			Romani in Massada interfecti	638
tylam			Romani contra datam sibi fidem à Iudæ	
Ptolemæus Physcon cultor Iudeo/			deis occisi	634
rum			Ro. exercitus casus ab Hierosoly.	639
Ptol. Lathyrus filius Cleopatæ, uxo/			Romanorū 5280 occisi	641
ris Antiochi Soteris			Rom. disidium inter sese	563
Ptol. Lathyrus uictoria de Alexandro			Rom. militaris disciplina & laus	651
Iamneo & Iudeis			Ro. in obsidione Iotapatæ multis cladi/	
Ptol. capta Ptolemaide infantes coqui			bus afflicti	637. & deinceps
infit			Romanorum uaria pugne circa Hier/	
Ptolemæus Minai			rosolymam.	711. & deinceps
Ptol. fil. occiso, nurū duxit uxo.			Rophon ciuitas à Iuda Ma. capta	327
Ptolemæus dux militiæ Herodis inte/			Roxane Herodis filia	592
rimitur			Rubén quid significet	28
Ptol. aulicus Herodis accusatur			Ruben fratricidium dissuadet	31
Ptolemæi sententia de testamento He/			Ruben nocte ad lacum uenit erepturus	
rodus			fratrem	32
Ptol. latro à Fado peremptus			Ruben oratio ad Ioseph	37
Ptol. Iamblychi fil.			Rubenita altare collocant in ripa Ior/	
Ptol. Lagus cultor Iudeorum			danis	114
Ptol. Evergetes cultor Iudeorum			Rubrius Gallus	763

INDEX

Rabri maris diuifio	56	nis aduerfus Cyrenium, & autor	663	Samaria expugnata à Cereale	663
Ruta immense magnitudinis	769	quarte fectione Iudeorum	474	Samareon ciuitas & Samarus	227
Ruth hiftoria	131	Sais ciuitas	788	Samaria unde dicta	Ibidem
Ruth uxor Maabon, uxor Booz filia	131.132	Sallis oppidum	648	Samarie ab Adher obfessa tanta fames ut due mulieres filios suos ederint	241
S		Salmanafar rex Affyriorum tributarium sibi fecit regem Israel	259	Samaria olim, nunc Sebaftha & Sebafta	412
Saba ciuitas Aethiopiae	48	Salomon fil. Dauid ex Betfabee	180	Samaria obfessa ab Hyrcano Ioanne, sacerdote deletur	352
Sabach unus principum militie Salomonis	204	Salomoni mandatur à patre structura templi	199	Samaria capta à Tyro Affyriorum regis	258
Sabadaias princeps à Iofaphat instituitur	257	Salomon ungitur in regem	197	Samaritae hostium castra praedantur	242
Sabatei	11	Salomon fecundo ungitur in regem	199	Samaritae accusantur apud Dariū	289
Sabassarum praefectus Syriae & Phoeniciae	289	Salomon filiam Pharaonis duxit uxorem	202	Samaritae cuius fuerint naturae	304
Sabatatha	12	Salomon quid à deo impetrauerit, & eius prudentia	202	Samaritae & Cuthei iidem	259
Sabatatheni	eodem	Salomonis quotidianum conuiuium, sapientia, libri, potestas in demones &c.	203.204	Samaritanorum cum Iudeis diffidia	535
Sabbatum quid	3	Salomonis hostiae & sacrificia	211	Samaritanorum mala in Iudeis	315
Sabbaticus annus	376	Salomonis quanta fuerit argenti & gemmarum copia	216.217	Sambalus Samaritae equitum praefectus	289
Sabbaticus annus	765	Salom. uxores & concubinae	217	Samei uiri iusti sententia de Hero.	374
Sabei populus	12	Salomonis regia	212	Samareorum seditio	480
Sabeus contra Iudeos causam agens pro templo Garizim, morte danatur	338	Salomon enigmata soluit	213	Samofata oppidum	391
Sabee seditio contra Dauid	191	Salomon quas urbes condiderit	214	Samsonis etymologia & natiuitas	128
Sabee caput per murum demittitur	192	Sal. obitus, etas, & sepultura	218	Samson leonem suffocat	Ibidem
Sabion prodit insidias Alexandrae in Herodem	197	Salom. equisonum ornatus	219	Samson trecentis uulpibus depopulatus messes Palaestinarum	129
Sabia mater Ioae	249	Salome Alexandra uxor Aristobuli filij Hyrcani Ioannis	355	Sam. Gaze portas effregit	130
Sabinus Caesaris curator	461	Solome filia Antipatri, soror Herodis, tradit Mariannen apud Herodem uiolati matrimonij	400	Samson per Dalilam delusus Palaestinis traditur	130
Sabinus rerum Caesaris curator propter tyrannidem à Iudeis obsidetur	464	Salome à Custobaro repudium passa	410	Samson interijt una cum tribus hostium milibus	Ibidem
Sab. fugit Vari conspectum	468	Salomes odium in filios Herodis ex Mariamne	421.590	Sam. questio Thamnitidis proposita	129
Sabinus confcius coniurationis in C. Caligulam factae	512	Salome filiam suam corrumpit	430	Samsonis parentes & uxor occisi à Palaestinis	Ibidem
Sabin. Capitolio potitus occiditur	706	Salome amore in Syleū frustrata, adulterij habetur suspecta	431	Samuelis ortus	133
Sabinus Syrus in exercitu Hierosolymorum murum primus conscendit ac cedit	740	Salome coacta nubuit Alexae	442	Samuel indignatus inungit Saul	139
Saboch Ethaeus gigantum proles	192	Salome Herodi conspirationem in eum indicat	445	Sam. praedicat afflictiones populo	138
Sacerdotum & eorum uxorum lex	78	Salome Iudeos ab Herode comprehensos carcere soluit	458	Samuel praedicens Saul auferendum regnum iniuriis afficitur	174
Sacerdotij commutatio ex tribu in tribum	134	Salome ut pacis semper emula, Antipatrum contra Archelaum agere concitat pro regno Iudaeae	461	Samuel pergit Bethlehem uncturus Dauid regem	148
Sacrificiorum genera & leges	74	Sal. ciuitates ab Augusto donatae	470	Samuel senex filijs res dispensandas iniungit	137
Sacrum tabernaculum constituit Iesus	112	Salome mortua Marco Iudeam gubernante	476	Samuel Palaestinos subiugauit	136
Sadoch princeps sacerdos	172	Salome filia Herodis	592	Samuel cladem Israeliticam & filiorum Eli perditionem praedicat	133
Sadoch Tacheus comitatur Dauid e regno pulsum	184	Saltis rex	788	Samuelis oratio ad populum	142
Sadoch sacerdos refragatur Adoniae pro regno	196	Sallum filius Iudaeae sacerdos	271	Samuelis uerba, tonitrua confirmantur	146
Sad. haeresis 345.417.445.474.540		Samachonitis palus	122	Samuelis responsio ad Saul super inobedientia	147
Saduceorum & Phariseorum controversia	353	Samaria descriptio	650	Samuelis mors	159
Sadoch fil. Achitobi sub Dauid sacerdos	199.271			Samuelis umbra alloquitur Saul	163
Saddocus Phariseus concitator seditionis				Sanabalath Samaritae pater Isacham, socer Manasse fratris Iaddi	302

Sanabalath

INDEX

Sanabalath promittit sacerdotium ge/ nero	ibidem	Scopos locus	639. 711	Sennacherib rex Assyrie contra Hie/ rosolymam castrametatus	258
Sanabalath ab Alexandro obtinet pote statem condendi templi genero	303	Scythopolis &		Sennacherib à filiis perimitur	261
Sanabalath mortuus	eodem	Scythopolite	635	Senatusconsultum pro Iudeis	372
Sanagar princeps Hebraeorum	122	Sebastia ab Herode dōstruēta	413. 579	Sentiij oratio ad senatum Romanum de imperio Cesarū abrogando	519
Sanctum sanctorum in tabernaculo Mosis	66	Sebastia, olim Samaria	412	Seon rex Amorraeorum	38
Sapba scriptor Iosiae regis	264	Sebastus portus	449	Sephor Galilee populi	369
Saphin locus interpretatur scopulus		Sebatbata conuallis	225	Sephoris à quo condita	475
Saphat pater Helisei	231 (303)	Sebeth ciuitas Galaaditidis	127	Sephoris hostibus se tradit	638
Sapphinus Her. amicus accusatur	434	Sebon ciuitas	360	Septem principes sint uniuscuiusq; ciui tatis	107
Saraias scriba exercitus David	167	Sebonitis regio	320	Septimi mensis ratio	79
Sarabafnas & Sifimu ^s satrape	282	Sedechias rex Hierusalem post Ioa/ chim	267	Septuaginta seniores Bibliorum inter/ pretes cū donarijs à rege dimittun/ tur	318
Sara uxor Abrahæ	14 & c.	Sedechias in obsidione Hierusalem con sultat Hieremiam	277	Sephor ciuitas Galilee	475
Sara etas mors & sepultura	20	Sedechias capitur	270	Sephora filia Rahuelis uxor Mofi	51
Sardonichum in ueste pontificali na/ tura miranda	73	Sedechias filij perimuntur, ipse autē ex cecatus ducitur ad Babyloniam	270	Serebeus Iudeorum princeps in reditu à Babylone	286
Sarobarzanes prefectus Syrie	287	Sedechias in Babylone moritur, & ho/ norifice sepelitur	271	Seron dux inferioris Syrie	324
Sareas pontifex	271	Sedechias pseudopropheta	235	Serpens maledictus	5
Sarepta ciuitas	228	Se ductio Eue	4	Serrite populi	162
Sardianorum decretū pro Iudeis	373	Segetem locus	166	Serui non sint testes	88
Saris princeps Babyloniorum contra Hierusalem	270	Segor locus	18	Seth soboles & inuentiones	6
Sarua soror David	161	Seiran uilla	23	Sex. Cerealis tribunus	664
Saturninus procurator Syrie	435	Seir mons	29	Sex. Cesar Syrie praeses	562
Saturnini sentētia de filiis Herod.	440	Seiranus insidiator Tiberij	488	Sex. Cesar insidijs interficitur	380. 569
Satum mensura genus	243	Sella uxor Lamech	6	Sicelech uicus datur David	162
Saturninus coniunx Pauline	478	Selsenarus patrem occidit	261	Sichem filius Hemor uiciat Dinam	19
Saturninus tutor Fulviae	480	Seleucus Nicanor Babylonem appre/ hendit	505	Sichima ciuitas	eodem
Saul filius Cis ungitur in regem	139	Seleuci Nicanoris beneficia in Iud.	313	Sichimite sternantur	29 & 118
Saul perditas oues querens uenit ad Samuelem	ibidem	Seleucus Soter filius Antiochi	320	Sichimite saluati per Saul	146
Saul ad regnum electus seipsum abscon dit	140	Seleucus filius Antiochi Grypi Antio/ chum Cyzicenum patrum occidit	358	Sichimitarum fraudul. nt a	304. 322
Saul p̄ligauit Naas et Ammonitas	141	Seleucus expugnatur	ibidem	Sichimitarū epist. ad Antiochū	32
Saul secundo ungitur in regem	142	Seleucia ciuitas condita à Seleuco Ni/ canore	503	Siclus Hebraeorum numisma	71. 187
Saul à suis militibus destituitur	143	Seleucia	554	Sidon filius Chanaan & ciuitas	12
Saul hostium 60000 occidit	145	Seleucia Iudaei caesi	504	Sidon capta ab Alexandro	369
Saul iubetur penitus abolere Amale/ chitas	146	Selene Cleopatra regina Syrie	362	Sidonius Sichimitas nuncupauit He/ breos	304
Saul regno priuatur	147	Seleucia urbs Syrie circa Antiochiam	548	Sidrach socius Danielis	274
Saul agitur demonio	148	Sellum interfecit Zachariam	548	Siene	704
Saul suo gladio interit	166	filium Hieroboam, & eiusdem in/ teritus	254	Sigerammus Emeforum rex	526
Saul & filiorum corpora praecis capi tibus suspensa ab hostibus	eodem	Semeias propheta Roboam	219. 222	Siloa fons	714
Saulis sceleris in Gabaonitis expiatio	192	Semeias filius Eli, fortis David	195. 196	Silas Iudeus tyrannus	365
Saul alius Agrippae cognatus	541	Semei conuicijs afficit David exulantē	184	Silbonitis regio	690
Saulus legatus	632	Semei exora ueniā à David	189	Silas Babylonius	639
Scala Iacob	24	Sem filij & earum gentes	12. 13	Silo ciuitas	218
Seaurus pecunia corruptus	365	Semelius uenit Iudeos ciuitatem & templum restaurare	285	Silo dux Rom. contra Parthos ab An/ tiocho filio Aristobuli pecunia cor/ ruptus	388. 570
Scipio Alexandrum Aristobuli filium securi percussit	372	Senniaar campus	9. 10	Simeon à fratre Ioseph obses capitur	18

INDEX

Simon ab Hierosolymitis contra zelotus preficitur	702	Socho loci nomen	149	Sylas libertus Agrippæ maioris	490
Simon à Romanis captus	760	Socho ciuitas à Roboam structa	222	Sylas pref. militiæ fit	525
Simon Romam ductus occiditur	768	Sodomite uicti &		Syleus accusat. Herodem apud Augustum Cæs.	436
Simon Iustus Onie patri succedit in sacerdotium	308	Sodomitarum reges	15	Syleus Obode regis legatus exardet amore Salomes	432
Simoni mortuo Eleazarus frater succedit	ibidem	Sodomorum excidium	16	Syleus Trachonitis ab Herode deficientes suscipit	435
Simon filius Onie auaro patri succedit	320	Soemus	636	Syleus per Nic. Damascenum accusatus damnatur à Cæsare	439
Simone mortuo successit Onias fil. eod.		Soemus Herodi amicus mandatum Herodis pandit de Mariamne occidenda	407	Simeon filius Iacob & quid significet	
Simone filius Asamonei	322	Soemus interficitur	409	Symeon obses datur Ioseph	38 (26
Simon Matathias filius Matathie ibi.		Sogane regio	674	Syri populi	112
Simon Matathias uincit Tyrios ibidē		Sol stetit	111	Syria regio subditur David	175
Simon à regione Tyri usq; ad Aegyptum militia preficitur ab Antiocho	343	Solomona mater septem Machabeorum martyrum	831	Syria censetur à Cyrenio	475
Simon Bethsuram capit	344	Solon legislator	814	Syria & Phœnicia oppugnantur	259
Simon populum Iudaicum super Iustu Ionathæ Abaron solatur	346	Solyma ciuitas	16	Syria capitur ab Alex. Epiphane	339
Simon dux populi factus, à Tryphone circumueniri nequit, Mausoleum fratri struxit, & arcem Hierosolymis diruit	597. 347. 348	Sondus Arabs à Syleo occisus	446	Syria à Iudeis uastata	635
Simon perfidiam & ingratinē passus ab Antiocho Sotere	348	Sophon & Sophaci	21	Syri Samariam obsidentes turbantur à deo	242
Simon uincit Cendebeum	349. 349	Sophas Raguelis	681	Syriorum quot milia caesa ab exercitu Achab	235
Simon infidijs Ptolemæi generi sui interfectus	349	Sosibius primas custodiæ Ptolemæi Philadelphi	306	Syrorum bella contra Achab	232
Simon Dosithei legatus Iudeorum	351	Sosius Herodis adiutor in bello Antigoni caput	394. 576		235 & 236
Simon Buzi Alexandrini sacerdos	414	Spartiate	344	Syrus rex Mesop. profligatur	177
Simon Herodis seruus Iudeam infestiat	466. 606	Spicilegium prohibitum	99	Syson pontifex	844
Simon Essenus somnij Archelai interpres	472	Sponsi bello inutiles	104	T	
Simon Canithi pontifex post Eleazarum Annæ	476	Stagnum Genesar	475		
Simon Boethi Canthara pontifex	523	Strabo Pompei meminit	357	Tabernaculi filiorum Israel edificatio	65
Simon Hierosolymites detractor Agrippæ maioris	525	Strabo Cappadox	352	Tabernaculi ornatus instrumenta	65
Simon Galileus crucifixus	533	Strabo Timagenes	355		64 usq; 72
Simon Cyprius Iudeus magus	536	Stratonis turris	ibidem	Tabernaculi hostie igne cōsumptæ	72
Simon Ananie legatus Iudeorum	632	Stratonis turris, nunc Casarea	412	Tabernaculorum solennitas	75
Simonis Sauli fortitudo	635	Stratopedos incenditur	635	Taburius mons	113
Simeon Gamalielis	682	Stoccheus libertus Agrippæ maioris		Tanis ciuitas	707
Sina mons	50. 56	Stola pontificalis à Vitellio sacerdotibus data	(490 481	Templi Salomonis edificatio, usq; ornamenta	206
Siphas Galaadites	186	Stole conseruandæ potestas Iudeis concessa	528	Templi eius destructi reparatio	287
Sitennua puteus.	23	Stole sacerdotales in templo Salomonis		Thabor mons	122
Sifara dux exercitus Chananeorum interfectus à Iabel muliere	22	Stole Leuitarum in templo Salomonis eodem	(208 208	Thadallus dux exercitus Assyriorum	19
Sisinnius Syriæ & Phœniciæ prefectus	282. 287	Stultitia gentiliū redarguitur à Iosepho		Thales philosophus	784
Sobachus Ammonita	178	Suba Aegyptiorum rex	258 (820	Thalamus Iachin, columna	207
Sobnea scriba Ezechie	260	Suba rex à Saul subingatus	145	Thamar filia David opprimitur ab Amnon	181
Socrates	822	Sudeas Phidææ sacerdos	270	Thamar queritur fratri iniuriam sibi illatam	182
		Suna ciuitas	162	Thamar Absalom nupsit Roboam	189
		Susa scriba David	192	Thaman occiditur	227
		Susachus Aegyptiorum rex bellum mouet contra Roboam	222	Thamna	650
		Susachus templum Salomonis spoliatur	225	Thamna concubina Eliphas	30
		Susa Persarum metropolis	280. 292	Thamna ciuitas Palestinorum	128
		Susandrum castrum	831	Thamnite populi	124
		Sycamina	356	Tanganas prefectus	289
		Syllanus Ephesius	464	Tarsicum mare	216
		Syllanus rector Syriæ	447	Taraches rex Aethiopia	262

Tarbis Mosen amavit	49	Tiberij simulatio erga Caligulā	491	Tyridates rex Armenia	131
Tarichee oppidum	644	Tiberius Alexander praefes Iudae		Tyriorum animositas	259
Tarichena civ. Cassio capta	371	post Fadum	533	Tyro carpens Herodem in filiorū mor-	
Taricherum obsidio	670	Tiberius Gemellus filius Drusi, nepos		tem anhelantē cū filio appre.	441
Tarsus oppidum	11	Tiberij Caesaris	590	Tyrus rex & urbs	259
Tbarfa ciuitas	254. 255	Tigranes rex Armenius Iudaeam inua-		Tyrus urbs ab Alexandro uastata	305
Tbare patris Abraham mors	13	Tigris fluius	4 (dit. 362	Tyrus locus inter Arabiā & Iudaeam	
Tbaumasti clementia in Agrippam ca-		Tirathua uicus	480	Tyropæon uallis	714 (320
ptium	49	Tiridates rex Armenia	772		
Tauri laudantur	628	Titī & Vespasiani munificentia in Iu-		V	
Thebion oppidum	228	deos uictos	313	Achalim rex Ammōitarū	267
Thecos oppidum à Roboā structū	222	T. Liuius Pompei meminit	367	Vadracus proiecit corpus Io-	
Thecbua ciuitas	237	Titius Syriae procurator	434	ram in agrum Nabot.	246
Termodoon flu.	794	Tit. Vespasiani filius Alex. missus	648	Vagoscs graniter Iudeos multat	302
Teglatphalassar rex Assyriorum	255	Titī profectio in Iudaeam	651. 707	Valerian s dux contra Tiberiadē	669
	& 256	Tittus Iotapatam capit	664	Valerius Gratus Sabino auxiliatur	
Thella uicus	649	Titī gesta	ibidem & inde	contra Iudeos	465
Templi Salomonis structura	206	Titus diuinitus seruatus	710	Valerius Gratus praefes Iudae post	
Templum spoliatur à Suffacho	223	Titus Phrygius	749	Annum Rufum	476
Templum reparatur à Ioa primo	249	Thobona ciuitas	265	Valerius Asiaticus	511
Templum Dagonis conflagratum	340	Tobias pater Iosephi reconciliatoris		Valerius Asiaticus occisus	514
Templū à Pompeio magno captū	367	Omīa ad Ptōlmeū Eupatorem	315	Varus Iud. bel. & seditiōes sedat	467
Themosis rex	789	Thou rex cum Dauid fœdus inijt	176	Varro Syriae rector	578
Theodus magus occiditur	533	Thracēs, olim Tirenscs	11	Vastbis uxor Artaxe-xis repudiatur	
Theodorus Zenonis multos Iudeorum		Trachonitis	650	Vasuroth ciuitas	263 (294
occidit	357. 552	Trachon provincia Herodi datur, ex-		Vatezobra uicus	748
Theod. filius eunuchus	295	pulso inde Zenodoro	415	Veluenes Samarita	287
Theop. rastus	793	Trachonitæ latrones interficiūtur	435	Ventidius Bassus dux Rom.	388. 569
Theophilus pontifex	523	Traianus Iapham expugnat	662	Ventidius Herodi Machera mittit	391
Thozota oppidum	365	Trebellius Maximus	516	Verannius legatus ad Claudiū de uisf	
Theodestes oculis orbatus temerario		Tres fortissimorum Dauid aquam in-		panda autoritate imperij	512
ausu de lege scripturus	312	ter hostes hauscrunt.	193	Vespasiani munificentia in Iudeos	533
Theopompus quid passus sit quod le-		Tripolis ciuitas	352	Vespas. bello Orientis praeficitur	648
gem attigerit	ibidem	Troglodytis regio	21	Vespasiani clara faciōra in bello adu-	
Thmosis rex	789	Tryphon Diodorus Apamēnus contra		sus Iudeos	654. 655 & 705
Thermusa concubina Phraatis	476	Demetrium Nicanorem	342. 343	Vespasianus à militibus imperator de-	
Thermut Pharaonis filia Moysen ex-		Triphonis aduersus Antiochum & Io-		claratur	704
positum educat	46	natham fraudulentia	346	Vesp. Iosephū à uinculis soluit	725
Thou fœdus cum Dauid	176	Tryphon Ionatham Abaron fraudibus		Vesp. Moesiā depopulantes sternit	765
Terræmotus in Iudæa magni Herodis		capiens interfecit	346. 347. 549	Vespasianus templū pacis Romæ con-	
tempore	576	Tryphonis perfidia & nephas in Anti-		struxit	768. 800
Testari prohibetur unus	98	ochum qui Theos dictus	348	Vespasianus Iudaeam militibus dat	771
Thmuis locus	707	Tryp. princeps à militibus cōstituitur		Vespasiani reditus in Italiam	763
Tiberias condita ab Herode tetrar-		Tryphon perimitur ibidē	(348	Vespasiani natalis celebratus	262
cha	476	Tryphon tonsor Hero. occisus	591	Vespasiani nauigatio	763
Tiberiadis deditio ad Vespasianū	670	Tryphon Theodionis tabellio	529	Vestium sacerdotium descriptio	68
Tiberius Augusto succedit in imper-		Tubalcain ferrariæ artis inuentor	6	Vine quomodo plantanda	99
rio	476	Tuba per Mosen inuentio	79	Vir quidam mulierem membratim se-	
Tiberij uindicta de stupro Pauline &		Thuribula in templo Salomonis	208	ctam, per singulas trib. s dest na-	
seductione Fuluie	480	Turbatio Syrorum à deo facta	292	ui.	118
Tiberij mors Vitellionunciata	483	Turris Babylonibæ edificatio	10	V r ga Aaron fronduit	87
Tiberij indignatio in Agrippam & re-		Tybris fluius	480	Vitellius Syriae praefectus Tiberio reg-	
conciliatio	486	Tyrannus delator filiorū Her.	437. 589	nante	419. 480
Tiberij mors, natura & mores	487	Tyrannus castrorum praef.	640	Vitellius Hierosolymis stolam reddit	
usque 492		Tyria uestis	216	pontificibus	480
				Vitellius Artabazo reconciliatur ibi.	
				Vitellius	

INDEX

Vitellius Germanicorū imperator	701	Xylophorus festinitas Iudeorū	632	Gerasenum	700
Vitellij mors & imperium	706	Xystus	626.615	Zelpha famula Lie	26.45
Vitis aurea Aristobuli	365	Z		Zenodorus expellitur Trachone	415.578
Vitulae aureae adorantur ab Hebraeis		Z Abulus Arabs Alexandro Ba/		Zenodorus mortuus Antiochie	416
Roboam seductore	220	lai caput abscidit	341	Zeno Cotylas	349.550
Vlatha ciuitas Herodi datur	416	Zabulon ciuitas capta	638	Zephyrium	583
Vniuersi creatio	3	Zabud mater Ioachim	266	Zerbin dux Madianitarū captus	124
Vni testi non credendum	98	Zacharias propheta filius Ioiadae inu-		Zetbura ciuitas à Roboam structa	122
Volumnius pcurator Syriae	435.590	ste lapidatur in templo	250	Zeusis amicus Antiochi	315
Volumnij sententia de filijs Herodis	440.590	Zachariae amici occidunt Ioam eodē		Ziba famulus David sycophanta	184
Vonōes à Parthis pulsus capitur	477	Zacharias filius Hieroboam patri suc-		Ziba libertus Saul David occurrit	190
Vologeses rex Parthorum	522	cedens sex mensibus regnavit	254	Zibe fallacia proditur	ibidem
Voscheti ciuitas	163	Zacharias ab amico suo Sellam occi-		Zipha ciuitas à Roboam structa	222
Vt rex Madianitarum	94	sus	ibidem	Ziphai produnt David	158
Vrias filius Ioathan sacerdos	271	Zacharias filius Achaz perimitur	256	Ziphin locus aliās Noua	157
Vrie litera	179	Zacharias propheta praedicat apertio-		Zizus princeps Arabum	350
Vrias dolo David regis occisus	179	nem templi	288	Quā unde Quis	306
Vrias alius pater Chirae	207	Zacharias Baruc in templo occisus	691	Zoara ciuitas	364
Vri princeps militiae Salomonis	203	Zaleucus Locrensis	814	Zoilus tyrannus Stratonis turris	355
Vrion sororius Moysi	61	Zamaris omne genus Baasa inter-		Zona sacerdotum tabernaculi	68
Vsura prohibita	102	remit	227	Zora ciuitas	351
Vxor Lot in statuam salis conuersa	18	Zamaris semetipsum cōcremauit eod.		Zorobabel princeps Iudeorum mitti-	
Vxor cuiusdam Leuite à Gabaonitis		Zamari Iudeo Babylonio datur regio		tur à Babylone per Cyrum restitui-	
stuprata	118	Bathanea cōtra Trachonitis	444	turus templum dei	182.285
Vxor quae ducenda	100	Zara ciuitas	549	Zorobabelis sententia de fortitudine	
Vxoris diuortium	101	Zarcas rex Aethiopiae	225	mulieris & ueritatis	284
X		Zarassa uxor Aman	298	Zorobabel proficiscitur reparaturus	
X Alotb uicus	649	Zarnon dux Madianitarū captus	124	templum & urbem	286
Xanticus mensis	54	Zaroeh Helchie sacerdos	271	Zur rex Madianitarum	94
Xerxes patri Dario successit	289	Zeb rex Madianitarum occisus	124		
Xerxis regis epistola pro Iudeis	290	Zebul princeps Sichimitarum	125		
Xerxes turpiter profligatus ab A-		Zelotypie probatio	77		
themensibus	627	Zelotae qui	682		
		Zelotarum pugna contra Simonem			

FINIS

AVTORES QVORVM POTISSIMVM TESTIMONIO PARTIM COM
probato, partim confutato Iosephus historiae suae fidem facit.

Acusilaus Argiuis
Agatharchides Gnidius
Alexander Polyhistor
Andreas
Apion grammaticus
Apollonius Molo
Apollodorus
Ariphanes
Aristæus
Aristoteles
Berosus Chaldeus
Cadmus Milesius
Castor Chronographus
Chæremon
Chœrilus poeta
Conon hist.
Demetrius Phalæreus
Dius hist.
Ephorus
Eltius
Euhemerus
Eupolemus
Hecataeus Abderita
Hellanicus
Hermippus
Hermogenes
Herodotus

Hesiodus
Hieronymus Ægyptius
Homerus
Isidorus
T. Liuius
Lyfimachus
Manethon
Menander Ephesus
Mnaseas Damascenus
Mochus
Nicolaus Damascenus
Pherecydes Syrius
Philon senior
Philostratus
Polybius Megalopolitanus
Polycrates
Posidonius
Pythagoras
Strabo
Thales
Theodotus
Theophilus
Theopompus
Theophrastus
Thucydides
Timæus
Zopyrion

Iosephus Mathathiae filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam ueniens, septem libros Iudaicae captiuitatis imperatoribus patri filioque obtulit, qui & bibliothecae publicae traditi sunt. Et ob ingenij gloriam statum quoque meruit Romae. Scripsit autem alios uiginti Antiquitatum libros, ab exordio mundi, usque ad decimumquartum annum Domitiani Caesaris, & duos ἀρχαῖοις aduersum Apionem grammaticum Alexandrinum: qui sub Caligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum uituperationem gentis Iudaicae continentem scripserat. Alius quoque liber eius, qui inscribitur περὶ αἰρετικῶν λογισμῶν, ualde elegans habetur, in quo & Machabaeorum sunt digesta martyria. Hic in decimo octauo Antiquitatum libro manifestissime confitetur, propter magnitudinem signorum Christum à Phariseis interfectum, & Ioannem Baptistam uere prophetam fuisse, & propter interfectionem Iacobi Apostoli dirutam Hierosolymam. Scripsit autem de domino in hunc modum: Eodem tempore fuit Iesus uir sapiens, si tamen uirum eum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum qui libenter uera suscipiunt: plurimos quoque tam de Iudaeis quam de gentibus sui habuit sectatores, & credebatur esse Christus. Cumque inuidia nostrorum principum cruci eum Pilatus addidisset, nihilominus qui eum dilexerant perseuerauerunt. Apparuit enim eis tertia die uiuens, multa & haec & alia mirabilia, carminibus prophetarum de eo uaticinantibus: & usque hodie Christianorum gens, ab hoc sortita uocabulum, non defecit.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI HE-

BRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDÆO-

rum contra Apionem grammaticum Alexandrinum,

ad Epaphroditum Liber primus.

VFFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiqui-
tatum, optime uirorum Epaphrodite, legentibus eos,
aperui de nostro genere Iudæorum, quia & uetustissi-
mum est, & primam originem domesticam habuit. Quinq-
miliū enim annorum numerū historiam continētem,
ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quo-
niam uero multos uideo, respicientes blasphemiam quo-
rundam insane prolata: & ea quæ à me de antiquitate
conscripta sunt, non credentes: putantes mendacium no-

strum esse genus, eo quod nulla memoria apud Græcorū nobiles historiographos
digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his arbitratus sum oportere me bre-
uiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem, uesanum spontaneumq; incre-
pare mendacium, aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosq; de
nostra antiquitate, qui scilicet ueritatem amplectuntur, edocere. Vtar autem in meis
dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi:
eos autem qui blasphemie de nobis atq; fallaciter cōscribere aliqua, per semetipsos
conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas
non multi in Græcis historijs gentis nostræ fecere memoriam: nec nō & eos, qui de
nobis scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus
itaq; satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantum-
modo fidem habere, & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem: nobis autem
& alijs hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo con-
tigisse. Quapropter decet nō uarias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam
ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua, & heri (ut ita dicam) nuperq; facta
cognoui: hoc est fabricam ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesq;ue
legum: cunctarumq; rerum iunior apud eos est historiarū diligentia conscribendæ.
Apud Ægyptios aut, atq; Chaldeos, & Phœnicas (desino enim nos illis cōnumera-
re) sicut ipsi fatentur, res gestæ antiquissimā & permanentem habent memoriæ tra-
ditionem. Nam & locis omnes inhabitant, quæ nequaquam aeris corruptioni sub-
iaceant: & multam prouidentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur
sine memoria relinqueret: sed in publicis conscriptionibus semper à uiris sapientis-
simis dicerentur. Græcorū uero regionem innumeræ corruptiones inuasere, rerum
memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se
primos esse credidere, sciant quia etiam sero & uix naturam potuere agnoscere lite-
rarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur à Phœnicibus, & à
Cadmō se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare
seruatam conscriptionem, neq; in templis, neq; in publicis anathematibus: quando
etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatū est, postea multa quæstio atq; con-
tentio facta est, utrum literis usi sint: & magis ueritas obtinuit, quod usus moderna-
rum

Omnia Græ-
corū esse no-
ua

rum literarum illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos nulla inuenitur conscriptio, poemate Homeri uetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reseruatam, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est Cadmus Milesius, & Acusilaus Argiuus, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditione præcessere. Sed & eos qui de coelestibus ac diuinis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecydē Syrium & Pythagorā, & Thaletem, omnes concorditer consentunt, Ægyptiorum & Chaldæorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut uix ea credantur ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tamquam soli sciant uetera, & ueritatem eorum exacte tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillime discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & ualde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego uidebor me potioribus esse superfluous, si explanare uoluerō, quantis quidem locis Hellanicus ab Acusilao de genealogiis discrepat, & in quātis Hesiodum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum nero Timæus, Timæum qui post illum fuit, Herodotum uero cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Atthidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur? In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsisse uideatur. Causæ uero huius dissonantiæ multæ forsitan & aliæ quæretæ uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum, maximam huius uim diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi prior esse uidetur: id est, eo quod ab initio non fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentendi posteris, uetus aliquid uolentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta: sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæque cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de suppliciis sunt conscriptæ, modicum ante tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? uix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere uolentes doceret, & mentientes argueret, multa inter conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non studium ueritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed uerborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimaret, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi: alij autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historiæ nimis aduersum est.

Veræ

*Causa erroris
Græcorum*

*Draconis
leges
Arcades*

Veræ siquidem historiæ indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atq; conscribant. hi uero cum quædam aliter conscriberent quàm alij, tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causa quidem uerborû & calliditatis eorum, cedere nos græcis oportet: non autem de antiqua historiæ ueritate, & maxime de rebus propriæ uniuscuiusq; provinciæ. Quoniam igitur apud Aegyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabantur: Chaldæi uero apud Babylonios: & quia præcipue Græcis immixti, usi sunt Phœnices literis, circa dispensationes uitæ, & publicorum operum traditionem, dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiore) pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia usq; ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos uiros, & in dei placatione præparatos, ad hæc exercenda constituerunt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumq; cōsisteret, prouiderunt. Oportet enim eū qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gentis nasci muliere: & neq; ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & genus per antiquā lineā & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunq; nostri generis cōstitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Aegypto & Babylonia, & quocunq; terrarum orbe quilibet de sacerdotū genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq; huius rei testimonia præbuere. Si autem bella prouenerant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostrā uenisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus superlunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedūt, alienigenarum confortia formidantes. Indiciū uero integritatis hoc maximū est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre cōscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne uel ad altare accedant, uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem, potius autem necessarie, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neq; ulla sit in descriptione discordia: sed solummodo prophetis antiquissima quidē & ueterrima secundū inspirationē factam à deo cognoscentibus, alia uero suorum temporū sicuti sunt facta palam conscribentibus, in finiti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & uiginti libri, habentes temporis totius conscriptionē: quorū iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidē sunt Moseos, qui natiuitates cōtinent, & humanæ generationis traditionem habent usq; ad eius mortē. hoc tempus de tribus milibus annis paululū minus est. A morte uero Moseos usq; ad Artaxerxē Persarum regem, qui fuit post Xerxem, prophetæ suorum temporū res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui uero quatuor, hymnos in deū, & uitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe uero usq; ad nostrū tempus singula quidē conscripta, nō tamē priori simili fide sunt habita, eo quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palam namq; est ipsis operibus quemadmodū nos proprijs literis credimus: tanto namq; seculo iam præterito neq; adijcere quicquam aliquis, nec auferre.

Vu nec

Sacerdotale
genus anno
tatum

nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare, & in his utiq; permanere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Iam itaq; multi captiuorum frequenter tormētis affecti sunt, & mortes uarias in theatris sustinuerē, ne ullum uerbum cōtra leges admitterent, aut conscriptiones auitas uiolarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeffus est: quando neq; fortuitam sustinere læsionem uolūt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum cōscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoq; uident præsumentes de his rebus cōscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos cōtigit nuper, quidam historias conscribentes ædiderunt: cum neq; ad ea loca uenerint, neq; in proximo rerum gestarum fuerint. sed ex auditu quædam pauca componentes, impudēter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & de omni bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, ueram descriptionē feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit aut ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, uniuersa semper inspicere faciebāt, primo quidē uinctum: postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidēs Romanorum exercitum, uniuersa cum diligentia describebam. Et ea que nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebā. Deinde Romæ tempus uacationis habens, omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit ueritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianū & Titum testes non expauescerem. Primum nanq; illis obtuli libros: & post illos multis quidam Romanorum qui bellis interfuere, plurimis uero nostrorum etiam eos uenum dedi, qui Græca eruditione uidebātur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere, quod ueritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignorantia aut per gratiam cōmutassem, aut prætermissem. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractiōis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentē alijs rerum ueracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhærendo, aut ab scientibus cōsulendo. Quod ego præcipue circa utrunq; me credo fecisse opus. Antiquitatis nanq; libros (sicuti dixi) ex uoluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarū sapientiam literarū. Historiam uero belli conscripsi, multarū quidem actionum ipse operator, plurimarum uero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo nō procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, nō tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaq; necessariam feci digressionem, significare uolens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declarauī, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solenniōr, q̃ apud Græcos est. Volo aut paululum prius disputare aduersus eos, qui contendunt

dunt nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, ut aiunt illi; dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrū blasphemāt genus, nulla ratiōe blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionē maritimā habitamus, neq; mercimonijs gaudemus neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; uberrimā possidētes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorū nutrimenta studentes, legumq; custodiā: & traditionē pietatis, totius opus uitæ necessarium iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam uiuēdi ratio propria, nihil fuit antiquis tēporibus quod faceret nobis cōmerciū Græcorum: sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis exportātur, & ad eos rursus importantur: itēq; habitatoribus Phœnicia maritimæ, studentibus circa contractus, atq; negocia amore pecuniæ requisita. Sed neq; circa latrocinia sicut quidam alij uacare, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia uirorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negociationem ad Græcorum prouinciā nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Aegyptij, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi uero postea atq; Persæ palām in Asia regnauerūt, & usq; ad alteram continentem Persæ militauerūt. Thraces autem propter uicinītatē, & Scythæ ab his qui Pontum nauigāt, cogniti sunt: & omnino uniuersi iuxta mare uel orientale uel hesperium habitantes, aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. Qui uero superius habitabant, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestātē, tantaq; bella conficiente, neq; Herodotus, neq; Thucydides, nec ullus qui fuit cum istis, fecit aliquam mentionem: sed sero tandem & uix ad Græcos potuit eorum uenire notitiā. De Gallis enim & Hispanis sic ignorauere hi, qui putantur diligentissimi conscriptores, quorum est Ephorus, ut unam ciuitatem esse arbitrarentur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neq; fiunt apud eos, neq; dicuntur, referunt. Causa uero ignorantia ueritatis est, quod procul abessent: ut autem falsa conscriberent, quæ uellent uideri aliquid amplius quàm alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neq; nostra gens plurimis erat nota, neq; ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita dissita procul à mari, & talibus institutis uiuens? Pone igitur nos argumentito uti uelle Græcorum, quod non sit genus eorum antiquum, eo quod nihil in nostris uoluminibus de eis sit dictum: nōne omnino deridebunt causas huiusmodi à me prolatas, & testes uicinæ regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Aegyptijs enim & Phœnicibus præcipue testibus utar, cum nullus eorum potuerit tanquām falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime erga nos iniqui in communi quidem omnes Aegyptij, Phœnicum uero Tyrj. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminisse Iudæorum. Cum uero fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum cōscriptores memorabo, qui Iudæorum fecere mentionem: ut neq; huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis Aegyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaq; genere uir Aegyptius, Græca disciplina eruditus,

Quibus testibus usus sit

sicuti palàm est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Aegyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam uero etiam uerba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: & præter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterque ceperunt: & principes eius aligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa euertere. Erga omnes uero prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum uero & filios & coniuges in seruitutem redigentes: nouissime uero & unum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphidem ueniens, superiore inferioreque prouincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maxime partes muniuit orientales, prospiciens quod Assyrii aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad orientem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadam antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usque ad ducenta quadraginta milia uirorum eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, & mercedes exolueret, quam ut armatos ad terrorem extraneorum diligeret exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor & quadraginta annis, Bæon nomine. Post quem alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde APOCHIS, unum & sexaginta: & Ianias, quinquaginta, & mense uno. Post omnes autem Assis nouem & quadraginta, & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, & maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem gens eorum Hycsos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos uero pastorem siue pastores, secundum communem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycsos. quidam uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc sed è diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Aegyptiaca lingua, & hac quando deo sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur, & historię antiquę conueniens. Hos ergo quos prædiximus reges, & eos qui pastores uocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Aegypti reliquæ factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximum & diuturnum eis illatum. Sub rege uero cui nomen erat Alisfragmuthosis, uictos dicit pastores, & aliam quidam uniuersam Aegyptum perdidisse. inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdedisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & prædam suam. Filium uero Alisfragmuthoseos Themolin conatum eos ui expugnare, cum quadringentis octoginta milibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum uero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptum relinquentes, quod uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iten-

riam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiā obtinebant) in terra quæ nunc Iudæa uocatur, ciuitatem ædificasse, quæ tot milibus hominum sufficere posset, eamque Hierosolymam uocasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui uocabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed & captiui non temere ab Aegyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuum: & fratres in Aegyptum posterius euocauit, rege præcipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursusque quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymā, expulsor eorum rex Themosis regnauit post hæc annis uiginti quinque, & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsitque regnum filius Chebron annis tredecim, post quem Amenophis uiginti & mensibus septem, huius autem soror Amesses annis uiginti uno, & mensibus nouem. Mephres autem XII. & mensibus nouem. Mephramuthosis uiginti quinque, & mensibus decem. Thmosis autem nouem, & mensibus octo. Amenophis uero triginta, & mensibus decem. Orus uero triginta sex, & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, & mense uno. Rathotis uero frater nouem. Acencheres autem duodecim, mens. v. Acencheres alter duodecim, & mens. trib. Armais uero quatuor, & mense uno. Armesis autem uno, & mens. quatuor. Armescismiamun uero sexaginta sex, & mens. duob. Amenophis nouemdecim, & mens. sex. Sethosis autem equestres & nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Aegypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate uti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret imperauit, & ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnæ uirtutis sibimet subiugauit. his uero felicitatibus eleuatus confidentius incedebat, orientales urbes ac prouincias subuertendo. multoque tempore procedente Armais, qui in Aegypto fuerat derelictus, omnia contra quam frater agere monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginam uiolenter abiecit, & alijs concubinis sine parcitate iugiter miscebatur: persuasusque ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia, codillos Sethosi misit, cuncta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinauit, & proprium tenuit regnum. Prouincia uero uocata est ex eius nomine Aegyptus. Dicit enim quod Sethosis Aegyptus uocabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon. Palam uero est, ex prædictis annis tempore computato, quod qui uocabantur pastores, id est, nostri progenitores, ex Aegypto liberati, ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc prouinciam inhabitauere, quàm Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptijs literis protestatus est: primā quidē, quia aliunde uenerunt ad Aegyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimū, ut penē mille annis bellum præcedat Iliacū. Ea uero quæ Manethon nō ex Aegyptijs literis, sed (sicut ipse

Ex Aegyptiorum historia

confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendēs ea sine uerisimilitudine esse mendacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaq; apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quam Tyri Carthaginem condidere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomon & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripsere ad inuicē. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Diu qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum, quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hiramum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quendam, uirum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Diu igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex provincialibus uniuscuiusq; loci literis, historiarum ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait. Moriente uero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina faciendæ templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa ædificauit. Herculisq; & Astartes fana dedicauit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadragintatribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius:

cum

Menander
Ephesium

cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorū senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Belea-
starti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duode-
cim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uixit annis quatuor & quinquaginta, re-
gnauit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiēs regnum, mensi-
bus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus A-
startæ sacerdos: qui cum uixisset annis sexaginta octo, regnauit annis trigintaduo-
bus. Huic successit Badezorus filius: qui cum uixisset annis XLV. regnauit sex. Huic
successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset trigintaduobus, nouem regna-
uit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua uita quinquaginta
sex, ex quibus XL. tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in A-
frica ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus à regno Hiram
usq; ad ædificationem Carthaginis, annorū centum quinquagintaquinq; & men-
sium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis edificatum
sit templum, sit ab ædificatione templi usq; ad constructionem Carthaginis tem-
pus annorum centum quadragintatriu, mēsiū octo. Testimonio siquidem Phœ-
nicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata: &
multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum
nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuis-
sent, tum demum templum ædificare cœperē: & hæc aperte ex literis sacris etiam à
me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chal-
dæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam ha-
bent concordiam cum nostris uoluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autem ho-
rum est Berofus, uir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eru-
ditioniq; congaudet: quoniā de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse
Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berofus antiquissimas secutus historias, de fa-
cto diluuiō, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de
arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in summitatem
montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus
eorum adiiciens, usq; ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum
regem. & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum &
ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorē cum multa potentia: qui dum
rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis
concremauit: cunctumq; generis nostri populū auferens, migravit in Babylonem.
Vnde ciuitatē cōtigat desolari annis septuaginta, usq; ad Cyrum regem Persarum.
Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phœniciā, Arabiam,
uniuersos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens.
Ipsa uero uerba, quæ Berofus protulit, hoc modo dicta, necessario proferēda sunt.
Audito aut pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Aegypto & Sy-
ria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum nō ualeret iam ipse labores ferre, tribuens
filio suo Nabuchodonosori ætate ualenti partē quandā exercitus cōtra eum misit.
Nabuchodonosor aut cū satrapa desertore cōgressus, prouinciā quæ ab initio eorū
fuerat, ad propriū reuocauit imperiū. Eodē uero tpe, contigit patrē eius Nabulassa-
rum, cum ægotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintino-
uem. Nabuchodonosor aut non post multum tempus mortem patris cognoscens,

Ex historijs
Chaldæorum

Berofus

Vu 4 & nego

» & negocia Aegyptiaca disponens, reliquarūq; prouinciarū, & captiuos Iudæorum
 » & Phœnicum atq; Syrorum, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam a-
 » micis, ut cum exercitu & impedimentis perducerentur ad Babyloniā, ipse cum pau-
 » cis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensq; cuncta à Chaldæis
 » dispensari, seruatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius pa-
 » terni principatus, captiuis quidem aduenientibus præcepit habitacula in opportu-
 » nissimis Babyloniæ locis ædificare. ipse uero ex manubijs templum Beli ac reliqua
 » munificentissime excoluit: & ueteri urbi alteram extrinsecus adiecit. Et prouiso ne
 » posthac possent hostes fluuium conuertere & ad urbem accedere, tres interiori ciui-
 » tati per circuitum muros, totidem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bi-
 » tumine, circundedit: tum sic cōmunite portas quæ uel templum deceant, addidit. ad
 » hoc iuxta paternam regiam, alteram sumptuosiorē multo amplioremq; extruxit:
 » cuius ornatum exponere fortasse longum esset. Illud memoratu dignum, quod hæc
 » adeo superba supraq; fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In
 » eā lapideas moles excelsas excitauit, aspectu montibus assimiles, omniq; genere ar-
 » borum confitas. Hortum quoq; pensilem fecit, fama nobilem: eo quod uxor eius
 » montanum prospectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaq; retu-
 » lit de prædicto rege, & multa super hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpæ con-
 » scriptores Græcos, quasi uane arbitratos, à Semiramide Assyria Babylonem ædifi-
 » catā, & mira opera ab illa circa eā fuisse constructa, falsè conscripsisse dicens. Ipsam
 » certe Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum
 » archiuis Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege
 » Babyloniorum: quoniam & Syriam & uniuersam Phœnicen ille subuertit. In his
 » sanè consonat & Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: & Me-
 » gasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit, prædictum regem Baby-
 » loniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim
 » cum & maximam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ uero de templo
 » Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse Babylonijs, & coeptum rursus
 » ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim
 » in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaq; posteaquam inchoauit prædictum
 » murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus & qua-
 » draginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euemaradochus, propter ini-
 » quitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore perēptus
 » est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumēs regnum qui ei fecit insidias
 » Niriglissoroor, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus, principatū
 » quidem tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uero passus, eo quod nimis
 » appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, con-
 » ueniētes hi qui fecerāt insidias, cōmuni suffragio regnū tradidere Nabonido cuidā,
 » qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniæ ciui-
 » tatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo
 » egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa Asia subacta, impetum
 » fecit in Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occur-
 » rens cum exercitu suo, atq; cōgressus pugna, uictus & cum paucis fugatus inclusus
 » est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans
 » exteriores muros deponere ciuitatis, eo quod nimis uideretur munita, & esset ad ca-
 » piendum

piendum ualde difficilis, reuersus est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaq; reliquum uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namq; in eis est: quod Nabuchodonosor octauo decimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usq; perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolatis, adijciam etiam Phœnicum historias: non enim probationum abundantia relinquenda est: est enim diuinitas in illis annorum: sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mensibus duobus: Chelbis Abdæi, mensibus decem: Abbarus pontifex, mensibus tribus: Myttonus & Gerastus Abdilimi, iudices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis. Eo quoq; moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum quinquagintaquatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cepit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyrijs, cum literis nostris. manifestum uero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate. Et his quidem qui non ualde contendunt, sufficere iudico quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno tempore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiā æmulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. multi tamen de eo retulere: quorum insignior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaq; in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuq;: & quod præciperet, ut non transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua seculenta semetipsum abstinere, & ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atq; dicebat, Iudæorum & Thracum opiniones imitatus ac transferens in seipsum. Dicitur enim uere, quod ille uir multas Iudæorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: & multi iam mores ad quasdam transierunt, & æmulatione digni à nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohibet Tyriorum leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiā iusiurandum, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudæos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neq; Herodotus Alicarnassensis nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit. Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij & Aethiopes

Ex Phœnicum
cum historia

Ex scriptoribus
Græcis.
Pythagoras

Hermippus

Theophrastus

Herodotus

- Aethiopes,uerenda ab initio circuncidunt.Phoenices uero,& Syri in Palæstina con-
- fitentur hoc ab Aegyptijs didicisse.Syri autem,qui circa Thermodoontem & Par-
- thenium fluuium commorantur, & his uicini Macrones, à Colchis dicuntur no-
- per didicisse. Hi namq; sunt inter homines soli,qui circunciduntur: & isti sicut Ae-
- gyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum;
- utri ab alteris didicere.Dixit ergo Syros,qui in Palæstina sunt,circuncidi. omnium
- autem qui habitant Palæstinam, soli Iudæi circunciduntur.hoc igitur sciens, de ipsis
- dixit. Quin & Choerilus,antiquus poeta,meminit de gente nostra, dicēs quod mi-
- litauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarū rege contra Græcos:& enumerans
- uniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens.

Huius miranda specie gens castra secuta,
Phoenissam ignoto linguam mittebat ab ore.
Sedes huic Solymi montes, stagnum prope uastum.
Tonfa caput circum, squalenti uertice equini
Exuuias capitis duratas igne gerebat.

- Palàm ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. Hoc em̃ inter omnes stagnū in Syria latius atq; maius est. Et Choerilus quidem ita nostri meminit, Quod autem non solum sciebant Iudæos, sed etiam in quotquot inciderent admirabantur, nō ē uulgo Græci, sed ob sapientiā celebres, ostendere facile est. Clearnchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudæo ita referre:& ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita con-
- scriptum est. Sed alia quidem longū est dicere. Quæ uero habere potuerant illius
 - admirationem quandā atq; philosophiam, ea duco operæ precium, referre. Et Hy-
 - perochides: uehementer, inquit, audire desideramus uniuersi. Igitur secundum præ-
 - cepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur do-
 - ctoribus præceptorū. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur
 - Iudæus erat, ē Cœlesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, uocan-
 - turq; (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autē Iudæi nomen acci-
 - pientes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen uero eorum ciui-
 - tatis ualde difficile est: uocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo mul-
 - tos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat
 - non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degētibus apud Asiam, quum
 - diuinus homo uenisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum alijs schola-
 - sticis eorum sapientiam tentans, cūmq; multi eruditorum congregarentur, trade-
 - bat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearnchum, &
 - super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudæi uiri in cibus & castitatem nar-
 - rat. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio
 - plus quàm decet inferere. Clearnchus igitur facta digressionē, cū aliud propositum
 - haberet, nostri generis ita meminit. Hecataeus autē Abderita, uir philosophus simul
 - & circa actiones industrius, cū Alexandro rege nutritus, & cū Ptolemæo Lagi cō-
 - moratus, nō obiter, sed integrū de ipsis Iudæis cōscripsit librū. Ex quo uolo breuiter
 - quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam.
 - Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus conflixit cū Demetrio, quod
 - utiq; contigit

Hecataeus

Abderita

utiq; contigit undecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade uero septima & decima atq; centesima, sicuti refert Castor. adijciens enim hanc Olympiadem, dicit. Sub hac Ptolemæus Lagi uicit in Gaza prælio Demetriū Antigoni, qui uocabatur Poliorcetes. Alexandrum uero profitentur uniuerſi centesima & quarta decima Olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est, quia & secundū illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrū. Dicit igitur Hecatæus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorū quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptū, & rebus cōmunicare uoluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudæorum: homo ætate quidē quasi sexaginta & sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & uniuerſa in cōmuni gubernant, circa mille & quingētos existere. Rursus aut prædicti uiri faciēs mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscū, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palā facit Hecatæus, quales circa leges existimuse & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc: Et male sæpius à finitimis audientes, & omnes contumelias passi à Persicis regibus & satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipue omnibus respōdere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, & uolente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisq; militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciā, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multā satrapæ exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt. Adijcit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorum traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem uir, & magnitudinem prouinciæ quam incolimus, pulchritudinēq; narrauit. Penē decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum uberrimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximam olim inhabitamus, & uirorum multitudine copiosā, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudæorum & aliæ quidem multæ munitiones per prouinciā, atque uici. una uero ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolaris sed collectis, unumquodq; latus uiginti cubitorū latitudinē habens, altitudinem uero decem. & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrū, utraq; aurea, duorū talentorū pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus

& diebus. Simulacrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquā est, nec ulla plantatio. nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, & omnino uinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudæo in expeditione constituto: cuius uerba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, unā secutus est quidam cum alijs equestrium Iudæorum nos deducendum, nomine Mosollamus, uir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter, & quodam uate augurium captante, & petente ut cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente uero ei uate auem quam intuebatur, atq; dicente: quod si quidem expediret eis ut manerent omnes, staret auis: si uero surgens antè euolaret, procederem: si uero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumq; trahens, sagittam emisit: & auem percussam interemit. Indignantibus uero uate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infauitissimā auē sumētes in manus? hæc enim suā salutē nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatē potuit indicare: Si em̄ præscire futura ualuisset, in hūc locū nequaquā uenisset, metuēs ne sagitta à Mosollamo Iudæo periret. Sed Hecatæi testimonia iā quiescāt. facile nanq; est, uolentib; ipsum librū legere, & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchides

chides

introducere, licet homo minime malus, ut ei uisum est, nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum uenit in Syriam à Macedonia uiro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum posset uelocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui uocantur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uocare Hierosolymam prouinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neq; terræ culturam contingere, neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingrediente uero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, prouincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex uero manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autem causas, præter illos, alios quoq; docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidem, custodiā legum pietatemq; diuinam præponere concupiscant. Quod uero non ignorantes quidam conscriptorū gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omiserunt, hoc iudicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiā, ipso tempore quo Hecatæus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecatæus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquā nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset: In tantum uoluntates

uoluntates hominum differebant. Alter namq; dignos existimant de quibus diligenter memoriae proderet: alterum uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Aegyptiorum & Chaldæorum atq; Phœnicum historiae, & super illas Græcorum pariter conscriptiones. nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaseas, & Aripheus, & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namq; prædictorum uirorum, ueritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum: communiter tamē de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanē Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes hæc cōtra semetipsos locuti sunt talia. Quod uero multis alijs hoc euenit, ppter quorūdā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum foedare nobilitatem, & conuersationi detrahare tentauere: Theopompus quidem Atheniensis, Lacedæmoniorum uero Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multa uero etiam Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter inuidiam atq; maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes. & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui non sanum noscuntur habere iudicium, sani uero auditores eorum malignitatem condemnabunt. Blasphemiarum igitur in nos sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq; aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi: nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: multasq; causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potētes effecti sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde sacrorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantū præstantiore nostra pietate q̃ solēnitates illorū, quantū dei natura animalibus irrationalib. sine dubitatione præstat. Communis namq; apud illos ritus est, eiusmodi bruta arbitrari deos: singillatim autem alij alia colunt, Vani ac fatui omnino homines, & ab initio uti his malis opinionibus consueti: & propterea nequaquam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostram zelari cōuersationem, inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatē quidam perducti sunt, ut non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa cōscribere passione cæcitatis ignorauere. In uno tamen & maximo uiro uerbum meū cōprobabo, quo usus sum ante paululū nostræ antiquitatis teste. Manethon itaq; qui Aegyptiacā historiā ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prædicens nostros progenitores cū multis milibus in Aegyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori

Contra Manethonem
Aegyptium

tempore amittentes eam,provinciam quę nunc Iudæa uocatur,obtinuissent:& ædificantes Hierosolymam,construxissent templum.Et hætenus conscriptiones secutus est antiquorum . Deinde usurpans sibi licentiam , professusq; se scribere ea quę in fabulis uulgaribus feruntur , incredibilia uerba de Iudæis inseruit , uolens permiscere nobis plebem Aegyptiorum leproforum , aliorumque languentium, quod , sicut ait , abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt . Amenophin enim regem adiecit,quod est falsum nomē . Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit . Hinc itaq; quasdam annectit fabulas,penē oblitus, qđ egressum pastorum ad Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat . Themusis enim erat rex,quando egressi sunt.Et ab hoc tempore,regum qui postea fuere,anni sunt trecenti nonagintatres,usq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermazum : quorum Sethonem quidem Aegyptū , Hermazū uero Danaum denominatum dicit:quem expellens,inquit,Sethon,regnauit annis quinquaginta & nouem : & post hunc senior ē filijs Rhampses annis sexaginta sex . Ante tot igitur annos egressos ex Aegypto patres nostros confessus,deinde Amenophin adiiciens regem,hunc ait & deorum fuisse contemplatorem,sicut Orum quendam priorum regum:& impleisse desiderium eius sacerdotem Amenophin natum ex patre Papiro : qui uidebatur quasi diuina participare natura,secundum sapientiam præscientiamq; futurorū . Et dixisse regi hunc cognominem , quod posset uidere deos , si provinciā à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare cōtenderet . In quo lætatū regem,omnes dicit corpore debiles ex Aegypto cōgregasse, & fecisse multitudinē numero LXXXM . Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum . Fuisse autem quosdam inter eos etiam eruditorum sacerdotum lepra perfosos ait . Amenophin uero illum sapientem diuinumq; uirum refert timuisse & erga semetipsum & erga regem deorum indignationē, qui aperte suaferat eis uim fieri:& dixisse,quoniam auxiliarentur quidā maculatis hominibus, & Aegyptum obtinerent tredecim annis . Et hæc eum non quidem præsumpsisse regi dicere,sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum,ac sibi mortem consciuisse.& propterea regem in anxietatem maximā peruenisse . Deinde ad uerbum hæc refert . Itaq; rogatus rex,ut ad requiem & tutamē eorum secerneret ciuitatē, desertam urbem , quę fuerat pastorum , nomine Auarim, præbuit eis . Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam, Typhonis . Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandum optimum, ducem sibi quendam Heliopolitanorum Pontificum Osarsiphum constituere , & huic se obedire in omnibus iurauerunt . at ille primum quidem eis legem posuit,ut neq; deos adorarent,neq; ab animalibus, quę præcipue sacra apud Aegyptios erant, se penitus abstinerent: nulliq; copularentur nisi cum quibus foedus habere uidebantur . Hæc autem sentiens, & alia plura,maxime Aegyptiorū consuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis : & ad bella præparari contra Amenophin regem . Ipse uero assumens secū etiam alios sacerdotes , & maculatorum quosdam , misit legatos ad pastores : qui uidebantur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem , causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonoriati significans , & poscens ut pariter contra Aegyptum castrametarentur . promisitq; eos fore uenturos : primum quidem in Auarim progenitorum suorum provinciam,& necessaria populis abundantius

abundantius exhibenda: pugnatos autem opportuno tempore, & prouinciam facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati, omnes alacriter usq; ad ducenta milia uirorum pariter sunt egressi: & non post multum ad Auarim usq; uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex, dum illorum audisset inuasionem, non mediocriter percussus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem, facto consilio cum principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipue à sacerdotibus honorabantur, antè præmisit: & sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute celarent. Filium uero Sethonē, qui etiam Rameffes à Rampse patris nomine uocabatur, cū quinq; esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiēs cum alijs Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uiris occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum contra deum pugnare, retrorsum reuersus uenit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra, mox in Aethiopiam cum uniuersis nauibus & multitudine uenit Aegyptiorum. Per gratiam namq; erat ei subiectus Aethiopum rex: propter quod suscipiens etiam populum uniuersum, præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ prouincia ministrabat, & ciuitates ac uicos, qui ad fatale illud XIII annorum exilium sufficerent. Et in Aethiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ uero descendentes cum uiris pollutis Aegyptiorum, sic pessime hominibus usi sunt, ut eorum uictoria esset pessima his, qui tunc eorum impietates inspiciebant. non solum etenim ciuitates & uicos concremauere, sacrilegia facientes, & deorum idola deuastantes, sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerpserunt, peremptores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque, quod politiam & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Heliopolites, nomine Osarsiphus, uocatus ex nomine Osireos Heliopolitani dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & uocatus est Moses. Quæ igitur Aegyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex Aethiopia digressus est cum magna uirtute: simul & filius eius Rampses, & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atq; pollutos, uicerunt eos: & multis cæsis persecuti sunt eos usq; ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero animalia loquitur deliramenta, atq; mentitur, aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, quod postea referendum est. Is enim concessit nobis, atq; professus est, quod ab initio non fuerint Aegyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Aegyptum obtinuissent, & ex ea rursus egressi sint nostri progenitores. quod uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaq; causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amenophis concupiuit uidere deos. quos putas? siquidē qui apud eos solēnes erāt, Bouem, & Hircū, & Crocodilos, & Cynocephalos, uidebat. coelestes autē in quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utiq; & prior rex alter hos uiderat? Ab illo ergo audiēs, quales essent, & quemadmodum eos uidisset, noua nequaquam egebat arte. sed forte sapiēs erat ille uates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibiliū concupiscentiam non præsciuit? non enim euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere

potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent: Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum uitia. Deinde, tam multa milia leprosorū & male habentium, unā penē hora quomodo fuit possibile congregari: aut quomodo rex non obediuit uati: Ille namq; præcepit debiles Aegyptios exilio deportari, Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigens, & nō purgare prouinciam uolens. Ait autem quod uates semetipsum peremit, præuidens deorum iram, & quæ erant in Aegypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit: quomodo non repente regi cōtradixit uolenti uidere deos: aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates: aut quid nam grauius imminebat, quod morte præueniret: Quod uero inter omnia stultius est, uideamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Aegyptū purgare debuerat, neq; tunc de prouincia pepulit: sed rogantibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati, principem, inquit, delegerunt ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neq; deos adoraret, neq; ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atq; cōsumerēt, nulliq; penitus miscerent, nisi cū quibus cōiurati esse uidebant: & iureiurādo multitudine obligata, quatenus in eis legibus perdurarēt, Auarim ciuitatē munitam contra regē dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autē, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis uolentiū exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Aegyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Aethiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas uero inuasiōe facta, & ciuitates depopulatos, & templa concremasset, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisset. Qui uero politiam & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaspheus, uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodecimo uero anno Amenophin, postquā regno pulsus est, ex Aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atq; pollutos, habita conflixiōe, uicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine uerisimilitudine se mentiri. Leprosi namque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascerentur regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem uatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & prouinciā percepere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, scorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreuere, non tamen contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaq; nos Manethoni gratias agere: quoniā huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atq; iurisiurandi uinculū illorū multitudine conuenisse. Illud autē quomodo nō irrationabile est: Domesticoꝝ quidem & amicoꝝ nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent.

quam

quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus plurimum differebant. At illi cōfestim, ut ait, uocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Ægyptum occupaturi essent: quasi ipsi nō admōdum eius regionis gnari essent, ex qua per uim pulsi fuerant. qui si tum miseram aut egenam uitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. cum aut urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorē Ægypto colerēt, quid tandem erat, cur ob ueteres hostes, eosq; corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirēt: neq; enim futuram regis fugam præsciebant. nā, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebantur: mutationem uero propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atq; hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent, facturosq; se iurassent ipsi Ægyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prælio uicit: fusosq; ac fugatos Syriam usq; persecutus est. adeo scilicet Ægyptus est omnibus undecūq; inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea iure belli potiebantur, cum scirent Amenuphin uiuere, neq; aditus ab Æthiopia communiuerant, multas ad hoc commoditates habentes, neq; alioqui copias contraxerant. Ille uero usq; Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet ea uel quieto exercitu transire expeditū est. Igitur autore Manethone neq; ex Ægypto genus nostrū oriūdum est, neq; illinc aliqui admixti sunt. Leprosorum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse ueri simile est, multos in prælijs, plurimos uero postremo & in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hūc uirum mirandum Ægyptij & diuinū existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi uindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse unum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, DXVII annis prior fuisse, & patres nostros ex Ægypto in regionē quam nunc tenemus eduxisse. Quod uero eiusmodi calamitatis corpus expers habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim & oppidis & uicis interdixit, ut seorsim in laceo uestitu agant: & eum qui eos attigisset, aut sub idem tectum successisset, pro impuro habet. Quin etiā si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mundationes per fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum, abrasiones: multisq; & uarijs sacrificijs peractis, tum demum sanctam urbem adeundā. Atqui contrā par erat eum qui talem calamitatē expertus esset prouidentiam aliquā ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad factorū curam admisit. Sed etiam si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuauit. Quomodo igitur uerisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnoq; tulisse leges? Quin & nomen ualde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) uocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen significat ex aqua seruatum Moysen. nam aquam Ægyptij Moy uocant. Satis igitur declaratum existimo, q; Manethon quatenus ueterum scripta sequitur, non multum à ueritate aberrat. Vbi uero ad uulgares fabulas se uertit, aut absurde eas cōfingit, aut in odium gentis loquētibus credit. Post hūc inquirere libet in Chæremonem. Hic enim Ægyptiacā se scribere historiam

*Hæc omnia se
re usq; ad finem
libri nūc
primū ē Græ
co adiecta
sunt*

professus, addens idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium eius
 Rhameffen, ait. Isidem in somnis Amenophi apparuisse, incusantem quod tem-
 plum suum per bellum dirutū esset. Phritiphauten uero sacrum scribam dixisse, si à
 pollutis hominibus Aegyptum repurget, liberandum eum à nocturnis terroribus:
 atq; ita delectu uitiosorum morbidorumq; habito, ccl. milia è finibus eiecta. Du-
 ces uero eorum fuisse scribas Mosen & Iosephum, quem etiā sacrum scribā fuisse:
 Aegyptia uero eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Petesepi. Hos Pelusium
 uenisse, ibiq; offendisse ccclxxx. milia, ab Amenophi relictā, quæ is in Aegyptum
 transferre noluerat: cum his icto foedere contra Aegyptum expeditionem ha-
 bitam. Amenophin aut non expectato impetu eorum, in Aethiopiam fugisse, re-
 licta uxore grauida: quam dilitescentem in quibusdam speluncis enixam puerum
 nomine Messenen. eum posteaquam ad uirilem ætatem peruenisset, expulisse Iu-
 daeos in Syriam numero circiter cc. milia, & patrem Amenophin ex Aethiopia re-
 cepisse. Et hæc quidem Chæremōn. Reor autem ex his ipsis quæ dicta sunt am-
 borum uanitatem apparere. Si quid enim ueritatis subesset, impossibile erat in tan-
 tum eos discrepare, at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scri-
 bunt, sed quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatē uidendi deos, ait
 initium fuisse pollutos erigendi. Chæremōn autem suum de Iside somnium finxit.
 & ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationē: hic uero Phritiphauten.
 iam multitudinis numerus sanè belle congruit, illo lxxx milia referente, hoc ccl.
 Præterea Manethon primū in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auariam ha-
 bitādam traductos, ac reliqua Aegypto bello uexata, tum demum acciuisse dicit à
 Hierosolymitis auxilia: Chæremōn, Aegypto decedentes circa Pelusium inuenisse
 ccclxxx milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Aegyptum
 inuasisse: Amenophinq; in Aethiopiam fugisse. Quod uero egregium est, ne illud
 quidem quinam & unde erāt tam numerosus exercitus dixit, Aegyptij ne an exter-
 ni: neq; causam indicauit, ob quam eos rex in Aegyptum inducere noluit: qui de le-
 prosis & Iside somnium confinxit. Mosi uero & Iosephum, quasi eodem tempore
 simul expulsū Chæremōn adiunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysem
 defunctū, quarum sunt anni ferè clxx. Quin & Rhameffes Amenophis filius,
 secundum Manethonem quidem adolescēs bellum administrat cum patre, & cum
 eodem exulat fuga elapsus in Aethiopiam. Hic autē fingit eum post patris abitum
 in spelunca quadam natum, & postea prælio uictorem, & Iudæos in Syriam ex-
 pellentem numero circiter cc milia. ò facilitatem. neq; enim prius quinam erant
 illa ccclxxx milia dixit, neq; quomodo cccxxx milia perierint: in acie ne
 ceciderint, an ad Rhameffen transfugerint. quod uero maxime mirū est, ne cogno-
 scere quidē ex eo licet, quosnā uocet Iudæos, uel utris eorū det hāc appellationem:
 illis ne ccl milibus leproforum, an his ccclxxx milibus, quæ circa Pelusium
 erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à semetipsis redarguti sunt. seren-
 dum enim erat utcunq; si ab alijs coarguti fuissent. His addam Lysimachum, idem
 quidem habentem cum prædictis argumentū mendaci, uerum enormitate figmen-
 ti illos uincētē. unde apparet eum magno odio confinxisse. dicit enim, Quā tem-
 pestate Bocchoris in Aegypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra,
 scabie & alijs quibusdā morbis infecti, ad templa confugisse, ut mendicato aleren-
 tur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in Aegypto accidisse.
 Bocchorim

Bocchorim uero Aegyptiorum regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate, misisse. responsum uero à deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impijs, eiectionis eis è templis in loca deserta. Cæterum scabiosos ac leprosos mergendos, tanquam sole horum uitam ægre ferente: & templa expianda: atq; ita fore ut terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accersitisq; sacerdotibus ac sacrificis, iussisse collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertum: leprosos uero ac impetiginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus derjci. quibus submersis, reliquos congregatos & in loca deserta expositos esse, ut perirent. eos habito concilio consultasse de seipsis: & nocte superueniente, accensis ignibus ac lucernis custodias agitasse: sequentiq; nocte ieiunatum, ut numen propicium eos seruaret. Insequenti uero luce à Mose quodam consilium datum, irent conferti una uia, usq; dum ad loca culta perueniretur. tum præcepisse eum, ne cui hominum in posterum beneuoli essent, utq; consilium malum potius q̃ bonum darent: deorumq; templa & altaria quotquot inuenirēt euerterent. quibus comprobatis ac destinatis, multitudinem iter fecisse per desertum, ac post multa incommoda tandem ad loca culta peruentum. tum uero & hominibus iniuriose tractatis, & fanis cōpilatis ac incensis, uenisse in eam quæ nunc Iudæa dicitur: cōditaq; ciuitate hic habitare, urbem uero *ιερόσυλα* ex re nominatam. Aliquanto autē post iam auctos uiribus mutasse nomen uitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipsos Hierosolymos uocasse. Hic non eundem quem illi inuenit regem, sed recentius nomen confinxit: & omisso somnio ac propheta Aegyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis & leprosis respōsum relaturus. ait em̃ ad tēpla collectā multitudinē Iudæorū, incertum leprosis ne nomen imponēs, an quod solos Iudæos morbus occuparit. dicit em̃, populus Iudæorū. Qualis, aduena, an indigena? Cur igitur eos cum sint Aegyptij, Iudæos uocas? Quod si hospites sunt, cur undenam sint nō dicis? Quo modo autem cum rex tā multos ex his mari merisset, reliquos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit: aut quomodo pertransierunt desertum, & occupauerūt regionem quam nunc tenemus, & condiderunt urbem, & extruxerūt templum apud omnes celebre: oportebat autem de legislatore non solum nomē dicere, sed & genus, quifnam, & ex quibus ortus. quamobrē uero tales eis inter eundem aggressus sit terre leges, de dñs, etiā erga homines iniustas. Siue enim Aegyptij erant genere, nō tam facile patrios mores mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebāt leges longa consuetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nunq̃ se illis fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum interne ciuium aduersus uniuerfos mortales susceperūt, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste nanq; etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatū. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum: ipsi uero qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiā uocabulo credidere. Hic autē generosus uir præ nimia detractionis impotentia nō intellexit, Hierosolyma nō idem uoce Iudaica quod Græca significare. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum: Sed quoniā congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciens principium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI HEBRAEI SA

CERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDAICA

contra Apionem Grammaticum Alexandrinum

Liber secundus

Riori quidem uolumine, charissime mihi Epaphrodite, de antiquitate nostra monstraui, Phoenicum & Chaldaeorū, Aegyptiorumq; literis satisfaciens ueritati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, & meam è diuerso disputationem aduersus Manethonem, & Chæremone[m], & alios quosdam exhibui. Nunc autē inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua conscripsere. Impulsus enim sum contra Apionem respondere grammaticum, si tamen assumi hoc oportet officium. Horum

igitur, quæ ab eo conscripta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorum, alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantummodo detractionem habentia, & multam (ut ita dixerim) ineruditi probationem, tanquam ab homine cōposita, & moribus prauo, & totius uitæ suæ temporibus importuno. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quàm illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent, præconijs uero mordentur, necessarium duxi ne hūc quidem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam in iudicio criminatur. etenim hoc quoq; plerisq; mortalium insitum uideo, ut gaudeant quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffito audit. Et quidem nec orationem eius legere facile est, neq; aperte cognoscere quid dicere uelit: sed uelut in multa turmultuatione ac mendaciorum perplexitate nunc similia supra pensitatis de maiorum nostrorum ex Aegypto migratione affert: nunc incolas Alexandriae Iudæos calumniatur: insuperq; de sacris templi nostri ceremonijs atq; alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Aegyptios genere fuisse neq; ob labem corporum aut similem aliam calamitatem inde pulsos, non mediocriter solum, sed penè ultra modum, superius à me declaratum existimo: cæterum quæ his adiungit Apion, compendio memorabo. dicit enim in III rerum Aegyptiacarum hæc. Moses, ut accepi à grandioribus natu Aegyptijs, Heliopolitanus erat, qui patrijs institutus moribus, subdiuales preces ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia cōuertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro orbis uero statuit columnas, sub quibus ceu peluis forma exprimebatur: umbra uero in eam incidens, utpote per sudum, eundem semper cum sole cursum circumuolebat. Atq; huiusmodi est, admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium uero eius non tam nostris uerbis euidenter coarguitur, quàm Moseos operibus: neq; enim cum primum tabernaculum deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: atq; is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Accepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanū: scilicet ipse iunior, sed his fidem habens, qui per ætatē illum familiariter nouerāt. Et de Homero quidem poeta, quamuis grammaticus, non posset quænam eius sit patria certò affirmare, neque de Pythagora tantum non heri nudiusūc tertius nato: de Mose

uero tam

Hic quoq; integrum foliū
decrat

uero tam multis annis illos præcedēte tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Moſen ait eduxiſſe leproſos & cæcos & claudos, belle concinit iuxta grammaticum hunc diligentiffimū. Manetho enim regnante Tethmoſi Iudæos dicit ex Aegypto diſceſſiſſe, annis CC CX C III antequam Danaus apud Argos exularet. Lyſimachus autē tempore Bocchoris regis, hoc eſt ante annos M D C C: Molon uero & alij quidam, ut cuiq; uiſum eſt. At uero Apion cæteris fide dignior, exacte illum exitum definiuit VII Olympiade, & huius anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginē condiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumentum id ueritatis ſe habiturum euidentiffimum: nec animaduertit à ſemetipſo adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendū eſt, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine condita annis pluſquā CL. de quo ſuperius ex Phœnicum commentarijs probaui, quod Solomoni templi Hieroſolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam contulerit. Solomon uero ædificauit templum poſt Iudæorū diſceſſum ex Aegypto annis DC XII. Porro numerum pulſorum eundem quem Lyſimachus commentus (ait enim C & X eorum fuiſſe milia) miram quandam & credibilem reddit cauſam, cur ſabbatum nominatū ſit. Exacto enim (inquit) ſex dierum itinere, inguinum ulceribus affecti ſunt: & hac de cauſa ſeptima die quieuerunt, incolumes conſtituti in regione quæ nunc Iudæa uocatur. & appellauerunt eam diem ſabbatum, ſeruata Aegyptiorum uoce. nam inguinis morbum Aegyptij uocant ſabbatoſim. An non igitur uel deridenda hæc nugacitas, uel contra odio habenda talis in ſcribendo impudentia? Apparet enim q̄ omnes inguinibus laborauerint, hominum milia C & X. atqui ſi erant cæci & claudi & morbidi, quales fuiſſe Apion ait, ne unius quidē iter diei progredi potuiſſent: ſin autem poterant per magnam ſolitudinem proficiſci, prætereaq; ſibi obſiſtentes uincere populariter repugnando, nequaquā uniuerſi poſt ſextam diem inguinum morbo correpti fuiſſent. Neq; enim naturaliter tale quidpiam euenire iter agētib; necceſſe eſt, ſed plurimorum milium exercitus definita ſemper itinera peragūt: neq; temere ita accidiſſe ueri ſimile uidetur. eſt enim omnino abſurdum. At uero mirificus hic Apion ſex quidem diebus eos perueniſſe in Iudæam prædixit: rurfus autem Moſen cōſcenſo monte, qui Aegyptū inter & Arabiam ſitus eſt nomine Sinæus XL diebus delituiſſe dicit, indeq; deſcēdentē Iudæis leges dediſſe. Atqui quomodo poſſibile eſt, eoſdem & XL dies in deſerto ac in aquoſo loco manere, & quod in medio ſpaciū eſt, id totum ſex diebus pertrāſire? Sabbati uero appellationis grammatica ratio, quam adfert, multam impudentiam præ ſe fert, uel certe magnam imperitiā. Nam hæ uoces, Sabbo & ſabbatū, inter ſe maxime differunt. Sabbatum enim ſecundum Iudæos quies eſt ab omni opere. Sabbo uero, ut ille affirmat, Aegyptijs inguinum morbum ſignificat. Tales quædam de Moſe & Iudæorum ex Aegypto profectione Aegyptius Apion nouitates finxit, præter aliorum commentus autoritatem. Et quid mirum ſi de noſtris mentitur patribus? quādoquidem de ſeipſo contra mentitus eſt: & natus in Oaſi Aegypti, primās iſte Aegyptiorum exſtimatus, ueram quidem patriam & genus ſuum abiurauit: Alexandrinum autem ſe mentitus, confirmat ſui generis prauitatem. Merito igitur quos odit & conuictijs infectatur, eos Aegyptios appellat. niſi enim peſſimos eſſe exiſtimaret Aegyptios, ſemet ex eorum genere haud eximeret: quādoquidem qui ſe de celebritate patriæ iactant

iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coarguunt uero eos, qui præter ius in eandem sese ingerere conantur. Erga nos autem alterutro modo affecti sunt Aegyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos se simulant, aut participes nos infamiae suae cooptant. At præclarus iste Apion uidetur contumeliosam nostrum insectationem, quasi mercedem uoluisset reddere Alexandrinis, pro data sibi ciuitate: sciensque eorum cum cohabitatoribus Alexandriae Iudæis simultatem, proposuit quidem illis conuiciū facere, unā tamen comprehendit reliquos quoque uniuersos, utrobique impudenter mentiens. Videamus igitur, quænam sint illa grauiā & non ferenda, de quibus habitatores Alexandriae Iudæos accusat. Venientes, inquit, è Syria, sedes fixerunt ad importuosum mare, undarum uicini assultibus. Ergo si locus opprobriū habet, non quidem patriæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriae conuiciatur. Illius enim & maritima ora pars est, ut omnes confirmāt ad inhabitandū optima: quam si Iudæi per uim occupauerunt, ita ut ne post quidem eijcerentur, fortitudinis eorum argumentum est. Verum Alexander eis locum ad incolendum dedit, & parem cum ipsis à Macedonibus honorem consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fuerit Apion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa regiam sedes posuissent, & hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si legit epistolas Alexandri regis Ptolemæique Lagi ac successorum illius Aegypti regum, & columnam stantem Alexandriae ac iura continentem, quæ Cæsar magnus Iudæis concessit: hæc inquam si sciens, contraria scribere ausus est, malus erat: sin aut nihil horū nouit, indoctus. Illud quoque quod se mirari dicit, quod cum Iudæi essent Alexandrini uocati sunt, similis inscientiæ est. Omnes etenim, qui ad coloniam aliquā deuocantur, & si plurimum ab alterutris genere differant, à cōditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorū enim ipsorum hi, qui Antiochiam inhabitant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur, & alia Ionia cum ciuibus ex inde natis eandē appellationem habent, hæc præbentibus eis regni successoribus. Romanorum uero clementia, cunctis nō paruulum donum appellationis suæ concessit, non solum uiris singulis, sed etiam maximis gentibus in cōmuni. Hispani denique antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani uocantur. Si uero hunc modū aufert communis ciuitatis Apion, desinat semetipsum Alexandrinum dicere. Natus enim in intima Aegypto, quomodo erit Alexandrinus, iure ciuilitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis Aegyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non ualens, calumniari conatur eos qui hæc iustissime perceperunt. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studiose ædificabat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtute, ac fide dignos inueniens, hoc præconium nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecataeus, quia propter mansuetudinem, atque fidem, quam ei præbuere Iudæi, Samariam regionem adiecit, ut eam sine tributis haberent. Similiter quoque sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit, arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda: & in Cyrene credens se tutissime regnaturum, & in alijs Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non

Gentem Iudæi-
cam à multis
regibus hono-
ratam fuisse

Hecataeus
Ptolemæus
Lagus

Ptolemæus
Philadelphus

us, non solum si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed & pecu-
 nias eis sapius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras
 leges, & sacrarum scripturarū uolumina concupiuit: misitq; rogans destinari uiros
 qui ei interpretarentur legem: & ut hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc
 commisit non quibuscunq; uiris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Ari-
 steum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij uero habe-
 bant custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfexit. Non enim leges, & pa-
 trum nostrorum Philosophiā discere concupisceret, si his utentes despiceret, & non
 potius ualde miraretur. Apion autem penè omnes in ordine successores eius Mace-
 donum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Ter-
 tius nanq; Ptolemæus, qui uocatur Euergetes, fortiter obtinēs Syriam uniuersam,
 non dijs Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas immolauit: sed ueniens ad
 Hierosolymam, multas hostias sicut nostri moris est, deo gratificauit, dignissimaq;
 dicauit ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & eius uxor Cleopa-
 tra, omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dosi-
 theus Iudæi: quorum nominibus derogat Apion, cum debuisset opera eorum po-
 tius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexādriam cuius ciuis uideri uult.
 Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarē regno, & periculum pessimæ perditio-
 nis instaret, istorum labore ciuitas intestinis prælijs est erepta. Sed postea, inquit,
 Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præfens Ro-
 manorum legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; iuste factum est. Ptolemæus enim
 qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egres-
 sus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse re-
 gnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro
 Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate de-
 seruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus
 cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudæos
 in ciuitate positos cum filijs & uxoribus capiens, nudos atq; uinctos elephātis sub-
 iecisset, ut ab eis cōculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in con-
 trarium quæ preparauerat, euenere. Elephantī enim relinquentes sibi appositos Iu-
 dæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Pto-
 lemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis no-
 ceret hominibus. Concubina uero sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij
 uero Hirenen denominant: supplicāte ne tantam impietatem perageret, & concess-
 sit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, pœnitentiam egit. Vnde recte hanc diem
 Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutem promeruere, celebrare
 noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiā propter bellum aduersus Phy-
 sconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem
 etiam ultimæ Cleopatrarē reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis improp-
 rans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui ni-
 hil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel
 circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos om-
 nes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Arsinoen occidit in tem-
 plo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs: paternosq; deos, & se-
 pulchra progenitorum depopulata est. Percipiēnsque regnum à primo Cæsare,
 eius filio

Ptolemæus
Euergetes

Ptolemæus
Philometor

Ptolemæus
Physcon

De Cleopatra

eius filio & successori, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrupens amatorijs rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliando, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatū & se sequi coegit? Nouissime uero Alexādria à Cæsare capta, ad hoc usq; perducta est, ut saltem hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putāsne gloriandum nobis non esse, si quem admodum dicit Apion, famis tempore Iudæis triticum nō est mensa? Sed illa quidem pœnam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxilij, atq; fidei quam circa eum contra Aegyptios gessimus: necnon & senatu eiusq; consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumēta cunctis in Alexandria comorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorū, non accusatio Iudæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria comorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilo magis ab eis, quàm ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim à regibus datam conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiz, nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdē deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptij, inter alterutros prælio magno & sine foedere de religione contenditis? An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios, & neq; communiter homines, quoniam bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutriendas: cum genus utiq; nostrorum unum atq; idem esse uideatur. Si autem in uobis Aegyptijs tantæ differētiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si legibus à principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inueniet Apionis similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neq; prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorū, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso namq; factū est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos uocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptijs neq; regum quisquam uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neq; nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaq; derogare nobis Apion dignatus est, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione

*Iudei imagi-
nes non ad-
mittunt*

sione Apionis indigentibus : cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamq; Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria iura transcendere sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atq; legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & uiolentia cōferuntur. Græcis itaq; & alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituere. Deniq; & patrum & uxorū filiorūq; figuras depingentes exultāt, quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij uero & seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideātur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neq; deo neq; hominibus utilem despiciēs, & quoniam totius animati, multo magis dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos, quibus nos & imperatores & populum Ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudæorū talia celebramus: uerum cum nullas alias hostias ex communi, neq; pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuū pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaq; communiter satisfactio posita sit aduersus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollonium Molonis: quoniā accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs nō colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias commponentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit ualde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacratio Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudæos, & eum colere, ac dignū facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dij. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namq; semper utimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatē, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neq; iustam fecit templi deprædationē, sed egestate pecuniarū ad hoc accessit, cum nō esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoq; testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecunijs indigentem Antiochum transgressum fœdera Iudæorum, & spoliasse templum auro argētoq; plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neq; enim extrinsecus alia ratione mentitus est. Nos itaq; asinis neq; honorem neq; potestatem aliquam damus, sicut Aegyptij crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur, &

*Contra Posi-
donium & A-
pollonium*

Yy à crocodilia

à crocodilis rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes uiros, onera sibi met imposita sustinentes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad componendū uerba fallacia, aut certe ex rebus inuitia sumens, hæc implere non ualuit, quando nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram uero fabulam, derogatione nostra plenā, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniā qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundū per templa transire, quā sacerdotibus scelestā uerba confingere. Isti uero magis studuere defendere sacrilegum regem, quā iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegiū eius tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mēiti sunt. Propheta uero aliorum factus est Apion, & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum, & hominem in eo iacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisq; uolatilium dapibus plenam, & quod obstupuisset his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente rege ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret prouinciā parandi uictus causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atq; deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia uisa attulisse lætitiā: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: & deductum ad quandam syluam, occidere quidem eum hominem, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius uisceribus, & iusiurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis percuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atq; rogasse, ut reuertus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscripsere. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine deo, quicquid iussit mendacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquādo apud nos peregrinari: ut aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: uel quomodo possibile est, ut ad has hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis milibus ad gustandum uiscera illa sufficerēt, sicut ait Apion: uel cur inuentum hominē quicumq; fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo

Aliud Apionis mendaciū

cum

eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit: dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere uero contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorū. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non uerbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui uidere constructionē templi nostri, qualis fuerit, & intrāgressibilem eius purificationis integritatē. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorē itaq; ingredi licentiā fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secundam uero porticum cūcti Iudæi ingrediebantur: eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, masculi Iudæorum mundi existentes atq; purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum uero soli princeps sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo, oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum. Deniq; ne uas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ oīa & in lege cōscripta sunt. Etenim nihil amplius neq; mysteriorū aliquorum ineffabiliū agitur, neq; intus ulla epulatio ministratur. Hæc em̄ quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemq; gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, & harum tribuum singulæ habeant hominū plusquam quinq; milia, sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis, alij succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus clauēs templi, & ad numerū omnia uasa percipiunt, nulla re quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namq; etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Apionem dicimus, nisi nihil horum examinantem, uerba incredula protulisse? Sed turpe est, historiæ ueram notitiam si proferre grammaticus nō possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Homini autem Græci comprehensionem finxit, & pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & peruios ingredientiē, ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atq; mendacium spōtaneum, ad eorum seductionem, qui noluerūt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrahēre tentauere. Rursusq; tanquam pijsimus deridet, adiiciens fabulæ inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Iudæi contra Idumæos haberēt longo quodam tempore, ex aliqua ciuitate Idumæorum qui in ea Apollinem colebat uenisse ad Iudæos, cuius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe traditurū se eis Apollinē deum Dorensium: uenturumq; illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinem Iudæorum. Zabidum uero fecisse quoddam machinamentum ligneum, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarum, & ita ambulasse, ut procul stantibus apparet, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse, & longe cōstitutos tenuisse silentium. Zabidū uero multa quiete ad templum uenisse, & aureū detraxisse asini caput (sic enim urbane conscribit) & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Apion grauat, & facit stultitia simul & mendacijs oneratum. Loca namq; quæ non

Aliud Apionis figmentū

sunt, conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ confinis est, posita iuxta Gazā, & nulla ciuitas huius Dora nūcupatur. In Phoenice uero iuxta montē Carmelū Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Apionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo q; nō habeamus cōmunes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum Apollinē, & cum stellis eū ambulare super terrā putauere? Lucernam enim prius nunquam uidere scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam uicos custodibus comperit, & hoc tempore belli. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quidem crāt cubitorum sexaginta, latitudine uero uiginti, omnes deauratæ, & penè auro puro confectæ. Hās claudebant non minus quàm uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimum nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est, utrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe sumens Apion, introduxit in templum, ut Antiochus inueniret, ut secundo Apioni aliquam mentiendi daret occasionem. Mentitur autem & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Iudæos fautores alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli fautores alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iure iurando congruere, si ab Aegyptijs utiq; patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autē plus locis quàm studijs sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia & æmulationes esse noscantur. E diuerso namq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorū quidam permansere, quidam uero perdurare nō ferentes, denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Apion (ut uidetur) audiuit: Ipse namq; id composuit. Magna ergo admiratione eximia Apionis prudentia, uel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neq; legibus iustis utamur, nec deum colamus ut conuenit, q; diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utiq; principalis ciuitas Romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; non seruire consueuerunt. Quis etenim horum magnanimitati ualeat obsistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion locutus est, quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namq; gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptij, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum prouinciā dñj, atq; saluentur migrātes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horū qui Asiam Europamq; tenuere: qui scilicet unam diem ex æuo totius seculi non habuere libertatem, neq; apud indigenas dominos, neq; apud externos. Nam quem admodum eis usi sint Persæ, non semel solummodo, sed frequenter uastates urbes, templa euertentes, putatos apud eos interficientes deos, impropere non studeo. Non enim conuenit stultitiam nos indocti Apionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo reges pietate celebres, inter quos Croesum, quam diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaq; multa: hic nemo calamitatem

tatem passis, sed potius inferentibus intulit impropria. Nouus autem accusator nostrorum Apion inuentus est, malorum suorum apud Aegyptū gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regē fuisse Aegypti, ut creditur, excacauit. Verū tamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ uero cunctis nota sunt, Apion modis omnibus ignorauit: quoniā Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidē seruiere, nihil differētes à famulis. Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis uiginti & centum, usq; ad Pompeium Magnum. Et dum uniuerſi reges sunt expugnati à Romanis, omniū soli propter fidem suam maiores nostri socij & amici fuere. Sed uiros mirabiles non præbuimus, uelut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonē, & Cleanthem, & alios huiusmodi. Deinde quod potius est mirandū, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriā, quia ciuem talem habere meruit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui alijs omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur, & uita uerboq; corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autē qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione cōscripta sunt, dignum erat forte sine satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia cōsuecta sacrificemus, & non uescamur carnibus suillis: Sed & circumcisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione, cōmunio nobis est cum alijs hominibus uniuerſis. Apion autē sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Aegyptiū. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti em̄ uouent sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Apion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominibus, ferocissimis autē bestijs impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriunt. Quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atq; deos colas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibimet ab initio à regibus esse præcepta, ut deos colant, & sapientiā diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neq; ullus alter Aegyptiorū cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Apion, quando pro Aegyptijs nostras detractiones componens, illos uidetur potius accusare: qui nō solum utuntur solennitatibus, quas in nobis culpatur iste: sed etiam alios circuncidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Apion, propter patriæ suæ leges poenas dedisse blasphemiae. Etenim necessario circunciso, circa genitalia uulneca ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapiētes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste uero suas quidem leges effugit, de nostris uero mentitus est. Hic itaq; terminus uitæ fuit Apionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molon, & Lysimachus, & alij quidam, tam per ignorantia q̄ per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus uerba protulere, nec iusta nec uera: dum illi quidem uelut mago atq; fallaci derogant,

leges autem malitiæ apud nos nulliusque uirtutis affirmant esse doctrices, uolo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad conuietum uniuersalemque humanitatē, insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactio nem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Apion, instituit, sed dispersim. Quippe qui aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquando uero formidinem nobis improperat: & è diuerso, rursus aliquando de audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguuntur, dum uniuersa contra quam ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquam peiores cum aliorum conferunt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neque quia non præcipue in legibus proprijs perduramus. Paulo ergo altius exorsus, uolo primum dicere, quod eis qui sine lege & ordine uiuunt, hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudine atque uirtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, ut non imitatores aliorum uideantur existere, sed ipsi potius alijs legitime uiuendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, uirtus legislatoris est meliora considerare: & his qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia rectæ sunt. Populi uero est, ut in omnibus quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem, quoslibet qui memorantur legislatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permansere, tantum moribus utentes, & non scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existens (hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum consultoremque, & instructionem totius legis uitæ constringens, eis suasit hanc libenter excipere, & firmissime indyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Aegyptum, & ad terram propriam remeantium, multa milia fumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: & in aquosam eos, & multum arenosam oportebat transire uiam, bellaque deuincere: & filios ac uxores, prædamque bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor ueratissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem

multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ uellet persuadere posset, in nullo horum uindicauit sibi potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi arrogat & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimam exhibere alijs æquitatem, ipse uirtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atq; consultorem se deum habere: & primitus sibi satisfaciens, quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiã apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam uitam credunt, delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit, nõ magus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronuntiant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoem & post eum legislatores alios. Namq; quidam eorum leges positas à Ioue dicebãt, alij uero eas in Apollinem & uaticinium Delphicũ referebant, siue pro ueritate hoc credentes, seu facile persuadendũ iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint, uel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspicere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particularum gentium atq; legum apud cunctos homines differentiæ sunt. Alij siquidem monarchis, alij uero populo potestatem reipub. commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens, ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi, diuinam reipub. declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atq; potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem: & quæcunq; contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse uoluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum uero eum esse monstrauit, & ingenitum, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaq; de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidẽ q; eruditi sint, illo utiq; sciendi præbente principia, nunc dicere præmitto: quod aut hæc optima & congrua dei naturæ atq; magnificentiæ sint, ualde testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes, populo superstitionum opinionibus iam præoccupato ueritatem dogmatis proferre timuere. Noster uero legislator opera præbens consona uerbis suis, non solum his qui cum eo erant satisfacit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legislationis ad utilitatis modũ semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturã dixit, sed huius partes alias esse perspexit atq; constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuam in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ namq; actiones & studia, uniuersi q; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexaminaum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius discipline & moralis institutionis modi, quorum unus quidẽ sermone doctor est, alter uero exercitatione morũ: quæcum ita sint, alij quidem legislatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij quidem &

Cretenſes moribus erudiebantur, non uerbis: Athenienſes uero, & penè omnes alijs Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant ſuis legibus: aſueſcere uero ad hæc operibus, minime ualuere. Noſter autē legiſlator hæc ambo multa diligētia coaptauit. Nā nec exercitationes morū omiſit nō traditas, neq; leges ſermone reliquit incomptas. Sed mox à primo inchoans cibo, & unicuiq; diætā conueniente, nihil neq; minimarum eſcarum ſub poteſtate uoluntatis utentiū dereliquit. Sed & de cibis quibus cōuenit abſtineri, & qui ſumendi ſunt, uel quæ diætā cōmunis eſſe uideatur, nec non & de operibus, labore ſimul & requie, terminū atq; regulam poſuit legem: qua tenus ueluti ſub patre atq; domino uiuentes, neq; uolentes quicq; neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus pœnam poſuit, ſed optimam & neceſſariam correptionem monſtrauit legem. Quapropter non ſemel audire, nec ſecundo uel ſæpius: ſed in unaquaq; ſeptimana, alia opera relinquentes, ad legis audicionem congregari præcepit uniuerſos, eamq; perfectē cōdiſcere, quod ſcilicet omnes legiſlatores reliquiſſe noſcuntur. Et in tantum plurimi hominū abſunt, ut ſecundum proprias leges uiuant, ut penè eas ignorent. Et cum peccauerint, tunc agnoſcunt ab alijs, quam legem probantur eſſe præuaricati. Sed etiam uiri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorance. Doctos nanq; ſibi faciunt aſſidere ad diſpenſationem rerum, & peritiā legum habentes. Noſtrorū uero quælibet ſi quis leges interroget, facilius q̄ nomen ſuum recitat. Vniuerſas quidē mox à primo ſenſu eas diſcentes, in animo uelut inſcriptas habemus. Et rarius quidē quilibet tranſgreditur: impoſſibile autem eſt ſupplicium deuotare peccantem. Hoc itaq; primum omnium mirabilem cōſonantiam nobis inſtituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo ſectam, uita uero ac moribus diſferre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum poteſt celebrare concordia. Apud nos etenim ſolos, neq; de deo quilibet ſermones audiet alterutris aduerſarios, ſicut multa ſimilia apud alios fieri cōprobantur: cum non ſolum à uulgaribus quod uiſum fuerit unicuiq; profertur, ſed etiam apud quosdam philoſophorū hoc crebro præſumitur: quando alijs quidem totam dei naturā ſermonibus perimere tantauere, alijs uero eius providentiam ab hominibus abſtulere: neq; in ſtudijs uitæ differentia ulla cōſpicitur, ſed cōmunia quidem opera omnium apud nos exiſtunt: unus uero de deo ſermo cōcors eſt, aſſerens illum cuncta reſpicere. Sed etiā de ipſius uitæ ſtudijs, & quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus noſtris & à ſeruis quilibet audient. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibuſdam, cur non exhibeamus uiros inuētores nouorum operum ſeu uerborum, cōtigit oriri. Alijs ſiquidem in nulla re paterna perdurare optimum eſſe putant, & præcipue tranſgreſſoribus ſapientia: robur aſſignant. Nos autē è diuerſo, unam eſſe prudentiam atq; uirtutem exiſtimamus, nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his, quæ antiquitus ſancita noſcuntur: quod ſcilicet iudiciū legis eſt optimo fœdere conſtitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento ſæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab initio poſitam legem diuinā uolūtate, nihil aliud pium eſt, quàm hanc ſub integritate reſeruare. Quis etenim eius quicquā mouere poteſt, aut quid melius adinuenit: uel quis ab alijs tanquam præcellentius ad ſtatum reip. noſtræ aliquid transferre poteſt: aut quæ poterit eſſe melior atq; iuſtior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium eſſe confirmat: ſacerdotibus autem in comuni muni quidem res præcipuas diſpenſare permittit: ſummo uero pontifici aliorum ſacerdotum

sacerdotum principatum competenter iniungit: Quos utique non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auiditatibus præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit. Sed quicunq; sapientia uel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omniū, atq; iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotū esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnum erit hoc sanctius, uel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatē, summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta, & uelut quædam festiuitas gubernetur uniuersa respub. Cum enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeāt, ea uidelicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incōmutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia, siue nota dicamus. Primum quidem de deo est, dicens: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidē & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma uero & magnitudine nobis incenarrabilis. Omnis namq; materies comparata ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctaq; ars ad illius imitationis inuentū, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neq; uidemus neq; possumus suspicari, neq; cōjicere. Sanctus est: uidemus eius opera, lumen, cœlum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouētus fructuum: hæc deus fecit, non manibus neq; laboribus, neq; quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit uniuersos sequi, eumq; placare exercitatione uirtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei, cōmune omnium communis dei cunctorum. Gratum namq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundū genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & punit lege conuictos. Huic quisquis nō obedit, supplicio subiacebit, tanq; qui in ipsum deum impię gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarū simul & expensarū est. Deus enim temperatos, ordinatosq;, & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificijs autem pro communi salute primum oportet orare, deinde singulos pro semetipsis, quoniam omnes socij sumus. Et qui hoc cōsortium suæ uitæ præponit, maxime deo gratus est. Supplicatio uero fit ad deum uotis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit uniuersis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere ualeamus, suscipiētesq; seruemus. Purificationes quoq; in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu uxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Huiusmodi ergo de deo, & eius placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autē de nuptijs? Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Mascularum uero cum masculis ualde iudicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere uero iubet, non respicientes ad dotem, neq; uiolenter arripere, sed neq; dolo uel fallacia suadere: Dispensationē uero potius fieri per eū, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationem opportunā. Mulier aut inferior, inquit, est uiro per omnia. Qbedit igitur non ad iniuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim

De cultu
diuino

De coniugio

De funeribus

enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neque si fecerit uim uirgini alteri desponsatae: neque si suaserit nuptae, aut filios nutriendi. quae omnia lex praecipit. uniuersis autem mulieribus interdixit, uel celare quod natum est, uel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum, corruptionemque transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri, mulieres lauari. Hoc enim partem animae pollucris iudicauit: inflata namque corporibus uulneratur. Dumque hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neque in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium. Iussitque literis erudiendi propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur: & cum legibus educati, neque transgrediantur, neque cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, ut neque sumptuosae ad sepeliendum celebrentur exequiae, neque insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit, ut aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato: ut longe procul sint, quasi uideantur mundi esse. Cum aut aliquis fecerit homicidium uel sponte uel inuitus, ne horum quidem poenam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiae, sed in qualibet parte contristat, praecipit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitiae sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquae inimicitiae proueniunt, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multatur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisque non posuit non auferat, & aliena non tangat. mutuans non accipiat usuras. Haec, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda docuerit legislator, referri dignum est. uidebitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo ita sentiente, neque propria corrumpamus, neque participari rebus nostris uolentibus inuideamus. Quicumque enim uolunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam uoluntate uitae putans esse consortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus praebendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, non spernere aliquem in sepultum. Mitissime etiam circa hostes quae sunt agenda sanciuir, ut neque terra eorum exuratur, neque arbores fertiles incidantur. Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoueatur iniuria, & maxime foeminarum. Sic autem eximia nos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quaecumque enim ueluti domestica oriuntur in aedibus, haec interdixit occidi: sed neque parentes denique praecipit unam cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcendum esse sanciuir. Sic undique, ea quae ad mansuetudinem pertinent obseruauit: doctrinalibus quidem, sicuti praedictum est, legibus utens, & alias rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione

excusatione defigens. Multa namq; in plurimis causis transgredientium, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si uim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autem est lex inuitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, uel si quis de ponderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta uenditione: ac fraude si quis uel detraxerit alienam rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt uindicta, non quali apud alios, sed ualde maiori. De iniuria uero parentum, uel impietate quæ sit in deum, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secūdū legē uniuersa faciūt præmiū tribuit, non aurum, non argentū neq; corona lapillis distincta: sed unusquisq; testē habens conscientiam suam, ualde proficit, legislatore prophetante, & deo fidem condonante firmissimam his qui seruant leges: & licet pro eis mori contingat, cōcurrunt tamen alacres ad occasum, sperātes fore ut uita melior ex mutatiōe cōferatur. Pigeret itaq; nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniā sæpenumero multi nostrorum progenitorum, ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt uiriliter sustinere. Quin & si ignota gens nostra omnibus hominibus esset, nec palām esset uoluntaria nostra legum obseruatio, si Græcis aut legisse se in historijs aliquis narraret aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis cōstanter permanentes, omnes reor demiratos, propter cōtinuas quæ apud ipsos sunt mutationes. Deniq; eos qui cōscribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato autem mira Plato bilis apud Græcos, tanquam & honestate uitæ præcedens, & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi uidentur præstantes, in rebus ciuilibus, perpetuo penè illuditur, cauillisq; comicis traducitur. cum utiq; qui illius uerba considerauerit, frequenter & facile reperiāt, quæ etiā consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est, quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant, & multa licentia composita atq; conscripta: maxime uero legislationem Lycurgi mirantur, & Spartam cuncti concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perdurauit. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est, in legibus permanere. Si uero Lacedæmonios admirantur, illorū tempus conferant, cum amplius duobus milibus annorum nostræ reipub. & super hac sciant, quoniam Lacedæmoni quidem omni tempore quo habuere libertatem, perfecte uisi sunt custodisse leges: cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes, penè cunctarum legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum Asiæ mutationes, neq; in nouissima mala uenientes, à legibus sumus alienati: non uacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando si quis considerare uoluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis q̃ Lacedæmonijs uidebit impositos. Illi siquidē neq; operantes terrā, neq; circa artes exercitiū habētes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus uitæ necessarijs rebus utentes & cibū paratum ab illis accipientes, solum opus bonū atq; clemens iudicantes, quiduis facere, & pati quateus præualerent aduersus omnes, contra quos bella susciperent: quod aut ne
hoc

hoc quidem adipisci potuerūt, ommitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed multi frequenter eorum subito legis praecepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putasne, & apud nos, nō dico tanti, sed duo uel tres agniti sunt, proditores effecti legum, uel mortem formidantes, non dico illam, facile quae solet praeliantibus euenire: sed eam quae cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate uidetur accidere. Quam (ut ego puto) quidam praeualentes nobis non per odium subiectis imposuere, sed admirandum quoddam spectaculum uidere uolentes, si qui sunt homines, qui unum tantūmodo esse credāt pessimum, si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortē fortissime toleramus pro legibus, & ultra alios uniuersos. Non enim quae leuia uidentur nostris studijs alij facile patiuntur, hoc est, operationem, cibiq; simplicitatem: & ut nihil fortuito, neq; quod quisq; desiderat uestatur aut bibat, aut ad concubitum quemlibet accedat, aut splendide uestiatur, aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est, si gladijs utentes, & hostes ab inuasionē fugantes, praecepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis uero gratum est propter hanc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nunc Lysimachi & Molones, & quidam huiusmodi alij conscriptores, improbi sophistae, adulescentum deceptores & quasi prauissimis nobis derogare cōtendant. Ego sanē nolim de legibus alienis examinationē facere. Noster enim mos est propria custodire, nō aliena potius accusare. Et ut neq; ridere neq; blasphemare debeamus eos, qui apud alios putant dñj, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationē. De accusatoribus aut per obiectiones suas nos increpare uolentibus, tacendum nō est, cum utiq; non à nobis nunc sermo cōpositus eos arguere uideatur, sed à multis probabiliter iam praemissus. Quis igitur eorum qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, non redarguit nobilissimos poetas & praecipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inseruere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi uoluere, ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem diuidentes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere: quibus uero attribuere coelum, his sermone quidem patrem, operibus autem tyrannum atq; dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex eius capite fingunt generatam, ut alligantes eum appendarent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hanc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientiae uirtute praecellunt. Hi super hęc deridentes adiungunt: Si deorum alios quidem ephēbos & adulescentes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos super artes, & quendam fabrum, aliam uero textricem, alium uero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes aut arcu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, ut non solū inter se alij alijs manus immitterent, sed etiam ab hominibus uulnerati lugerent malaq; perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis uterentur, quomodo non erit incongruum amores & cōcupiscentias ad uniuersos attinere, simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neq; liberare potest, fato constrictus, neq; sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hęc, & his alia

alia consequentia, id est, adulteria in cœlo uisa, & sic impudenter à dijs celebrata, ut iam alijs inuidere se profiteretur in tali foeditate iuncto. Quid enim alijs facturi non essent, dum neq; senior atq; rex ualuisse impetum suum à mulierum permixtione retinere. Alijs uero seruietes hominibus, & nunc quidē aedificantes causa mercedis, nunc uero pascentes: alijs autem malignorum modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, ut hæc cōponentes redarguat, & multam stultitiā his credentium reprehendat? Alijs uero & terrorē quendam uel metum, nec non & rabiem, atq; seductionem, omnesq; pessimas passiones in dei natura fingere præsumpsere. Et horum quidē nobilioribus etiā ciuitates sacrificare suasere. Si quidem in multa necessitate consistunt, ut quosdā deorum putent bonorum esse largitores, alios autem uocent aduersarios, quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnum quoddā malum se suscepturos ab eis existimantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego quidē arbitror, eo quod neq; ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantū percipere potuere, perfectam sententiā diffinientes reipub. tradidere: sed uelut aliud quiddā uilius neglexerunt, dantes potestatem poetis, ut quos uellent deos introducerent hæc omnia patiētes: rhetoribus uero ut de repub. scriberent, & de peregrinis dijs decreta proferret. Sed etiam pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut unusquisq; formam quam uellet secundum modum suæ opinionis exponeret, alius quidem ex luto quod uellet fingens, alius uero pingēs. Opifices itaq; qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidē dii florentes honoribus, senuerunt: alijs uero noui clam introducti, religione potiuntur: & templorum alia quidem desolata, alia uero nuper secundū hominum uoluntatem aedificantur: cum contra oporteat opinionem de deo, eiusq; culturam immobili religione seruare. Apollonius siquidem Molon, unus fuit stultorum atq; tumentium. Eos autē qui uere in Græco philosophati sunt, neq; prædictorum aliquid latuit, neq; frigidaë allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere, & circa ueram decetētemq; circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens, neq; ullum quempiam poetarum dicit in repub. esse suscipiendū: & Homerum honorifice amouet, coronatum & unguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namq; Plato nostrum legislatorē imitatus est, in hoc quoq; quod illud præcipue suis ciuib; imperauit, ut omnes perfecte ediscerent leges, & ne fortuito aliquid extraneorum ciuib; misceretur, sed esset pura respub. & in legum custodia perduraret. Horū nihil cogitans Apollonius Molon, nos uoluit accusare, quoniam non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neq; communicari patimur eis, qui alia uitæ cōsuetudine degunt: cum neq; hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo Græcorum, sed etiam qui inter Græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namq; peregrinos etiā expellebant, & suos ciues peregrinari non sinebant, corruptionē extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius sæuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neq; conuersationis neq; cohabitationis suæ participationem exhibebant. Nos autem aliorum quidē res zelare non dignamur: participari uero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq; reor indicium magnanimitatis atq; clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmo-

nŕs amplius disputare. Athenienses uero, qui communem esse suam gloriantur om-
 nibus ciuitatē, quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignorauit. Hi namq;
 uel uerbo solūmodo, prāter illorum legem, de dŕs loquentes, ineuitabiliter punie-
 runt. Cuius enim rei gratia Socrates est mortuus? non enim hostibus tradidit ciuita-
 tem, neq; templa ualtauit: sed quia noua iuramēta iurauit, & quoddā dæmonium
 significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidā dicūt, propter hoc cicutæ poculo
 morte mulctatus est. Insuper etiā corrūpere iuuenes eū accusator aiebat, & conuer-
 sationem patriæ legesq; cōtemnere. Et Socrates quidē ciuis Atheniensis, huiusmo-
 di tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimanti-
 bus Atheniensibus solē esse deum, ille eum saxum ignitum asseruit, paucorū sen-
 tentia morte damnatus est. Et aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt,
 si quis occideret eum, quoniā eorum mysteria deridere ferebatur. Protagoras autē
 nisi cito fugisset, cōprehensus occisus fuisset, eo quod dubiū de dŕs Atheniensium
 cōscripsisse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa uiros fide dignos talia gessisse
 nolcantur, qui neq; mulcibus pepercere? Etenim sacerdotem quādā interfecerūt,
 quoniam eam quidā accusauit peregrinos colere deos. decretum autē aduersus eos,
 qui peregrinum introducerent deum, suppliciū mortis inferebatur. Igitur qui tali le-
 ge utebantur, palām est, eo quod aliorū non crederent esse deos. Non enim si credi
 dissent, seipsi fructu ex pluribus dŕs priuassent. Quin & Scythæ cædibus gauden-
 tes humanis, & paululū differentes à bestijs, arbitrantur tamen sua mysteria esse cu-
 stodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem interer-
 merunt, quoniā uidebatur Græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos
 autem & apud Persas inuenias pro ea causa tormentis affectos. Sed palām est,
 quoniā Apollonius Persarū legibus cōgaudebat, illosq; mirabatur: quippe cū Græ-
 ci eorum fortitudinem atq; cōcordiam unanimatis, quam habuere de dŕs, mirari
 sunt, hanc scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is
 etiam studiorum omniū imitator extitit Persicorum, uxoribus alienis contumelias
 faciens, filiosq; execās. Apud nos autē mors decreta est, si quis uel irrationabilia ani-
 malia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neq; timor potuit prāpoten-
 tium potestatum, neq; zelus eorum qui apud alios honorantur. Sed neq; fortitudi-
 nem ideo exercemus, ut bella avaritiæ causa suscipiamus, sed ut legū iura seruemus:
 & cum alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus mouere tenta-
 uerint, tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus, & usq; ad calamitates no-
 uissimas perduramus. Cur itaq; nos alienas æmulemur leges, cum eas neq; à legis-
 latoribus suis seruatas esse uideamus? Vel quomodo Lacedæmonij non sunt ob in-
 hospitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum? Elienses uero & The-
 bani ob coitum impudentem & extra naturam cum masculis, quem optime atque
 utiliter facere se putabant. Ergo cum hæc ipsi omnino rebus efficerent, etiam suis le-
 gibus miscuerz: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos, ut etiam dŕs suis ma-
 sculorum concubitus applicarent. eadem deniq; ratione germanarū nuptias retu-
 lere, huiusmodi satisfactionē rerum incongruarū, & extra naturā pro libidine com-
 ponentes. Desino nunc de supplicijs dicere, & quātas ab initio præbuerint plurimi
 legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidē pecuniarū, in cor-
 ruptione autē etiam nuptias sancientes. Quantas autē occasiones contineant de abne-
 gatione pietatis, examinare longissimū est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta

rio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas & diuitijs & ciuitatibus & bonis alijs priuati sumus. Lex aut apud nos seruatur usq; ad mortem. Nullus uero Iudæorum, neq; si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, ut ultra ullum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter erga eas affecti sumus, concedant quoniam optimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissime non patiantur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam uirtutum legislatoris nostri, opinionisq; quam ille de deo cōtradidit. Nam cum sit infinitū tempus, si quis eum comparet aliorum legislatorū ætatibus, hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq; declaratæ sunt leges, & cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorū, in speciem quidem iura patriæ conseruabant: ipsius aut philosophiæ tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilitateq; uitæ cōmunionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim multum nostram pietatem æmulantur: neq; est ciuitas Græcorū ulla usquā aut barbarorū, nec ulla gens ad quam septimanæ in qua uacamus consuetudo minime peruenerit, ieiuniaq; & candelabra accensa: atq; etiā ciborum apud nos solennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiam concordia, quam nos inter nos obtinemus, & rerum cōmunionem, & industriam in artibus, & perdurationē necessitatū habere pro legibus. Illud enim mirabilius est, quia absq; exactore huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq; enim, si suā regionem domumq; conspiciat, his quæ dicuntur à me credere non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominū spontaneā malitiam reprehendere. Aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora zelari: aut certe si hoc nolunt, quiescāt nobis per inuidiā accusationes ingerere. Non enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorem, atq; credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum, at certe ob imitantiū multitudinē præclare de eis sentire cogeremur. Sed de legibus quidē & de rep. nostra, certissimā feci narrationem in his, quæ de Antiquitate conscripsi: Nunc aut earum mentionē feci quantū necessarium fuit, neq; aliorum uituperare iura, neq; nostra laudare proponens: sed hoc agēs, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam ueritatē impudentissime contendentes, arguerē. Arbitror itaq; per hanc cōscriptionē abundanter me quæ promisi, complexisse. Ibi em hoc genus hominū quantū calūniatores affirmāt esse antiquissimū: & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriā habentiū nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Aegyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Aegyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniā exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quod uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij uero, tanq; nequissimo uiro, legislatori nostro derogare cōtendūt: cuius uirtuti dudū quidē multi post illum, tempus uero longissimū perhibet testimonium. De legibus aut loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanq; per semetipsas apparuere piæ, & uerissimā habētes intentionē: & non ad hominū odiū, sed ad rerum cōmunionem potius inuitātes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatē uero ac industriā erudientes, bellum causa

Epilogus

Zz z avaritiæ

auaritiæ nescientes: fortes aut pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, uerbis nequaquam circūueniri faciles, præparationes semper operibus exequētes. Hæc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego cōfidens dico, quia plurium atque meliorū rerum, nos quam alij præceptores sumus. Quid enim impræuaricabili pietate melius est: quod iustius, quam legibus obedire: quid utilius, quam inuicem unanimis esse, & neque in calamitatibus ab inuicem recedere, neque tempore felicitatū per iniurias discrepare: sed in bello quidē mortem contemnere, in pace uero, artibus aut agriculturæ uacare: & semper, & ubique credere deum respicere, & solum omnia gubernare: Hæc igitur, siquidē apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debemus nos gratiam illis tantum eorum facti discipuli. Si uero nequaquam primitus extitere, his præcipue nos utentes cognoscimur, & primam eorum inuentionē nostram fuisse declaramus. Apiones igitur, & Molones, & quicumque mendacij derogatione congaudent, conuicti procul facessant. Tibi autem Epaphrodite, ueritatē maxime diligenti, & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DES ERASMVVS ROTERODAMVS INTE

GERRIMO, DOCTISSIMOQUE PATRI, HELIAE MARCAEO MACHABÆTANO, honoratissimi Machabæorum collegij moderatori, S. D.

Nius dieculæ opellam tibi non grauare dicaui pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Iosephi libello de septem fratrum Machabæorum, fortissimæque matris martyrio. Atque utinā cumulatius tuo uoto satisfacere potuissem. Nunc quoniā Græcus codex ad manū non erat, è Latinis Græca coniectans, mutauim nonnulla, sed non admodum multa. Non falso de se prædicat Iosephus, sese in Græcanici sermonis facultate usque ad eloquentiæ miraculū processisse, quod sanè uel ex hoc libello perspicuū erat, in quo uir ille singularem quādam orationis tum uim, tum copiam declarauit, ut pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquasse uideatur. Proinde diuus Hieronymus, hoc opusculum peculiari elogio ualde elegans, Suidas *ἡνέριον πάντων* uocat. Ex utroque titulū corruptū restituiimus *πῶς αὐτοκράτορος λογισμῶς*, id est, de imperatrice ratione: quod hæc sit huius narrationis summa, rationē nihil in homine nō præstare, si dominetur cupiditatibus. Extat argumentū hoc in libris Machabæorū, quos Hebræi licet non recipiāt in canonē, inter sacros tamē habent. Equidē isti collegio multis alijs quoque nominibus celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam insigni thesauro locupletari contigit. Quin magis uniuersæ Colonix Agrippinæ magnopere censeo gratulandū, urbi tot modis felici, uerum haud alio titulo feliciore, quam quod una tam multa, tamque eximia pietatis pignora gremio suo complectitur: feliciore etiam futura, si quorum seruat reliquias, eorum uirtutes exprimat: & quorum possidet corpora, ab horum moribus non sit aliena: nimirum si trium regum pietatem, synceritatem religionis imitetur: si undecim milium uirginum martyrio dignam puritatem, uitæ sobrietate æmuletur: si fortissimos adulescentes Machabæos, & inuicti pectoris uiraginē, animi infracti constantia referat. Atque hanc sanè meliorem felicitatis suæ portionem ipsa sibi uel largiri potest, uel conduplicare. Tu perge, quod facis, in martyrum illustranda gloria, simul & uirtutis exemplar efficere commendatius, & urbis uestræ famā illustriorem, augustioremque reddere. Bene uale,
Flauij